

Biblioteca
ASTRA, Sibiu

P.C.N.

12

'05

H- 600

BIBLIOTECA
ASTRA
SIBIU

T H E S S

E X

UNIVERSA PHILOSOPHIA

S U B

SACRATISSIMIS AUSPICIIS

M A R I Æ.

AUGUSTISSIMÆ, COELI, TER-
RÆQUE REGINÆ, PATRIS SUPREMI FILIÆ,
FILII MATRIS TER ADMIRABILIS, SPIRITUS SAN-
CTI SPONSÆ, EX MILLIBUS ELECTÆ, VIRGI-
NIS INTEMERATÆ, SINGULARI PRÆROGATIVA à LABE ORIGI-
NALL EXEMPTÆ.

Ad Aras Conventus Csikiensis Fratrum Min. Strict. Obser.
adumbrata, Auxiliatricis Clementissimæ, Thaumaturgæ
circum-quaque Nominatissimæ.

Publicæ Disputationi expositæ à Defendantibus

RR. FF. ANTONIO TINKA, NICOLAO SZÓCS, LUDOVICO
SZABO, AUGUSTINO RAFAIN, & DONATO BALINT.
Ord. Min. S. P. N. FRANCISCI Strict. Observ.

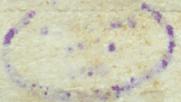
P R A E S I D E

P. F. GERARDO BUZAS, AA. LL. &
Philosophiæ Lectore Ordinario, ejusdem Ordinis, & Instituti.

In Conventu nostro Esztelnekiensi ad S. Georgium Martylem
• Annō M. DCC. XXXVII. Die Mensis Februar.

Hor. consv.

178

X
1000

A U G U S T S S I M A
COELITUM, ET TERRIGENUM
R E G I N A

Multum solicita, & summo per anxia hæc Philosophia nostra: quærens sibi locum, ubi tuius? ubi securius? tantisper pedem figere posset, quoadusque inducendi fluctus arenæ tumultuantis maris per ipsam transirent, & sicco vellere portum salutis optata quiete possidere valeret? quoadusque Ælus totus in iram actus ventorum percrepantium flammivomis voraginibus eam circumageret? ne mare, ne ventus jactaret, neque fera convolveret hyems. Quarens inquam, aut (ut verius loquar) liberum, & spontaneum exoptans Patronum, cuius opera liberali, luce publica frueretur; non quidem morem gerens aliarum, quarum laus, & gloria cum plausu totius ferè orbis, & Urbium prodiere; sed ut oculos, & animos saltem eorum, qui sub indocta facie in parvis magna, in humilibus sublimia, & in abjectissimis pretiosissima quæq; intueri consvererunt, ad se traheret; ne scilicet propudiose Solem ut noctua aversans sub caligine tenebrarum abscondita scateret inermis.

Verum enim-verò ubi inter spem, & metum constituta vix in humanis salvam se speraret, ecce! nubes candida ascendit sicut virgula fumi, de mari hoc spatiose, peccato Adamiticō nunquam denigrata, quam videntes Cœli in extasim nepti jo clamantes mirantur, quæ est ista, quæ progreditur? quæ est ista, cui obviam mittuntur septem Principes, qui assistunt ante conspectum Domini Magni à latere Legati? quæ est ista? quam diu desideratam pronus in terram reveretur Abel cum Innocentibus, Abraham cum Credentibus, Isaac cum Obedientibus, Jacob cum Laboriosis, Job cum Patientibus, Moyses cum Thaumaturgis, Joseph cum Castis, David cum Mansuetis, Elias cum Zelosis, Eliesen cum Religiosis, Jeremias cum Prophetis, Daniel cum Eruditis. Denique clamant Cœli, quæ est ista,

cui occurrit Pater Aeternus gratulabundus ut Filie, Filius venerabundus
 ut Matri, Spiritus Sanctus latabundus ut Sponsæ suæ, ex millibus ab æter-
 no Eleæ. Sed quid moror? audite Cœli que loquor: Hæc est illa, que E-
 sthere pulchrior, Jahele prudentior, Juditha animosior, Rachele formosi-
 or, Liâ fæcundior, & Sarâ liberalior; liberalior inquam, si dignaberis ut
 me ad TE convertam Cœli Terræque Reginam, TU enim es tam pia, &
 tam clemens, que ultroneè offers TE non querentibus, TU cœcumenti-
 bus manuductricem TE præbere assoles, erigis allisos, & roboras stantes,
 ne fatali casu à summis ad ima devolvantur. TU tandem es illa, que
 verè Clementissima, & Mater misericordiæ nuncuparis: TU enim oculo
 misericordiæ TUÆ ad nos respexisti, & sub Sacratissimo pallio TUO lo-
 cum exilibus Philosophicis Thesibus nostris perbenigne concessisti. Dum
 scilicet cuiusdam Clientum TUORUM devotissimorum Patroni nostri
 Admodum Gratiost animum eò adduxisti, ut TIBI, vel saltem in effi-
 gie TU A, Conventus Seraphici ad radicem montis Salvatoris Domini situati
 adumbrata Filiali cum obsequio vota sua exolvens, Libellum, qui Imma-
 culatam Conceptionem Tuam vindicaret, Sanctumque Thomam hu-
 jus inimicum nunquam fuisse propugnaret, iterum prelo dare haud dubita-
 veris, eidemque Theses nostras Philosophicas præfigere pergratiosè indulge-
 ret. Dignare igitur Sacratissima Virgo, quod TIBI in perennè TUI
 erga nos Patrocinii, & nostræ erga TE servitutis monumentum suppli-
 ces offerimus, & nos TIBI obstrictissimos filios Maternô sinu TUO
 fovere non dedignare. Ita ex intimis votis suspiramus

SACRATISSIMO NOMINI TUO

Cientes TUI, auxiliô TUÔ summè egentes.

CON-

CONCLUSIONES.

- I. Logica est scientia partim speculativa, partim practica. II. Habitus docentis & utentis sunt realiter distincti. III. Objectum ejus materiale sunt tres mentis operationes, formale autem restitudo. IV. Attributionis modus sciendi. V. Identitas est summa communicatio prædicatorum. VI. Distinctio realis est cujuslibet rei haecceitas. VII. Rationis est actus intellectus formaliter, vel objective præscindens. VIII. Datur inter gradus metaphysicos distinctio formalis ex natura rei, vulgo SCOTISTICA. IX. Universale formaliter tale habetur solum dependenter ab intellectu. X. Manet in actuali prædicatione. XI. Sola Omnipotentia DEI non est tota possibilis rerum possibilium. XII. Ens chimericum constat partibus impossibilibus. XIII. Relatio consistit in sola adæquata ratione fundandi. XIV. Falsitas propositionis nequit mutari in veritatem. XV. Datur determinata veritas de futuris contingentibus. XVI. Præmissæ formales non influunt effectivè in conclusionem. XVII. Scientia & opinio radicaliter formidans possunt simul stare. XVIII. Objectum Physicæ est corpus naturale. XIX. Cujus principia in fieri sunt tria: materia, forma, & privatio. XX. Hæc principiat quando ultimò est. XXI. Materia prima est ingenerabilis, & incorruptibilis. XXII. Habet propriam existentiam. XXIII. Apperitque formas substantiales æqualiter. XXIV. Dantur modi, non tamen modus ad modum. XXV. Una est unio in quolibet composito, & subiectatur in sola materia. XXVI. Totum est suæ partes collectivè sumptæ. XXVII. Subsistencia creata est negatio unionis physicæ. XXVIII. Non datur actio indistans naturaliter. XXIX. Possibilis est Divinitus duplex actio totalis ad eundem effectum. XXX. Non tamen mutua causalitas duorum quoad primum esse. XXXI. Prædeterminatio physica tollit libertatem. XXXII. Penetratio, & replicatio possunt dari supernaturaliter. XXXIII. Res replicata plus potest, quam non replicata. XXXIV. Implicit duratio modalis indivisibilis. XXXV. Uti & Infinitum categorematum

gorematicum creatum. XXXVI. Continuum constat partibus non
 actu, sed potentia divisibilibus, XXXVII. Mundus nec quoad entia
 successiva, nec quoad permanentia potuit esse ab aeterno. XXXVIII.
 Astra moventur ab intelligentiis. XXXIX. Intensio qualitatum fit per
 additionem graduum ad gradus. XL. Rarefactio habetur formaliter
 per majorem ubicationem. XLI. Elementa solùm virtualiter manent
 in mixtis perfectis. XLII. Gravitant, vel levitant in locis propriis in-
 termediis. XLIII. Non datur quies in puncto reflexionis. XLIV.
 Anima hominis est indivisibilis, spiritualis, & immortalis. XLV.
 Brutorum sunt divisibles. XLVI. Non dantur in eodem viven-
 te simul, aut successivè plures. XLVII. Potentiae animæ
 distingvuntur in se formaliter. XLVIII. Metaphysi-
 ca est scientia speculativa, habens pro objecto ens
 quæ tale. XLIX. Ens & ejus differentiae
 mutuo praescindunt. L. DEUM
 dari naturaliter demonstra-
 tur, cui cedant
 O. A. M.
 G.

INNOCENTIA VINDICATA,

IN QUĀ

GRAVISSIMIS ARGUMENTIS EX S. THOMA
petitis ostenditur,

ANGELICUM DOCTOREM
PRO IMMACULATO CONCEPTU

DEI PARÆ

Sensisse & Scripsisse.

A U T H O R E

ILLUSTRISSIMO S. R. I. PRINCIPE ET ABBATE
S. G A L L I

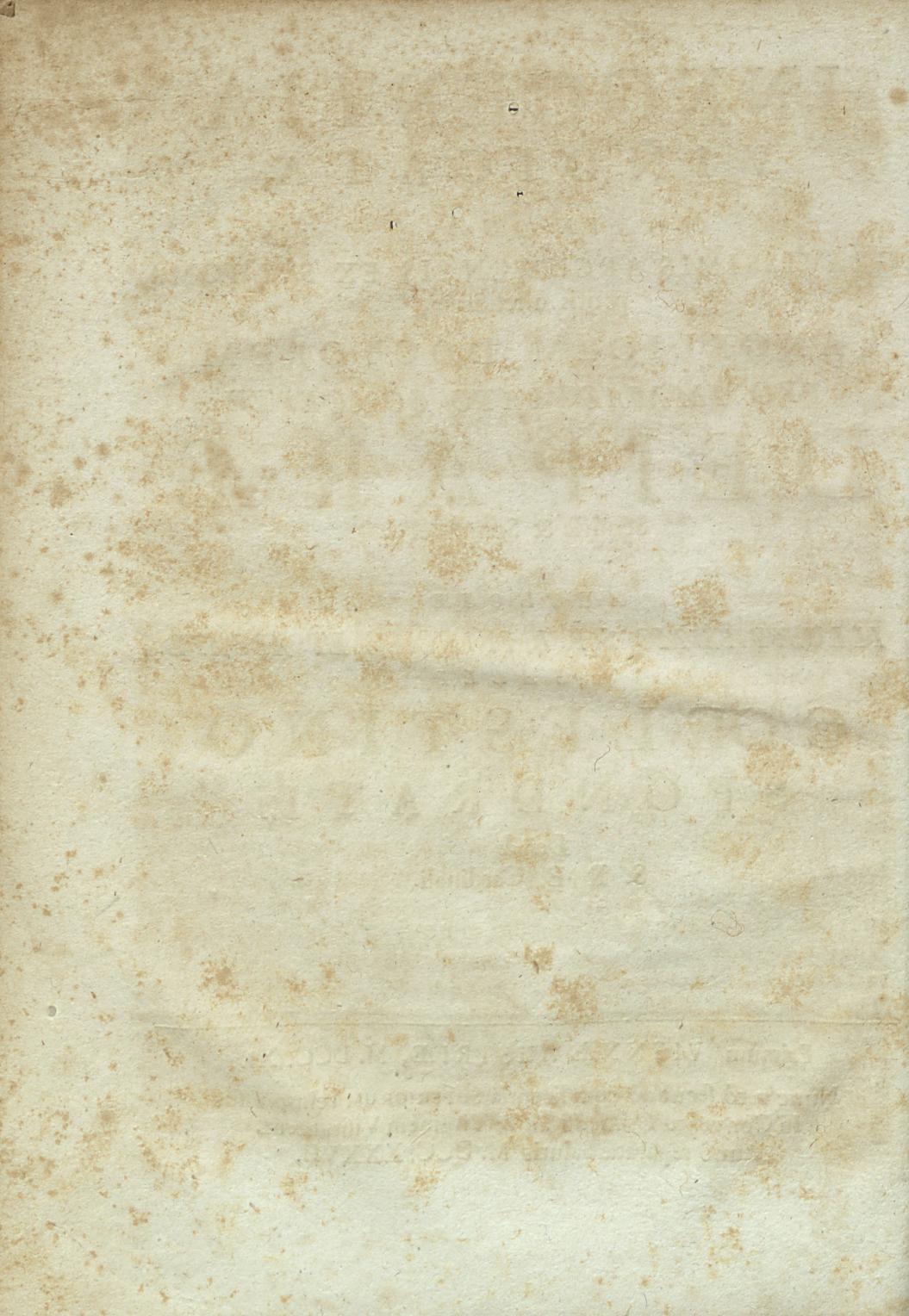
COELESTINO SFONDRAȚI,

Deinde

S. R. E. Cardinali.

Primum VIENNÆ AUSTRIÆ, M. DCC. XI.

Nunc verò secundò cum licentia SUPERIORUM reimpressus
In Conventu Csikiensi ad B. Virginem Visitantem
Annō reparatæ Salutis M. DCC. XXXVII.

SERENISSIMO PRINCIPI
C O S M O III.

M E D I C E O

M A G N O H E T R U R I Æ D U C I ,
C O E L E S T I N U S S F O N D R A T U S

P R I N C E P S E T A B B A S S . G A L L I

Salutem & Felicitatem perpetuam.

VIdebar mihi, Serenissime Princeps, ingloriè ignavéque moriturus, si nullum monumentum post me relinquarem, quod in laudem Augustissimæ illius Virginis cederet, Quam Beatam dicunt omnes generationes. Ego solus de Illa tacerem toto orbe clamente? Non potui. Sed arduum erat, argumentum reperire. Quid enim ab aliis non jam dictum, scriptumque dici à me, scribique poterat? Tandem occurrit, plerisque etiam eruditorum eam opinionem insedisse, ut crederent, Divum Thomam Aquinatem Principem Theologorum Immaculato Virginis Conceptui adversatum esse. Quod si verum erat, non poterat Virginis Innocentia non vehementer reddi suspecta; quis enim tanto teste, tantoque accusatore non crederet ream? Ergo ut Virginis famam tam gravi indicio liberarem, animum induxi, ut ostenderem, D. Thomam non tantum nunquam adversatum esse, verum etiam pro Virginis Innocentia validissimè stetisse, & Illibati Conceptus non hostem, non accusatorem, sed protectorem & advocatum esse; nec impugnasse, sed defendisse; nihilque amplius superesse, quod Virginis gloriose puritatem aut in dubium revocare possit, aut alios morari ad illam firmiter credendam, prædicandamque, quippe Principe Theologorum in nostris Castris militante, primamque aciem ducente.

Hic scopus operis mei fuit, quod ut Tibi, Serenissime Princeps, dicarem, duo impulere. Primò beneficia, quibus Domum ac Familiam nostram; ac multa propensissimi animi & benevolentiae Tuæ argumenta, quibus me quoque afficiendum duxisti. Ergo ne ingratus viverem;

& recolere illa volui, & Mundo testata facere. Altera deinde & præcipua causa fuit, ingens ille amor, quem huic Cœlorum Regiæ digno Principis exemplo latèque profiteris; quémque nuperrima profectione ad celeberrimam Ipsius Ædem, ac Regiâ munificentia toti mundo palam fecisti. Nec verò poteras amores Tuos in digniorem, ac majorē Virginem, majorique præmio collocare. Illa enim cùm & omnia possit, & omnia suis amatoribus velit, quippe nunquam ingrata, quid Tibi polliceri de Illa non debeas? Nec enim amat & deserit, inquit Augustinus; Illa verò non deserente, causa peracta est, & navis in portu. Quod ergo felix faustūmque sit, vivat Virginis Inno-centia; Eāmque totus mundus agnoscat & adoret, Thoma docente, Cosmo protegente, me verò in obse-quium eunte.

§ I.

S. Thomas multis in locis docet Beatissimam Virginem fuisse
Immaculatè Conceptam..

S U M M A R I A.

1. Divi Thomae pro Immaculata Conceptione Testimonia ex I. Sent. d. 44. q. 1.
a. 3. & aliquorum interpretationes expugnata.
2. Et ex Epistola ad Galatas c. 3. l. 6. iuxta editiones Viennensem, Parisensem,
Lugdunensem, Venetiam.
3. Et ex opusculo q. Salustat. Angelice.
4. Et ex Epistola ad Romanos; Ubi Ferdinandi Guicciardini luculenta narratio
exhibetur.
5. Et ex testimonio Episcopi Patavini.
6. Et ex quatuor aliis locis D. Thomae.
7. Et ex 3. p. q. 27. a. 2. & denique ex testimonio insignium Theologorum S. Ordinis
Dominicani, fatentium, D. Thomam Immaculatae Conceptioni patrocinari.

I.

Primus locus habetur I. Sentent. 44. q. 1. a. 3. In hoc articulo
quærit D. Thomas, an B. Virgo fuerit omnium Creaturarum
Purissima, ita ut purior esse non potuerit? & respondet: Pu-
ritas attenditur per recessum à contrario, & ideo potest aliquid creatum reperi-
ri, quod nihil purius esse possit in rebus creatis, si nulla contagione peccati infectum
sit; & talis fuit puritas B. Virginis, qua à peccato Originali, & a clavi im-
munis fuit. Fuit tamen sub DEO, quatenus fuit in potentia ad peccandum. Ni-
hil clarius dici poterat pro immaculata Conceptione. Singula expende.

Primo. Dicit, tantam fuisse B. Virginis puritatem, ut in rebus creatis
major esse non potuerit; at major esse poterat, si peccatum Originale
contraxit; fuisset enim purior, si non contraxisset; quis enim neget
purius esse lily, quod candidum nascitur; quam pannum sordi-
cum quidem, at tandem totum? & Virgo purior utique, qua-
nunquam corrupta, quam qua semel pudore amiso deinceps
pudica. An vero de Magdalena peccatrice, sed penitente dici
possit: Tanta puritate nituisse, quam major in rebus creatis esse
con posse. quia nullum peccatum habuit, postquam penituit?

Ut ergo Creatura aliqua purissima dici possit, adeò ut purior esse nequeat, non sufficit, ut nullum peccatum habeat (id enim plurimis & instantibus, & adultis contingit, qui absque peccato moriuntur) sed insuper requiritur, ut nullō peccatō corrupta fuerit, alioquin purior esse poterat, si videlicet nunquam corrupta.

Secundo. Non solum dicit S. Thomas B. Virginem *omni peccato Originali, & actuali carnifice*, quod Joanni Baptista, & Jeremiæ, & omnibus parvulis Baptismō tinctis contingit (isti enim omni peccato Originali, & actuali carent) sed ab omni peccato Originali fuisse *immunem*; quod nulli hominum concessum; non verò immunis dici potest à peccato Originali, qui semel illud contraxit; sicut immunis à tributo dici non potest, qui illud solvit, quoties debuit, quamvis postquam illud solvit, non amplius debeat. Sicut etiam homines non possunt dici immunes à mortalitate, quia hâc semel expletâ deinceps immortales sunt. Si immunis à peccato Originali B. Virgo, ergo nunquam illud contraxit; aut si contraxit, non magis immunis, quam reliqui hominum, qui non plures, quam semel illō sedantur.

Tertio. D. Thomas in hoc Beatissimæ Virginis puritatem cum Divina comparat, quod nec Deus, nec Beatissima Virgo unquam peccaverint, sed in eo distinguit: quod B. Virgo peccare possit, Deus non possit. Deus naturâ, illa privilegio intacta; Deus suo, illa alieno splendore pulchra; Deo adamantis, illâ vitri naturam imitante; quippe frangi ille non potest; Vitrum potest, nî custodias. At si Beatissima Virgo aliquando peccatum Originale commisit, non tantum in hoc Deo dispar, quod posset peccare, sed etiam in hoc, quod aliquando peccaverit. Hæc est clara & indubitata mens S. Doctoris, nec reverâ ulli tergiversationi locum relinquit.

Et tamen Bergomensis in Tabula aurea scribit, S. Thomam eō loco tantum id velle, quod B. Virgo peccato Originali caruerit, non autem quod illud nunquam contrixerit.

Respondeo. Si contraxit, ergo immunis non fuit, ergo puritas B. Virginis non eo solum à Divina distinguitur, quod Deus non possit, B. Virgo possit; sed etiam in eo: quod Deus nec peccaverit, nec peccare possit; B. Virgo & possit peccare, & peccaverit. Ergo falsum est, tantam esse Beatissimæ Virginis puritatem, ut major in creaturis esse nequeat; posset enim major esse, si nunquam peccasset. Ergo & instantes, qui post Baptismum moriuntur, dicendi erunt tantâ puritate nitere,

nitere, quâ in rebus creatis major esse nequeat, nam & isti omni peccato carent, tam originali, quam actuali; at hæc omnia sunt contra expressam D. Thomæ sententiam loco citato, & tam falsa, ut nihil amplius. Bergomensis ergo infeliciter Divi Thomæ sententiam interpretatur: & ideo alii, ut facilius se hoc testimonio liberarent, quippe tam claro, illud expungendum curârunt. Notat enim Catharinus l. 2. de *Immaculata Conceptione* §. ad hæc. Et Raynaudus Tomo 8. fol. 291. in editione Antverpiensi, cui Cosmas Morellus præfuit, omissum luisse: repugnante licet, & ægerrimè id ferente Sacro Ordine Prædicatorum.

II. Secundus locus D. Thomæ habetur in c. 3. Epist. ad Galat. lect. 6. ubi non inveni, inquit mulierem à peccato originali, vel actuali omnino immunem, preter purissimam, & omni laude dignissimam Virginem Mariam. Ita habet editio antiquissima Bibliothecæ Viennensis in Collegio Societatis Iesu apud Adobrogas. Et editio Anni 1529. apud Patres Minimos Tolosæ, allegatürque hic locus à P. Henriquez l. 3. Summe cap. 11. lit. M. & Pineda in c. 7. Ecclesiast. n. 29. & in editionibus Parisiensi Año 1529. & 1532. & 1541. & 1592. & Lugdunensi Anno 1541. & Veneta Anno 1555. & Anno 1590. Sed in recentioribus editionibus omissa; Et quidem editionem Venetam Anni 1555. profitetur Joannes Albertus Castrenus Dominicanus ex correctissimis exemplaribus editam esse. Sed quidam Remigius Florentinus in sua recentiori editione Antverpiensi Anni 1591. verba, quæ favebant Immaculatae Conceptioni, intrepide epunxit, adjectâ lituræ causâ, quia, inquit, non bene addita sunt in editione Veneta. Vid. Velasquez de Maria Immaculatæ conceptâ fol. 40.

III. Tertius locus S. Thomæ est ex opus. 4. de Salutat. Angeli. in qua olim sic legebatur: *Maria purissima fuit quantum ad omnem culpam, quia nec originale, nec mortale, nec veniale peccatum aliquando incurrit.* Ita hoc Testimonium D. Thomæ citant Salmeron in Epist. ad Romanos d. 51. Obiit verò Anno 1585. & Petrus Canisius l. 1. de B. Virg. cap. 6. obiit 1597. Utterque magnæ doctrinæ, parisque Sanctitatis, ut fraudis suspecti esse non possint; sed in ultimis editionibus omissum est, cum tamen habeatur in Manu-scripto Parisiensi (Monasterio Patrum Præmonstratensium prope Lovanium) in Manuscripto Bibliothecæ Corfendoncanæ Canonorum Regularium prope Thurnantum in folio, chartaque Pergamenâ. In Manusc. Bibliothecæ Regiæ Parisiensis num. 690. In Manusc. Monasterii S. Martini Lovaniensis lit. O. num. 7. Itemque in Editione impressa Monasterii in Boom. B. V. Ord. S Brigitæ in Du-

catu Cliviensi opusculo 8. Et in alia Editione Patrum Franciscanorum Coloniae. Testaturque P. Petrus de Alva, & Astorga Procurator Generalis fol. 943. in l. de Immaculata Conceptione, nullum à se hactenus vi- sum esse Codicem Manuscriptum antiquum, in quo non sit ista Clau- sula: *Quia neque Originale, neque Mortale, neque Veniale peccatum incurrit.*

IV. Quartus locus est in Epist. ad Rom. c. 5. Ubi: *Omnes in Adam pecca- verunt, excepta Beatissima Virgine, quæ nullam contraxit maculam Originalis peccati.* Ita legitur in Manu-scripto Codice Bibliothecæ Sforianæ, reper- to sub Urbano VIII. quodque producitur ab Eusebio Nierenbergio in Exceptionibus Concilii Tridentini f. 188. Audi ipsam Narrationem, ac testimonium Ferdinandi Guevarrae Confessarii ac Theologi Cardinalis de Trexo Anno 1625.

Ego Dom. Ferdinandus Guevarra & Adorno, Natione Siculus ex fidelissima Ci- vitate Cesaraugustana, jam incorporatus, & ut ita dicam, naturalizatus, ac omnium Privilegorum in Regno Castella capax, eo quod in dicto Regno Castella fuerim Capellanus Regia Majestatis 23. Annis, in suo Regio Senatu Castella, Canonicus, & Dignitas Ecclesie Asturicensis, & Abbas S. Jacobi de Penalua: Te- stificor ac fidem facio, quod dum Roma vixi Anno Redemptionis 1625. in domo Eminentiss. Cardinalis de Trexo, sua Eminentia Theologi & Confessoris munus subiens, omnes exploravi Bibliothecas, ut aliquem librum invenirem, qui mihi conduceat ad explanandam Pyramidem in platea S. Maria de populo sitam, mihi que uberiorem lucem, & notitiam aperiret, de re tam antiquâ, obscurâ, ac penè inexplicabili, ob Hieroglyphicorum characterum varietatem; postquam verò intravi Bibliothecam Eminentissimi Cardinalis Sforza, quemdam librum inveni fortuito, ex Operibus S. Thome super Epistolas S. Pauli, ad magnitudinem unius Missalis, ex litera per-antiqua, tabulis cooperatum. Ego, quippe singulare devotione permotus, illum Textum exquisivui: Omnes in Adam peccaverunt, &c. Super quem Textum afferit Sanctus, ut patenter vidi, unâ exceptâ B. Virgine, quæ nullam contraxit maculam Originalis peccati. Quamobrem obnoxie supplicabam Emin. D. Cardinali Sforza, ut mihi ficeret copiam ferendi mecum dictum Commentarium S. Thome per dimidium hora, mox utiq; in suum proprium locum restituendum. Caterum quia hic To- mus fuit ex Bibliotheca Secreta, sua Eminentia in principio fortiter reluctabat, donec tandem ardenti meo desiderio, urgentioribus precibus, & ir- stantiis acquievit: Ego confessim hunc librum ostendi Eminentissimo Domino, ac Domino Cardinali de Trexo, qui magnâ letitiâ affectus, quod viderit rem tam antiquam, ac Doctorem Angelicum excipientem ad li- beram illius textus: Omnes peccaverunt in Adam, Virginem Beatiss.

simam, absque mora decrevit adire Summum Pontificem Urbanum VIII. felicis mem. eumque de hac re admonere. Verum ego replicabam dicendo, congruum fuisse, antequam ad suam Sanctitatem accederet, ut experiretur, si forte aliae Editiones moderne super predictas Epistolas S. Pauli, que fuissent ejusdem Authoris D. Thoma, cum illa antiqua concordassent, quod ita effectum est; Nam adhuc diligenter tres Tomos invenimus, ac inspeximus nova Editionis, ac ejusdem S. Thoma, super relatas Epistolas Pauli, quorum unus fuit exesus Roma, alter Mediolani, & Tertius Neapoli, in nullo tamen invenimus Verba Doctoris Angelici super Textum illum S. Pauli: Omnes in Adam peccaverunt, &c. que in Tomo illo antiquo ipsis Sancti manifeste vidimus. Unde predictus D. Card. de Trexo, cum maiore animi determinatione, ac proposito precepit, statim sibi adduci lecticam, licet pluvia instar torrentis recidisset, adiisque continuo suam Sanctitatem, secum ferens librum antiquum, & tres noviores jam relatos, rogavitque cum magna animi teneritudine, reverentia, & humilitate, ut sua Sanctitas veritatem cernere dignaretur, ac judicare, quam opinionem, aut mentem habuerit S. Thomas. Qui sine equivocatione, aut plurium verborum ambage illi jam supra relata clarissime afferuit: Unâ exceptâ B. Virgine, quæ nullam contraxit maculam Originalis peccati. Quæ omnia verba modernis defuerunt impressionibus, quemadmodum sua Sanctitas luculentè videbat; qui propterea demiratus maniendo se sapius signo Sanctæ Crucis dixit: Rem esse magni momenti, ac consideratione dignam, si bique magnam novitatem, ac admirationem attulisse, scirèque voluit, ubinam fuit inventus dictus liber, quisve eum Domino Cardinali tradiderit? Respondit sua Eminentia, suum proprium Confessorem, ac Theologum Dominum Ferdinandum Guevarra & Adorno ei monstrasse ac dedisse librum hunc, sub conditione ramen, quod illico proprio suo Domino restituatur.

V. Quinto. Narrat Bernardus de Bustis Serm. 7. Concept. Joann. de Carth. in homil. de Arcan. Deip. fol. 70. Fantino Patavii Episcopo admiranti, quod D. Thomas peccatum Originale Virgini adscripsisset, apparuisse Angelicum Doctorem, & dixisse: Scias Episkepe, quod solum respectum habui ad Divinum Statutum, quod B. Virgo peccatum Originale contrahere debuerat, nî per Filium suum fuisse præservata; Sed Dei Filius Matrem suam ab Originali macula præservavit. Hæc omnia Vicarius ipsius Episcopi fidelissime exposuit, afferens, se à præfato Domino Episcopo hanc visionem propriis auribus audivisse. Ita Bernardinus.

V. Sexto. S. Thomas quatuor diversis locis adducit, & probat notam illam S. Anselmi sententiam, videlicet: Decuit ut Virgo, quam Deus unigenitus

to suo preparavit in Matrem, eā puritate niteret, quā major sub Deo reperiri non potest. Hanc, inquam, sententiam S. Thomas quater repetit, rātāmque habet, videlicet: In 1. Sent. d. 44. q. unic. a. 3. & in 1. Sent. d. 17. q. 2. a. 4. & 1. Sentent. d. 44. a. 2. ad Annibald. Et Opusc. 61. de decem grad. Charitatis. Et occasione hujus sententiae has propositiones constanter, & repetitè inculcat, videlicet: Puritas Beatissima Virginis est tanta, & tam excimia, ut in nulla Persona creata major reperiri possit. Deus non potest puriorem Creaturam producere, quam sit B. Virgo, quia fuit immunis ab omni peccato Originali & actuali. Puritas Beatissima Virginis fuit infra puritatem Divinam: Non ex eo, quod aliquando fuerit peccato alicui obnoxia; Sed quia peccare potuit, Deus autem non potuit. Deum effecisse Angelos speculum puritatis immaculatum, incoquinatum; sed ad maiorem Omnipotencie sua manifestationem aliud elaborasse tersius & purius Seraphini, videlicet Beatissimam Virginem, ac tantæ puritatis, ut purius intelligi non possit, nisi Deus sit. At hæ propositiones toties, & tam enixè à S. Thoma repetitæ omnino falsæ sunt, si B. Virgo aliquando peccatum Originale contraxit; Si enim contraxit, ergo creari poterat, imò defacto creatæ sunt aliæ & innumeræ Creaturæ multò puriores (hoc est, juxta Regulam S. Thomæ, magis malo impermixtæ, & à peccato remotiores) omnes vid: Angeli, qui nullum peccatum contraxeré. Ergo cogitari potest aliqua Creatura sub Deo purior Beatissimâ Virgine, quæ videlicet nunquam peccasset. Ergo puritas Beatissimæ Virginis non eò solum differt à puritate Divina, quod B. Virgo potuerit peccare, sed etiam ex eo, quod aliquando actu peccasset.

Dices: Ut Beatissima Virgo dicatur purissima, sufficit, ut aliquando omni peccato Originali, & Actuali caruerit; tunc enim dici potuit purissima, hoc est, sine omni prorsus macula, licet aliquando sedata fuerit, & maculam habuerit. Quemadmodum dicit potest purissimum aurum, quod ab omni alio metallo igne purgatum est, licet antequam purgaretur, multis scœibus inquinaretur; & purissimum linum, quod aliquando sordidum, posteà lotum est, & candidissimum evasit.

Respondeo. S. Thomas de ea puritate loquitur, quæ est prærogativa solius Virginis, nec ulli Creaturæ convenit, ut patet ex adductis & laudatis locis S. Doctoris: Ergo intelligi non potest de mera carentia omnis peccati, pro aliquo tantum tempore; hæc enim competit non solum Angelis, sed omnibus etiam infantibus, ante usum rationis, & post Baptismum decedentibus; imò & S. Joanni Baptista, & quampluri-

plurimis aliis Sanctis, ac ipsi etiam Magdalena peccatrici; hi enim omnes pro aliquo tempore omni macula caruere; an vero ideo dici possint tantum puritate natusse, quam major sub Deo cogitari non possit? aut Deum non posse Creaturam aliquam producere Magdalena puriorem? Puritas ergo, de qua loquitur S. Thomas, non est tantum pro aliquo, sed pro omni tempore; nam quae purgari debet, non est purissima; Sicut Macrona, quae aliquando pudorem amisit, non est castissima; Nec innocentissimus, qui semel deliquit, tantoque minus, si crimen sit laxa Majestatis, & morte dignum, quale est peccatum Originale. Hoc si Virgo contraxit, dici de illa poterit, quod olim ferè similibus verbis Seneca de Alexandro l. 6. *Natural.* Hoc est Maria crimen aeternum, quod nulla virtus, nulla copia gratiarum redimet. Nam quoties quis dixerit: perperit Deum; opponetur, sed corrupta est, & tota in peccatis concepta, ac fissaria ira. Alium locum S. Thomæ in 3. p. q. 27. a. 2. mox adjungemus.

VII. *Septimo.* Denique celebres ex Ordine Prædicatorum Theologi satentur S. Thomam pro Immaculata Conceptione, non contra illam, scripsisse. Joannes Bromiardus in *Summa Predicantium, Verbo: Maria.* Art. 2. num. 10. B. *Virgo*, inquit, fuit ceteris specialius, & eminentius Sanctificata: nam S. Thomas 3. p. q. 27. a. 2. ponit ejus sanctificationis excellentiam, quantum ad temporis prioritatem, in hoc, quod Sanctificata fuit in ejus animatione, id est, in coniunctione animæ cum corpore, non ante.

Vides quid de S. Thoma Bromiardus scribat, & ejus tempore (fuerit circa Annum 1260) longè aliter verba, & sententiam S. Thomæ, quam in hodiernis editionibus tonuisse, unde sequitur incorrupta esse; idque certius ex eo confirmatur, quod citatum locum S. Thomæ in 3. p. q. 27. a. 2. eodem modo legerit S. Vincentius Ferrerius in exemplari Summae S. Thomæ adjectâ manu propriâ ad marginem hanc inscriptione: B. *Virgo fuit immunis à peccato Originali, & Actuali.* De qua S. Vincentii lectione plura videbimus sequentibus Paragraphis.

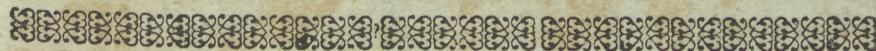
P. Magister Caspar Catalan de Monzonis electus Episcopus Ilerdensis, epistola ad Michaëlem de Lanuza Equitem Ordinis S. Jacobi à Consilis Regis Catholici, ejusque in Regno Arragoniae Proto-notarium Anno 1651. Valentia datâ, cuius initium: *Me percunctatur: ita scribit: Me percunctatur Dominatio tua,* an S. Thomas in aliqua parte sui operis docuit, *Beatissimam Virginem fuisse præservatam à peccato Originali?* Respondeo, quod sic: ac primo in libro 1. Sentent. d. 44. ---- *Talis fuit solutio Angelici Doctoris,* in qua expresse ac evidenter affirmat, B. Virginem fuisse præservatam à pecca-

peccato Originali. Ita minus dubitandum est S. Thomam per illa verba: Fuit immunis à peccato Originali, affirmasse Dei Genitricem nec per unum instantem macula Originalis Sordem agnoscere: Vide totam Epistolam apud Nierenbergium in Exceptionibus Concilii Trid. fol. 201.

P. M. Joannes à S. Thoma Theologus Complutensis insignis, & quod nemo elegantiū ac solidiū doctrinam S. Thomae illustravit d. 2. super 1. partem in prece. a. 2. docet S. Thomam nullibi docuisse. Beatissimam Virginem fuisse in culpa Originali conceptam, nec etiam negasse, fuisse ab ea culpa præservatam; Sed duntaxat statuisse principia communia, ex quibus inferri posset, parentes, prærogatiæ secluso, transmissarios peccatum Originale in prolem, minime determinanda, an defacto illud transmiserint in B. Virginem. Idem quod Joannes à S. Thoma, docet P. Franciscus de Arauzo Episcopus Segoviensis. Iterumque Joannes à S. Thoma citatus: Nihil mibi videtur ita commendare Cœlestem D. Thomæ doctrinam, quam si attente conspiciamus, quanta vigilantia S. Doctoris calatum Divina Providentia temperavit, ne in particulari aliquid scriberet, quod praesenti Ecclesia statui, & sensui, quem habuit circa Virginem Conceptum, contradicere posset. Et infra: Neque Verba D. Thomæ, & Augustini ita universalia in aliquo ladeant, aut tangunt singulare Beatissima Virginis prærogativum. Et paulò post: Ex vi legis ordinaria omnes incurvant peccatum, sicut Christus excepto, ut tamen in nullo ladeatur singulare prærogativum Virginis. Et rursus: Communior D. Thomæ interpretatio est, quod loquitur D. Thomas in illi universalis propositione, ex vi legis ordinaria, relinquendo semper locum prærogativio. Ita censet Ferrariensis l. 4. contra Gentes c. 50. Et infra: Constat, illustres Thomistas sequentes D. Thomam, non multum herere in hac questione defacto, nec illa magis radicari, quam sensus Ecclesia postulet.

Anno quoque 1618. die 24. Jun. Patres Dominicani Provinciae Hispanie indicto Mantua Carpetanorum, seu Madriti, coram Lermenio Cardinali Conventu Provinciali, supplicant Paulo V. Dignetur ipsis imperare recitationem officii & celebrationem Festi purissima Conceptionis, in ea forma, quam de ea recitant, eamque celebrant catcri Ecclesia filii, utque è suggesto predicent opinionem, que tenet Virginem fuisse sine peccato Originali conceptam. Subscribunt huic supplicationi: Ludovicus de Alliaga Regi Catholico à Confessionibus. M. F. Gonzales Professor Primarius Academiae Complutensis. M. F. Laurentius Gutierrez Professor Vespertinus Complutensis & Consultor supremi Concilii S. Inquisitionis. M. F. Joannes de la Fuente Consultor supremi officii Generalis Inquisitionis. M. F. Alphonsus Barantes Prior Regii Conventus S. Petri Martyris Tuteri, & Consultor S. Officii Inquisitionis Vallisoletanae & Toletanae. Et sen-

tatus F. Petrus Venerus Rektor Collegii S. Thomae Complutensis. Vid. Nierenb. in except. f. 211. Hi omnes juraverant solenni more, se nihil docturos contra mentem & sententiam S. Thomæ; credebant ergo opinionem, quæ favet Immaculatæ Conceptioni non adversari sententiæ, & menti S. Thomæ; Nam si credebant adversari, quā poterant citra perjurium illi defendendæ accingi, imò rogare ut juberentur? Patet ergo ex his omnibus, etiam Angelicum Doctorem pro Virginis Innocentia pugnâsse, nec minus ab ista, quām à Filio glriosum illud Elogium meruisse: Benè scripsisti de me Thoma.

§. II.

Beatissima Virgo non esset Idonea Mater D E I, si aliquando peccasset; ergo ex sententia S. Thomæ nunquam contraxit peccatum Originale.

S U M M A R I A.

1. Deletō peccatō multos superesse peccati effectus, ac præsertim moralem quādam indecentiam, ob amissam anima Virginitatem & Innocentiam.
2. Multo majorem indecentiam ex peccato Originali, quām veniali redundare.
3. Ergo ex sensu D. Thoma, si Beatissima Virgo nunquam venialiter peccavit, quia alioquin non esset digna Mater D E I, multo minus peccavit Originaliter.
4. Multū interesse, si dicamus B. Virginem, vel unico momento fuisse peccatō inquinatam.

I.

S Thomas 3. p. q. 27. a. 4. ita loquitur: *Beatissima Virgo non esset idonea Mater Dei, si aliquando peccasset, quia honor Parentis redundat in prolem, juxta illud Proverb. 17. Gloria filiorum Patrum eorum: Unde & per oppositum, ignominia Matris in Filium redundasset.* Pro explicanda hac S. Thomæ sententia notanda sunt aliqua.

Primo notandum est: Peccatum per gratiam Sanctificantem ita deleri; ut nulla omnino peccati macula supersit, id quod Ecclesia docet contra Hæreses Calvini, & Lutheri; hoc est enim peccatum in anima, quod nox in mundo; ut ergo die apparente nullum superest vestigium noctis, ita nullum in anima vestigium peccati succedente gratiâ. Manent tamen aliqui

aliqui effectus peccati, etiam deletō peccatō; sicut aliqui effectus noctis (frigus, rores, venti) etiam nocte sublatā. Tales peccati effectus sunt, pœnæ, habitus, animæ debilitas, motus & concupiscentia prava, ac præfertim jactura irreparabilis Innocentiae; ut enim virginitas corporis, sic virginitas animæ semel amissa, semper amissa; corrupta est, quæcunque peccavit, quamvis postea pœnitcat, castèque vivat.

*II. Secundo notandum est: multò gravius esse, turpiusque Originale, quām veniale peccatum; Nam veniale nec gratiam, nec supernaturalem imaginem Dei in anima delet, ut docet S. Thomas i. p. q. 89. a. 1. nec reddit hominem Deo exosum, & vitā, ac æterna hæreditate indignum; & ideo S. Doctor peccatum veniale pulveri comparat, qui vultui aspersus non tollit ejus lineamenta, aut pulchritudinem, multò minùs vulnerat, aut exterminat, ut cognosci non possit; sed tamen obsecurat. Secūs peccatum Originale, quod animæ pulchritudinem, & imaginem supernaturalem, quæ in gratia consistit, penitus oblitterat, redditque Deo exosam, ac indignam æternā vitā; & ideo, qui peccato Originali tenentur, in sacris literis vocantur *filiī ire, massa damnata, vasa contumelia, &c.* Quid rogo funestius de hoc peccato dici possit, quām ejus causā tot animarum millia periisse? Multorum sententia est, tringinta mille circiter hominum millions in hoc mundo reperiiri; docētque experientia, median ferè eorum partem, qui nascuntur, prius mori, quām ad usum rationis perveniant. Multæ ergo hominum myriades, quotquot videkicet Baptismō non tinguntur, deceduntque ante usum rationis, nullius alterius delicti rei, quām peccati originalis, Cœlō arcentur: quanta ergo malitia peccati originalis, quantōque major omni peccato veniali? nam ex gravitate pœnæ metimur gravitatem culpæ, præfertim apud justissimum Judicem, qui neminem præter meritum damnat, sed omnia justis, suisque ponderibus librat; non ergo magis abominaretur, magisque puniret peccatum Originale, etiam in Creaturis, cæterà innocentibus, quām peccatum veniale, nō longè gravius Originale, quām veniale esset. Neque obstat peccatum veniale magis voluntarium esse, quām Originale; gravitas enim & malitia peccati non estimatur ex solo voluntario, sed multò maximè ex damnis, quæ animæ infert, ex odio, quo Deus illud prosequitur; & ex aversione Creaturæ à suo Creatore, in quo præcipue consistit deformitas peccati; unde tantò peccatum deformius, quanto magis à Deo avertit, quamvis non ita perfectè voluntarium; alioquin gravius erit mendacium ex proposito*

posito dictum, quām adoratio Idoli metu extorta, aut adulterium ex fragilitate admissum; cūm constet, minūs esse voluntaria, quām metu & concupiscentiā, quām quā ex proposito fiunt.

III. Si ergo peccatum veniale quamvis deletum, reddidisset Beatisimam Virginem indignam, quā Dei Mater esset, multò redderet indignorem peccatum Originale. Si enim ex peccato provenit indignitas, ergo quantò majus peccatum, tantò major indignitas, at jam ostendimus, multò majus, graviusque esse peccatum Originale, quām veniale; peccatum enim Originale magis animam maculat, magis Deo displicet, magis ingratam reddit, magisque à Deo avertit, & majoribus etiam pénis dignum est; ex quo etiam sequitur, majorem ex peccato Originali indignitatem, & indecentiam provenire. Tantò enim major est indecentia, & indignitas, quantò major est improportio, & distantia unius ab alio. Sic indecentius est, magnum Regem cum filia Bubulci nuptiis conjungi quām cum filia Senatoris; quia videlicet major inter utriusque conditionem improportio, & distantia; quamvis fortè filia Bubulci pulchrior, nec voluntate, sed necessitate vilior, nihil enim ad indecentiam pertinet, voluntaria illa sit, an necessaria.

His notatis ex sententia S. Thomæ ita argumentamur: Ut Beata Virgo sit idonea Mater DEI; ab ea removendum est, quidquid ad ignominiam, hoc est, quidquid ad nominis notam, infamiamque, & dedecus pertinet (id enim in Filium quóque redundaret) sed nihil magis ad ignominiam, quām peccatum pertinet: nihil enim coram Deo vero rerum estimatore pejus, fædiusque de homine dici potest, quām peccatorem esse & gratiā, ac amore indignum, nihil quóque indecentius, cūm peccatum sit ipsissima indecentia.

Rursus peccatum quamvis deletum, & remissum, aut reddit Beatisimam Virginem indignam, ut sit Mater DEI, aut non reddit? Si non reddit? ergo falsa est consequentia, & argumentatio D. Thomæ ex peccato inferentis indignitatem, ut sit Mater DEI; Si vero peccatum reddit indignam Maternitatem DEI? id multò magis facit peccatum Originale, quām veniale; Si enim reddit indignam levius peccatum (quale est veniale) multò redderet indignorem gravius peccatum, quale est Originale. Quod si ex sententia D. Thomæ removeri à Matre DEI debet levius peccatum, ne sit indigna Mater DEI, multò magis removeri ab ea debet peccatum gravius, hoc est, Originale. Non potuit esse digna Mater DEI, quā levius peccasset,

quanto minus, quæ graviter? & si illam dedecuit festuca, quanto magis dedecuit trabes? Debuit esse tota pulchra, debuit esse sine macula, teste eodem Angelico Doctore, & ideo caruit omni peccato veniali (quod tamen nullam propriè dictam maculam animæ inurit 1. p. 89. a. 1.) quanto magis ut esset tota pulchra, ut expers esset maculæ, debuit carere peccatô Originali, quod non tantum animæ faciem maculat, verum etiam penitus oblitterat, sedatque, & odio dignam reddit, ac mortis ream? Horres in hac facie pulverem & nœvum, quanto magis horreas lepram, & pestem? Non placeret si tacta, aut pallens, quanto minus si corrupta, & scœtens? *Vitis*, inquit Plinius, *qua radix est fulmine, Sacris & libationi habetur impura.* Multo ergo impurior, multoque Sacris, & DEI partu illa indignior, quam fulmen prophanasset peccati Originalis. Aut ergo est innocens, aut indigna, quæ pariat DEUM.

I V. Dices. Quid interest, si dicamus, B. Virginem vel unicô momentô peccato Originali subjectam fuisse, ac postea mundatam..

Resp. Si parùm interest, vel unicô momentô peccatrixem fuisse, multo minus interest, si dicamus nunquam fuisse peccatrixem. Tu dicas unô momentô peccatrix fuit, ego dico nunquam fuit. Si parùm interest eam damnare, minus interest eam absolvere; cur ergo non potius absolvis, quam damnas? & si de momento tantum res agitur, cur non potius velis, illô momento innocentem fuisse, quam ream?

Deinde in libra Dei & veritatis, etiam momenta sunt summi momenti, summique ponderis. Lucifer unô tantum momento, unaque cogitatione deliquit, & tamen quanti momenti fuit hoc unum momentum? In peccato enim non mora, sed sedicias estimatur; & ita præstat vel tota æternitate exulem esse Cœlo, & infelicem, quam uno momento peccatorem. Ipsa quoque Beatissima Virgo malit non esse Virgo, non esse DEI Mater, non Beata, non Creaturarum omnium Regina, quam vel unô momento DEO exosa, expersque gratiæ, & peccato sedata, nec esse innocens. In hoc ergo momento vertuntur omnia, quæ Virgini nostræ charissima & pretiosissima sunt. Dic de illa quidquid volueris, tantum ne appelles peccatrixem, & Filiam iræ; hoc Virgini plus omnibus dolet, iussisse corruptam.

§. III.

Ecclesia non celebrat Festum, nisi de aliquo Sancto; Ergo Beatisima Virgo ex sensu S. Thomæ fuit sinè peccato Concepta.

S U M M A R I A.

1. Regula est certissima SS. Thoma, Augustini, Bernardi, aliorūmque Patrum, non celebrari Festum, nisi de Sancto.
2. Ecclesiam ad cultum Sanctis exhibendum non moveri probabilibus tantum iudiciis, sed certissimis argumentis.
3. Refelluntur Cavillationes negantium ab Ecclesia Deipare Conceptionem coli.
4. Multis argumentis probatur, Festum Immaculatae Conceptionis Apostolicā Traditione institutum esse.
5. Optimè ergo ex consensu Concilii Milevitani, & Sanctorum Thoma, Augustini, Cypriani, Ildefonsi, Bernardi, Bonaventure, Petrique Cellensis Immaculatam Conceptionem ex ejus Feste probari.

I.

Sanctus Thomas 3. p. q. 27. a. 1. pro regula certissima & indubitata ponit: Ecclesiam non celebrare Festum, nisi pro aliquo Sancto. Ex quo infert, Beatissimam Virginem natam esse sinè peccato Originali, quia videlicet: Ecclesia ejus Nativitatem celebrat. Hanc eandem doctrinam tradit in 2. 2. q. 9. a. 1. ad 3. ubi: Dicendum est, quod diversa consuetudines Ecclesia in cultu Divino nullo modo veritati repugnant, & ideo sunt servanda. Hanc Regulam accepit S. Thomas à D. Bernardo Epistolâ ad Lugdunenses; Et S. Augustinò multis locis, cuius celebre est axioma: Obitus, non natales Sanctorum celebrantur, quia obitus sunt Sancti, non Natales. Et ratio hujus axiomatis est, quia in Festis cultus & veneratio exhibetur; non potest autem Ecclesia colere, & venerari peccatum: & ideo licet Ecclesia celebret festum SS. Davidis, Petri, Pauli, Magdalenæ; non tamen celebrat festum adulterii, negationis, aut persecutionis istorum Sanctorum. Si ergo Conceptio Beatæ Virginis peccatō contaminata fuit, non cultu & veneratione, sed potius abominatione, xternaque oblivione digna est, juxta illud S. Jobi 3. Pereat dies, in qua natus sum, & nox in qua dictum est, conceptus est homo: nox illa non computetur in diebus anni, nec numeretur in manib; sit nox illa solitaria, nec laude digna.

Ex hac S. Thomæ Doctrina ita licet argumentari: Ecclesia non cele-

brat Festum nisi de Sancto, at celebrat Festum de Conceptione Beatissimæ Virginis, ergo Conceptio B. Virginis ex sententia S. Thomæ est Sancta, & si Sancta, ergo omnis peccati expers.

II. *Dices:* Ecclesiam celebrare Festum Immaculatæ Conceptionis, non quia certum est, sed quia probabile, fuisse immaculatam.

Respond. Non tam curæ mihi est demonstrare, quæm efficaciter ex Feste, ejusque celebratione ac cultu, pro Immaculata Conceptione argumentari liceat; sed potius ostendere ex principiis, & doctrina S. Thomæ sequi, Beatissimam Virginem fuisse Immaculatè Conceptam; Velenim doctrina S. Thomæ vera est, vel falsa? si falsa? cur obsecro tantum ei tribuas, ut malis B. Virginē deferere, quæm falsam D. Thomæ sententiam? Si vera? ergo ex celebratione Festi optimè infertur Sanctitas; & si benè argumentatur D. Thomas, concluditque, Beatam Virginem fuisse sine peccato Originali natam, quia Ecclesia ejus Nativitatem celebrat; & quæ bene argumentabimur, & concludemus nos, fuisse sine peccato Originali conceptionem, quia ejus Conceptionem Ecclesia celebrat. Néque ullo modo admitti debet in rebus ad Religionem, Deique cultum spectantibus, Ecclesiam ex probabilibus tantum, non ex certis procedere; Sic enim omnia, quæ de Sanctis, de moribus, deque Fidei dogmatibus Ecclesia decrevit, poterunt in dubium vocari, & pro probabilibus tantum, non pro certis haberi. Quid ergo in Ecclesia certi? Nos adoramus, quod scimus. Quantæque hoc levitatis esset, Deo Festum agere, Sacrificia offerre, publico & solenni ritu gratias agere, idque pro re dubia, quæque falsa esse possit? An hoc gravitatem Ecclesiæ decet? & hoc est Deum colere, an potius illudere, cui falsitas semper displicuit? Nec Deus mendaciō colitur, nec falsis honoribus delectatur Regina veritatis. Possitque Ecclesiæ objici, quod olim Jobus amicis suis c. 13. Nunquid DEUS indiget mendacio vestro, ut pro illo loquamini dolos? aut placebit ei, quem celari nihil potest, aut decipietur ut homo vestris fraudulentiis? Aut quod aliud exemplum ostendant Ecclesiæ, Sanctum aliquem colentis, de cuius Sanctitate non certò constet? Imò Ecclesia nihil ferè tantò studiō, tantâ curâ, tantisque rationibus, & longo examine probat, quæm Sanctitatem, nec priùs publico cultui exponit, quæm certissimis argumentis quæsitâ, & compertâ veritatę.

Mirum est in quot partes se aliqui vertant, ut huic Argumento nervos excidant, eoque se liberent.

III. *Alii dicunt non naturalem Conceptionem ab Ecclesia celebrari,*
quæ

quā anima corpori unitur; hanc enim fuisse peccatō fædatam: sed spiritualem; illud videlicet tempus, quō Virgo in utero Matris Sanctifica-ta est. *Alii*: Non observare Ecclesiam primum illud momentum, quā anima est corpori infusa, sed ad futurum, & posterius ab animatione momentum, quā grātiam receptura erat: Sicut Regis Primogenitum, p̄r̄ aliis Regiis liberis veneramur, non quia Regem, sed quia Regno destinatum. *Alii* non celebrari hoc Festum intuitu Conceptionis, sed ut Deo gratiæ reddantur ob creatam Virginis animam, eā ferè ratione, quā Festa Inventionis S. Crucis, & Vinculorum S. Petri, Sacrique Ro-farū peraguntur, quibus tamen nulla gratia Sanctificans inest. Cate-tūm h̄z interpretationes nimis sunt à vero alienæ, & juxta S. Irenæum l. 3. c. 13. Coguntur tam multa malè interpretari, qui unum nolunt bene intelligere.

Primo enim, si aliquid valent, sequitur pessimè argumentatum es-se D. Tomam, quando probavit, ideo B. Virginem natam esse sine peccato Originali, quia Ecclesia Festum Nativitatis celebra; responderi enim posset, quidquid isti Festo Conceptionis objiciunt. Neque ego id ago, ut ostendam, quām efficaciter ex Festo argumentari liceat, sed quā fuerit mens D. Thomæ, & quid ex ejus sententia, princi-pijsque sequatur.

Quod si dicant: errâsse D. Thomam, quāram ex eis, quid ergo mali sit, si dicam ego, multò magis errâsse, cùm scripsit (si scripsit tamē) Virginem Matrem peccato Originali fuisse inquinatam? nam si admittat, semel errâsse, malo errâsse tunc, cùm Virginis innocentiam damnavit, quām cùm absolvit. Dein Ecclesia Concepti-onem celebra, eāmque tūm in publicis precibus, tūm in Sacrificiis titulo *Immaculata* exornat. Quid verò est Concepio, quām, primum momentum animationis? nam si aliud Ecclesia intelligit, cur non aliud exprimit? cur ambiguō, fallacieque vocabulo fideles ludificat? cur non potiùs voce *Sanctificationis* utitur? & quod aliud exemplum ostendi potest Ecclesiæ in publicis ritibus (qui maximè suco carere debent) unum pro alio usurpantis? Interrogate Ecclesiam, omnés-que Fideles, an cùm Festum hoc celebrant, aliud ipsis præter Con-ceptionem, eāmque labis expertem in mentem veniat? Cur ergo cogitis eos cogitare, quā nunquam cogitant? dicere, quā non di-cunt? intelligere, & velle, quā nolunt? Planè Summorum Ponti-ficium, qui pro *Immaculata* Conceptione pronuntiārunt, tam aper-ta sententia est, ut tergiversationes omnes excludat. Nam

Nam Sextus IV. in Constitutionibus: *Grave nimis.* Et: *Cum Prae-excelsa, de Reliq. & Venerat. Sanctor.* (quæ in Concilio Tridentino Sessione 5. confirmatae sunt) Innocentius quoque VIII. Alexander VI. in Bulla pro Immaculata Conceptione. Julius II. in Bullis pro Ordine Immaculatae Conceptionis. Leo X. Adrianus VI. Gregorius XV. & Alexander VII. Hi, inquam, omnes de illo Festo Immaculatae Conceptionis loquuntur, quod à Regibus expetebatur, quod adversarii impugnabant, cui multæ lites objectæ, cui opinio pia favebat, Thomisticæ (ut dicebant) opinioni opposita; hæc verò omnia Festo Sanctificationis nullò modo conveniunt. Et clarè Sextus IV. in Extravagante: *Grave nimis.* Nonnulli diversorum Ordinum Professores affirmare non erubuerunt, Romanam Ecclesiam solam Spiritualem Conceptionem, seu Sanctificationem B. Virg. Mariae celebrare. Nos igitur temerariis ausib⁹, & perversis à veritate penitus alienis assertionibus obviam ire volentes. Et infra: *Assertiones corundem, qui affirmare præsumerent, eos qui crederent, aut tenebrent, eandem DEIGenitricem ab originalis peccati macula in sua Conceptione præservatam fuisse, aut hujusmodi Officium Conceptionis celebrantes, mortaliter peccare, utpote falsas, & erroneas, & à veritate penitus alienas, auctoritate Apostolica tenore presentium reprobamus, & damnamus.* Potuisset nè Pontifex clariùs explicare, Ecclesiam non celebrare Sanctificationis Festum, quō anima Beatissimæ Virginis à peccato originali munda ta est (ut Adversarii, quos in eo cap. Sextus anathemate ferit, dicebant) sed Festum Conceptionis, quō, ne originalis peccati maculam incurreret, præservata fuit; quod iidem Adversarii impugnabant.

I V. Quòd si queras, quando, & à quibus Festum Immaculatae Conceptionis exordium sumpserit?

Resp. Videri Apostolica traditione institutum. Nam Flavius Dexter, qui vixit circa finem quarti sæculi, in libro quem inscripsit: *Perpetua Historia (Cujus etiam historiæ meminit S. Hieronymus libro de scriptoribus Ecclesiasticis) ad Annum 368. n. 9. Jacobi Predicatione*, inquit, *celebratur in Hispania Festum Immaculatae, & Illibata Conceptionis DEI Genitricis Marie.* Et Marcus maximus Archiepiscopus Cæsaraugustanus, qui sub Heraclio Imperatore floruit (hic verò obiit Anno 641.) in hymno de Apparitione B. Virginis factâ S. Jacobo Apostolo:

Ostendit se illis hilarem,

Suóque natalitio

Conceptionis aureas

*Templo manent encomia.
Jacobus Hispanos docet
Et pradicat, cœn cateri,
Ab omni labe liberam.
Hunc celebrandi jugiter
Populis Iberis diem.
Qui durat usque hodie.*

Julianus quoque Toletanus, à Confessionibus Bernardo Archiepiscopo Toletano, (is floruit circa Annum 1037.) in vita ejusdem Bernardi, ut habetur in Chronico edito Parisiis à Ramiro de Prado, ex supremo Castellæ Senatu Anno 1628. Erat Bernardus Beatissima Virginis devotissimus, qui fecit celebrari devotius Festum Immaculatae Conceptionis, prædicavit in Hispania B. Jacobus, & incepit ab Apostolis in Concilio decernentibus. Et in Adversariis. n. 395. Traditio ab Apostolis in Concilio congregatis B. V. Mariam Originari peccato incontaciam esse. In Sacello Ecclesiæ Segoviensis in Hispania, quam fundavit B. Jerotheus B. Pauli discipulus, hæc habetur inscriptio: *A tempore Jerothi B. Pauli discipuli, & hujus Civitatis primi Praesulii, illibatam Conceptionem Sanctissima Virginis toto cordis, & mentis affectu hæc Ecclesia tueretur, & celebrat, & tandem votô & juramentô firmavit Octavo die Decemb. Anno 1621.* Luitbrandus in Chronico (floruit circa An. 946.) edito à laudato Laurentio Ramiretz ad Annum 676. Columna in urbe Casaraugustana construta est jussu Virginis à B. Jacobo, cum in Hispania prædicavit, Anno 37. & consecrata ejusdem Immaculatae Conceptioni (quam omnes Apostoli prædicaverunt ubique) hoc tempore multorum Peregrinorum contubernio visitatur.

Confirmatque hanc Apostolicam Traditionem, quod Festum Immaculatae Conceptionis à primis Ecclesiæ cunabulis celebratum inveniatur in Ecclesiis Palestinæ; Syriæ, Ægypti, Armeniæ, Africæque; ut vide re est apud Petrum Ojeda in Informatione Ecclesiastica pro Immac. Concep. à cap. 2. & l. 1. suæ Apologiae; & apud Coccium l. 3. a. 6. De Ecclesia Græca res certissima est; meminit enim S. Sabbas in suo Rituali, qui floruit circa Annum 500. officii de Immaculata Conceptione, quod edidit P. Wagneregg in Canone Ecclesiastico S. Andreae Cretensis, habet que hunc titulum: *Officium Divinum Ecclesie Græca 9. Decemb. celebrari soletum: Conceptionis S. Annae, quæ illa Matrem DEI concepit.* Vide Græcorum Liturgias, Menologia, Ritualia apud laudatum Ojedam in informatione pro Immaculata Conceptione à cap. 4. Sed hujus Apostolicæ traditionis est Luculentissimum testimonium S. Andreae Apostoli, cuius Ver-

ba in Epistola Presbyterorum Achaiæ hæc referuntur: *Sicut primus Adam formatus est ex terra, antequam esset maledicta, ita secundus formatus est ex terra Virgine nunquam maledicta.* Surius 30. Nov. hunc sermonem exscribens ita habet: *Quomodo de Immaculata terra factus fuerat homo primus, qui per lignum prævaricationis Mondo Mortem intulerat, necessarium fuit, ut de Immaculata Virgine natus Christus perfectus homo, qui est Deus Filius, qui prium hominem fecerat, vitam eternam, quam perdidérant omnes, repararet.*

Scripsere hauc Epistolam Presbyteri Achaiæ Anno circiter 50. à morte Christi, testes Passionis & Verborum S. Andreæ. Agnoscit hanc Epistolam tanquam legitimum antiquitatis monumentum, non solum Bellarminus de scriptoribus Ecclesiasticis, multisque Argumentis probat; verum etiam Alexander Natalis insignis Criticus ad Sæculum I. & S. Bernardus Serm. I. de S. Andrea. Et quamvis Gelasius I. Innocentius I. Philastrius, & ipse S. Augustinus rejiciant quædam acta S. Andreæ; non loquuntur de Actis Achaiæ Presbyterorum, sed de quibusdam actis à Nexocharide & Leonide Philosophis, atque à Manichæis, & Leucio conscriptis, quæ fabulis, narrationibus impudicis, & erroribus Manichæorum scatent.

Sunt, qui velint in Ecclesia Latina Festum Conceptionis à S. Ildephonso Archi-Episcopo Toletano, qui floruit Sæculo 6. fuisse propagatum: Illum Beatissima Virgo, quod ejus pudorem voce, calamoque egregie tutatus esset, candida veste donavit, & B. Leocadia sepulchrō egressa, totoque Populo audiente, his verbis compellavit: *Per te Domina mea vivit.* Hic vero Beatissimus Archi-Episcopus. I. de Parturit, & Virginis. B. Virg. ita loquitur: *Constat illam ab omni peccato Originali fuisse immunem, per quam non solum Maledictio Matris sua soluta est, verum etiam benedictio omnibus condonatur.*

Baronius in notis ad Martyrolog. die 9. Decemb. Vult in Anglia hoc Festum celebrari cœptum Anno 1109. ex voto Elpini Abbatis Remesinensis, qui cum naufragio periclitaretur, Virgine admonente vovit diem Conceptionis Sacro & festivo ritu colere; & hanc ferunt fuisse causam S. Anselmo sententiam mutandi, totaque Epistolâ ad Episcopos Angliæ, Innocentiam, Conceptumque Virginis illibatum defendendi, quem prius oppugnaverat in lib. 2. Cur Deus homo. c. 16. Sed jam ante fuisse in Anglia celebratum patet ex Martyrologio Ven. Bedæ, qui ad diem 8. Decemb. habet: *Conceptionis S. Marie perpetua Virginis.* Floruit Beda Añ. 700.

Patet ergo ex dictis, antiquissimum esse Festum Conceptionis, totaque Ec-

que Ecclesiâ celebrari solitum; quamvis posteâ in aliquibus Ecclesiis, intermissum, ut merito credi possit, Apostolica Traditione suisse institutum, & de illo dici, quod olim S. Chrysostomus Homil. 4. Epist. ad Thesalonian. *Traditio est, nihil queras amplius.*

V. Si ergo Festum Beatissimæ Virginis ex Apostolica Traditione proficiscitur, sequitur ad eandem Traditionem pertinere, quod sit sine macula, peccatōque Originali concepta; Nam ut ait S. Thomas 3. p. q. 27. a. 1. Et 2. 2. q. 93. a. 1. ad. 3. Non celebratur Festum nisi de aliquo Sancto, & ideo Ecclesia non celebrat Festum de Nativitate B. Virginis, si in peccato Originali fuisset nata. Quam Regulam tradunt quōque Concilium Milevitanum c. 12. S. Augustinus Serm. 95. de diversis. Homil. 11. in Feste S. Stephani. Sermone 113. de S. Cypriano. S. Ildephonsus l. de parturit. Virg. S. Bernardus Epistolâ ad Lugdunenses. Petrus Cellensis l. 6. Epist. 23. eleganter S. Bonaventura in 3. dist. 1. q. 1. a. 1. sub dub. 3.

S. IV.

Quamvis B. Virgo Immaculatè fuerit Concepta; eguit tamen Redemptione; ergo ex Mente S. Thomæ non contraxit peccatum Originale.

SUMMARI A.

1. S. Thomas, ubi videtur negare Immaculatam Conceptionem, decies illam rationem repetit, quia si Originale peccatum non contraxisset, non fuisset à Christo redempta.
2. Duplex Redemptio, Liberativa, & Præservativa. Hec in Sacris Literis, agn. Sanctis Patribus, legibus Humanis, ipsoque Angelico Doctore sapientia, & asserta.
3. Imò Redemptio Præservativa multò nobilior, perfectiorque; Tantò ergo Beatissima Virgo perfectius redempta, quia præservata.

I.

Quoties, & omnibus locis, in quibus S. Thomas videtur peccatum Originale in anima B. Virginis agnoscerre, hâc ratione utitur: *Quia si peccatum nullum, nec veniale, nec mortale, nec Originale B. Virgo contraxit, sequeretur non fuisse à Christo redemptam: Sicut enim medicina supponit morbum, ita redemptio supponit Captivitatem, quod si nunquam captiva, ergo nunquam redempta. Si ergo ostendero, hanc rationem non tantum esse fallam, verum etiam pro fallâ à S. Thoma esse judicatam, sequetur accessoriò, aut S. Tho-*

mam ex principiis argumentatum esse , quæ ipse pro falsis habuit (quod tanto Doctore indignum omnino est ; quis enim nisi perfidus , in rem sacra , tanti^{que} momenti , pro veris principiis statuat , vendit et que , ac aliis persuadere conetur , quæ falsa esse novit , & quæ falsa esse alibi professus est ?) aut non fuisse ejus mentem , ex falso illo principio Peccatum Originale Deiparæ attribuere ; & ideo nunquam attribuisse , quia nunquam aliter attribuit , nisi ex falsa illa , invalidaque ratione : *Quia alias non equisset Redemptione.* Ut patet ex 1. 2. q. 81. a. 3. Et 3. p. q. 27. a. 2. & ibid. solut. ad 2. Et q. 78. a. 1. ad 3. Et quodlib. 6. q. 4. a. 1. Et in 3. Sentent. d. 3. a. 1. Et in 4. Sentent. d. 43. q. 1. a. 4. ad 3. Et in compend. Theolog. c. 231. Et in qq. de malo q. 4. a. 6. En tibi decies repetitam rationem , quæ non solum omnium doctorum & indoctorum , verum etiam ipsius S. Doctoris consensu invalida est , ut mox videbimus .

11. Sciendum igitur , sicut duplex est medicina , præservativa , & curativa ; ista quæ malum tollit , postquam evenit ; illa quæ impedit , ne eveniat ; Ita duplēm esse redēptionem . Redēptio præservativa non supponit peccatum , sed debitum tantum , aut potentiam peccandi : Sicut medicina præservativa non supponit actualem morbum , sed tantum periculum morbi . Hujus verò redēptionis præservativa , & in Sacris litteris , & in Patribus , & in Legumlatoribus , ac ipso D. Thoma frequen tissima est memoria . Nam Ecclesiastici 18. ante languorem adhībe medicinam . Si adhiberi potest medicina ante morbum , cur non redēptio ante peccatum ; & indulgentia ante culpam : Imò quanto melior , & operatior est medicina , quæ morbum impedit , quam quæ expellit ; ita tanto melior est redēptio , quæ peccatum prævenit , quam quæ sequitur . Sic Psalm. 43. dicitur : *Qui redemisti David de Gladio maligno ; hoc est : Goliathi ; & tamen nunquam huic David succubuerat , imò vicerat , sed periculum succumbendi erat , nisi custodiretur : cecidisset , nisi tenetur ; & hæc est optima Redēptio , quæ casum avertit.* Et S. Paulus ad Ephes. 5. *Redimentes tempus , quia dies mali sunt.* Non quod tempus semel amissum revocari possit , sed quia potest caveri , ne amittatur . Et Psal. 85. *Eruisti animam meam ex inferno inferiori ; non quod David eō aliquando devenerit , sed quod venisset , nō Deus prohiberet.* Cū ergo agnoscat Scriptura Redēptionem Præservativam , dicamus de innocentie & illibata Virgine , quod olim Jeremias : *Torcular calcavit Dominus Virgini filie Iudea :* ergo etiam illi calcatum est torcular Crucis , non ut à peccato mundata

mundaretur, sed ne peccatum incurreret; ergo quod sine macula sit, & concepta & nata, debet Torculari & Crucis; quemadmodum nives nec lavantur, nec tinguntur, ut sint candidæ, sed tales nascuntur, hoc ipsum tamen Cœlis debent.

Ad sensum Scripturæ loquuntur Patres. S. Augustinus super Genes. ad lit: Major gratia impenditur illi, cui conservatur innocentia, quam cui remittitur culpa. Et S. Bernardus Serm. 21. super Cantica: Angelos fuisse redemptos Sanguine Christi, non à peccato quod commiserunt, sed ab eo, quod possent committere. Iterum S. Augustinus in Psalm. 85. Liberavit te ab agitudo, non in qua eras, sed in qua futurus eras. Et l. i. Confess. c. i. Gratiet tua deputo, quacunque non feci mala, & omnia mibi dimissa fateor, quae te duce non feci. Ideo amplius te diligat, qui se videt peccatorum laqueis non implicari. Et in Lege finali Cod. ex quibus causis restit. dicitur: melius est intacta iura servari, quam post causam vulneratam remedium querere. Ubi Glossa: Melius est, inquit, morbo occurrere, quam presentem repellere. Et L. i. c. quando liceat unicuique: Melius est in tempore occurrere, quam post tempus vindicare.

Ipse S. Thomas, etiam cum agit de peccato Originali; agnoscit Redemptionem Præservativam; nam in 4. sent. d. 43. q. 1. a. 4. ad 3. Oportet inquit ponere, quod quilibet personaliter Redemptione Christi indiget non solum ratione naturæ; liberari autem à malo, vel à debito absolvii non potest, nisi qui debitum incurrit, vel in morbum incidit: Unde dimissio debitorum, vel liberatio à malo intelligi non potest, si aliquis sine debito, vel immunis à malo nascatur. Vides hic S. Thomam admittere Redemptionem, quæ non à malo liberet, sed tantum à debito malum incurriendi, quæ est ipsa Redemptio præservativa. Ut ergo B. Virgo dicatur Redempta, sufficit ex mente S. Thomæ, in illa debitum fuisse, peccatum Originale contrahendi. Et 3. p. q. 32. a. 4. ad 1. Ideo dicit Damascenus: quod Spiritus S. supervenit Virgini purgans ipsam, id est, præservans, ne cum peccato Originali conciperet. En iterum Redemptionem Præservativam! Multi tamen hunc locum S. Thomæ viciatum esse contendunt, nemo enim dici potest præservari à casu impossibili; at impossibile erat, ut B. Virgo Christum cum Peccato Originali conciperet; cum Christus ab Adamo originem non duceret per feminalem viri & feminæ propagationem, & peccatum repugnaret ejus Divinitati. Quis, ideo, dicat Angelum à febri, aut dolore capitis præservari, qui repugnat Angelicæ naturæ? At multo magis peccatum Filio DEI, quam febris Angelo repugnat

gnat. Alioquin si Christus præservatus est, ne contraheret peccatum Originale, sequeretur fuisse Redemptum (Præservatio enim est species perfectissimæ redēptionis) quod sine hæresi dici non potest, idque toties S. Thomas in allegatis locis negat; & q. 52. a. 2. ad 2. Christus ad Limbum descendens dolores penarum absolvit, Sanctos Patres præservando ab eis; sicut Medicus dicitur solvere morbos, à quibus præservat per medicinam. Et Opusc. 7. Deus liberat electos de malis pœnæ tripliciter, præservando, consolando, & dando bona. Et 1. p. q. 20. a. 4. ad 5. Major ei gratia fit, qui conservatur in innocentia, quam cui remittitur peccatum.

III. Vides ergo testimonio S. Thomæ, Sanctorumque Patrum, non tantum admittendam esse Redemptionem præservativam, verum etiam istam multò perfectiorem esse Redemptione curativa. Et ratio est, quia tanto major perfectiorque Redemptio est, quanto à pluribus malis liberat; at multò à pluribus liberatur, qui non permittitur peccare, hic enim liberatur ab Actuali culpa, à pudore, à pœnis, & ab irreparabili jactura innocentiae, à quibus non liberatur, qui peccare permittitur, & posteā absolvitur: admisso enim semel peccato, fieri non potest, ut quis non peccaverit, ut peccati non pudeat, utque innocentiam non amiserit; sicut Matrona, quæ adulterium admisit, fieri potest, ut deinceps sit casta, sed non ut sit Virgo. Et medicus, qui præservat à febri, à quam plurimis malis hominem liberat, videlicet à doloribus, vigiliis, siti, aliisque quæ febrim consequuntur, quæ nullis medicinis tolli possunt, morbo semel permisso: quibus enim remediis fieri potest, ut non doleas, postquam doluisti? Non ergo potuit S. Thomas ita argumentari: *B. Virgo si est à peccato Originali præservata, ergo non est Redempta?* Imò potius ex principiis à se positis; ac sèpè repetitis, argumentari ita debuit: *B. Virgo si est præservata, ergo fuit redempta;* cùm præservatio sit species redēptionis; ubi autem est species, illic est & genus; sicut ubi est equus, illic est animal. Imò hæc argumentatio D. Thomæ esset sibi repugnans: cùm enim, ut supra vidimus, Præservatio sit species perfectissimæ Redēptionis, Argumentatio D. Thomæ esset ista: *B. Virgo si est præservata, est perfectissimè Redempta, ergo non est Redempta.* Perinde ac si dicas: *Ignis est perfectissimè calidus, ergo ignis non est calidus.* Cùm ergo hæc argumentatio non solum communi Patrum, omiūque hominum sensui, sed etiam ipsius S. Doctoris principiis repugnet, sequitur nullo modo esse D. Thomæ, sed illi suppositam. Imò ex titulo Redemptoris potius, & efficaciter arguitur pro Immaculata Conceptione: Ut enim Chri-

Christus sit perfectissimus Redemptor, oportet, ut omnes Redempti-
onis modos expleverit; atqui perfectissima Redemptio est illa, quæ præ-
servat ab omni malo, oportuit ergo esse aliquam Creaturam, quæ ita
præservata fuerit. Quænam autem illa, si non sicut B. Virgo? aut quo-
modo præservata ab omni malo, si non à peccato Originali?

Dices: Nulla in Scripturis fit mentio Redemptionis, quæ sit merè præ-
servativa; nullibi enim in Sacris paginis legitur, venisse Christum, ut
à peccato homines præservaret, sed tantum ut peccatis jam commissis
exsolveret.

Reph. Quod Scriptura non dicat expressis, clarisque verbis, Dei Ma-
trem prælervatam esse; id solum convincit, hoc Virginis privilegium
ad Religionis, Fideique dogmata non pertinere; nunc verò non id à
nobis queritur, quid credere Christianos, sed quid sentire oporteat; non
quid fides, sed quid ratio postuleret, nec quid revelatum, sed quid certum
sit: quām enim multa præter fidem, quæ certissimò constant, quæque
nemo, nisi dementissimus negare possit? Deinde si nihil aliud, quām in
Sacris Libris expressa de Virgine credere velis; quid de Immaculato ipsi-
us ortu, quid de illæsa etiam post partum Virginitate, quid de somite
extincto, quid de venialibus nunquam commissis, quid de Corpore in
Cœlos assumpto dices? hæc quoque Virginis negabis? nihil enim isto-
rum in Scriptura reperies. Quod si Ecclesiæ auctoritatem, Fideliumque
consensum, & miracula ostendas (nam ad hæc quóque Scriptura Chri-
stianos remittit, sicq; mediæ saltem, & indirectè ad Scripturas pertinent)
quid istorum Immaculato Conceptui, causæque nostræ non militat?
Sufficit ergo ex Scripturis constare, Matrem DEI esse: nam si Mater;
ergo à Filio dilecta, & custodita, quantum potuit, & decuit; quid ve-
rò non possit Omnipotens? aut quid magis decuit, quām non peccâ-
se? Sicut enim nullum dedecus peccatō majus; ita nihil æquè convenit,
quām hoc dedecore, & peccato Matrem caruisse. Ut ergo de flore, fru-
ctuque ferre judicium possis, sufficit de radice ex Scripturis constare.
Quam omnino methodum à Patribus quóque, ac præsertim Augusti-
no, Anselmo, ipsoque Angelico observatam, traditamque esse repe-
rio, ut videlicet privilegia, & excellentiam Virginis ex DEI potentia,
ac titulo Matris metirentur, ut prolixius §. 8. n. 2. & 5. ostendam.

§. V.

Celeberrimi ex Ordine Dominicanorum tenent, Beatissimam Virginem esse Immaculatè Conceptam; ergo idem tenuit
S. Thomas.

S U M M A R I A.

1. Patrum Dominicanorum pro Immaculata Conceptione testimonia, præsertim S. Dominici, cuius pro hoc mysterio sententia duodecim gravissimorum Doctorum testimonii probatur.
2. Et S. Vincentii Ferrerii, Magnique Alberti.
3. Et Joannis de Uiterbio; de quo historia ex Theophilo Raynaudo.
4. Et Joannis Tauleri, Joannis Bromiardi, Ludovici Bertrandii, Hieronymi Lanuze, Caspri Catalani, Ambrosii Catharini, Jacobi de Voragine, ac Vincentii Justiniani.
5. Et Breviarii, ac Capitulorum Provincialium, & Martyrologii ejusdem Ordinis, Sanctique Raymundi de Pennafort, Vincentii Belluacensis, ac Joannis de Fannario.
6. Et denique testimonid 12. Magistrorum S. Palatii, quinque Generalium, & centum Doctorum, quorum aliqui recensentur. Ex quibus colligitur, eandem quoque S. Thomæ fuisse sententiam.

I.

Doctores Sacri Ordinis Prædicatorum, qui post S. Thomam fluerunt, sententias ejusdem Sancti tam veras, sanctasque habent, ut illis defendendis juramentō se adstringant. Si ergo Immaculatæ Conceptioni suffragantur, ut postea suffragari ostendam, oportet, ut vel credant hanc D. Thomæ sententiam esse, vel perjuri sint; perjuri verò non sunt: (Quis enim hoc dicat de Viris pietate, & doctrinâ præcipuis? ergo credunt esse D. Thomæ sententiam.

Primo. Barcinonæ à temporibus ferè S. Dominici (obiit autem S. Dominicus Annō 1221.) in Archiviis illius Urbis antiquissima servatur tabula, in qua de S. Dominico Ordinis Prædicatorum hæc habentur: Dominicus Sanctus & gloriósus Pater Ordinis Prædicatorum venit Tolosam pro Ecclesiæ defensione, quam miraculis confirmavit. Albigenes affirmabant principaliter tres errores:

Primus; quòd Christus non erat ille, qui jam dicitur venisse, & qui debet redimere genus humanum.

Secun-

Secundus. *Quod hostia consecrata non continebat verum Corpus Christi.*

Tertius. *Quod sicut Adam formatus fuerat in campo Damasceno ex luto mundo, & non maculato; sic ille, qui redimere debebat genus humanum, nasci debebat ex Virgine non maculata; sed Virgo, qua dicitur Mater Christi, fuit maculata per culpam Originalem, ergo natus ex tali Virgine non est ille, qui debebat mundum redimere.* Contra quos errores S. Dominicus fecit quendam libellum de Corpore Christi, affirmando, quod Christus redemit genus humanum, & firmissima veritate confitendo, Christum natum de Virgine Immaculata; & Albigenses furiosè insurgendo contra ipsum B. Dominicum dicebant, quod ille Virgo concepta fuit in peccato Originali; & B. Dominicus, prout continetur in suo libello, respondebat, quod non erat verum, quod dicebant, quoniam Virgo Maria est illa, de qua Spiritus S. per Salomonem dicit: *Tu pulchra es amica mea, & macula non est in te.* Finaliter existentes heretici in eorum erronea intentione, venerunt ad miraculi experientiam; videlicet, quod B. Dominicus projiceret libellum suum in quodam furno ardente, & si ibi non combureretur, crederent; & B. Dominicus projectit illum in furno ardente, & libellus inustus exiit. Meminere hujus miraculi Petrus Canisius l. 1. de Deipara. c. 7. Salmeron in Epist. ad Roman. Coccius l. 3. Thesauri. a. 1. ac præsertim Petrus de Valle Cernai Cisterciensis in historia Albigensium c. 7. Et ex illo refert Alexander Natalis ad Saculum 13. f. 285. qui tamen non meminit Articulorum, qui eō libellō S. Dominicī continebantur. Gottschalchus, qui vixit ante Sextum IV. in Serm. de Concept. B. Virg. Editionis Hagenauiensis Anno 1520. expressis verbis scribit, S. Dominicū in prætacto libello contra Albigenses defendisse Immunitatem B. Virginis ab Originali. Meminit ejusdem libri Suarez 3. p. q. 27. d. 3. Sect. 15. Vásquez d. 117. Lausanius in vita S. Dominicī l. 1. c. 3. Surius Tomo 4. Senensis in Bibliotheca. Vincentius Belluacensis, Speculo Histor. l. 29. c. 96. qui Vincentius obiit 35. annis post S. Dominicū. Verba vero S. Dominicī inter alia sunt hæc: *Sicut primus Adam fuit ex terra Virgine, & nunquam maledicta formatus; ita decuit in secundo Adam fieri.* Ita S. Dominicus l. de Carne Christi c. 17. De quo vid. Raynaud. in Pietat. Lugdunens. f. 291. n. 27. Reputa jam tecum, an credi possit, S. Thomas à Doctrina sui S. Institutoris, & Patris, miraculō etiam confirmatā, alienum esse potuisse.

II. Secundo. S. Vincentius Ferrerius (obiit 1419.) domestico suo Codici (quod summa S. Thomæ continebatur) observationes quasdam manu sua adjecit, quæ hodieque in Conventu S. Dominicī Civitatis de

Alcaniz Dicecesis Cæsaraugstanæ asservantur ; ubi observatione ad 3. p. q. 27. a. 2. ad 3. hæc habentur : B. Virgo fuit immunis à peccato Originali & Actuali. Extat de his verbis , & annotatione B. Vincentii ex Originali descriptis publicum , & authenticum instrumentum Anno 1652. coram Vincentio Ram Comite de Montoro à Sanctiori , & supremo Aragoniæ Consilio confectum per Hieronymum Sanz Regium Notarium ; testibus Josepho Sunir , & Hyacintho Gomez die 21. Nov. in Civitate Alcaniz Regni Arragoniæ , totumque videri potest apud Nierenbergium in Exceptionibus Concil. Tridentini f. 207. Idem S. Vincentius in Serm. de B. Virginis Conceptione : *Quinta Conceptio est materialis , quâ B. Anna in utero sancto ipsam concepit , & de ista fit hodie solennitas. De nullo Sancto fit Festum Conceptionis , nisi Christi , & Virginis.* Allegat quidem Bandellus contra Immaculatam Conceptionem Beatum Vincentium , sed planè corruptum , ut videre est apud Nierenbergium. in Except. Conc. Trid. f. 244. ex quo semper magis , magisque confirmantur , quæ postea dicturi sumus de vitiatis quóque , corruptisque locis , & sententiis D. Thomæ. Idem Vincentius Ferrerius Serm. 2. de Nativitate : *Non credatis , inquit , quia fuerit sicut in nobis , qui in peccatis concipimur ; sed statim ac anima fuit creata , fuit Sanctificata , & statim Angeli in Cœlo celebraverunt Festum Conceptionis.*

Tertiò. S. Albertus Magnus in lib. de Landibus Virginis. Super Missus. Hæc Virgo sola à communi illa Regula excipitur : *Omnes in Adam peccaverunt. Et in Biblia Mariana super Evangel. Lucæ. Væ culpa est triplex , scilicet Originalis , Mortalis , & Venialis , porro sine isto triplici vae fuit Beatissima Virgo Maria.* Nec dicas sensum S. Alberti non esse , ut B. Virgo nunquam contraxit Originale , sed quod purgata illò fuerit : nam S. Albertus eodem modo de vae Originali , ac de vae actuali loquitur , atqui vae actuale nunquam incurrit. Dein non fuisset id speciale Privilegium B. Virginis , cùm & B. Joannes Baptista , & Sancti Apostoli , ac tot millia infantum Baptizatorum reperiantur , qui purgati sunt à triplici hoc vae. Verum est , B. Albertum alibi expressis verbis negare , B. Virginem fuisse Immaculatè Conceptam ; sed B. Albertus aut mutavit sententiam , aut ejus libri corrupti sunt , ut infra de S. Thma videbimus.

III. Quartò. De Joanne de Viterbio hæc scribit Raynaudus Tom. 8. in Tract. de Pietate Lugdun. fol. 293. *Joannes de Viterbio opus integrum conscripsit de Immaculata Conceptione , cuius hunc breviçulum reperio ; nam opus integrum non vidi. Probat Author , quod Virginis Conceptus fuit Immaculatus , eo quod summa*

summa anima infamia est, concipi in ira DEI, in tenebris culpe, & in iniquitatibus. Quod B. Thoma, ac veri Ordinis Prædicatorum propria opinio est, B. Virginem ne pro instanti quidem subiacuisse ira DEI. Quod cum Christus maluerit homines de suo ortu, quam de fama Matris dubitare, eligens nasci ex Conjugata, ut notat S. Ambrosius; Contra Christi voluntatem facere, qui pertinaciter, & adhibitis falsiloquiis maculatam Conceptionem astruere conantur. Egerat primum hic Author contentiosissime adversus Conceptionem Immaculatam; sed cum infirmaretur ad mortem, emisit votum in hac verba: O B. Virgo Maria, si verum est, quod sine peccati macula Concepta fuisti, rogo mihi sanitatem donare digneris in signum tuae puritatis, & ego voveo toto tempore vita mea celebrare Festum Conceptionis, & annunciare populis innocentiam tuam, & retractare quidquid in contrarium prædicavi. Dixit, & illico sanatus, datoque campane signo, populum ad Concionem evocari curavit, stupentibus medicis, qui deploratum viderant; & quamvis sodales mutatam ejus mentem ferrent gravissime, persistit tamen, nec ullis precibus, aut minis, ac persecutionibus actus est in transversum. Quod autem opus pro Conceptione Immaculata in indice librorum ab eo conscriptorum non appareat apud Antonium Senensem, potuit contingere, quia opus illud erat parum gratum, nam ex ea ipsa causa Antonius Senensis oblitus est primi nominis sui, quis fuit: Antonius à S. Conceptione. Hactenus ex Raynaudo.

V. Quinto. Joannes Taulerus Vir pietate, & doctrinâ insignis. Sermon. 1. de Purificatione B. Virg. Culpa Originalis, ait, perpetuo excopers fuit, à qua illam præservavit Filius ejus, ita ut ne momento quidem temporis filia ire fuerit.

Sexto. Joannes Bromiardus, qui floruit circa Annum 1260. in Summa Prædicantium, verbo, Maria art. 2. n. 10. Beata Virgo, inquit, fuit ceteris specialius & eminentius Sanctificata; Nam S. Thomas 3. p. q. 27. a. 2. ponit ejus Sanctificationis excellentiam, quantum ad temporis prioritatem, in hoc, quod Sanctificata fuit in ejus animatione, id est, in coniunctione anima cum corpore, non antd.

Septimo. Beatus Ludovicus Bertramus in Sermone de Purissima Virgine quem Valentiae habuit, & cui initium est: In hoc Sermone sunt quatuor partes: ita loquitur: In hac infusione anima, quando anima corporis primo adiit possessionem, nullius peccati Originalis sorde conspurcata fuit --- ideo jure optimo de Beatissima Virginis Conceptione Festum celebramus -----

Primum & maximum beneficium fuit, quod in sua Conceptione ab Originali la-
be præservata fuit. Hic obiit Anno 1381. vel 1387. Vide totum sermo-

nem ex Originali descriptum apud Nierenbergium *in Except. Concil. Trident. f. 203.*

Octavò. Venerabilis Hieronymus Lanuza Episcopus Balbassensis, & Albaracinus, undecim rationibus Immaculatam Conceptionem probat, quas videre est apud Hieronymum Fuser in ejus vita l. 3. c. 12. Ex quo eas exscribit Eusebius Nierenbergius *in Except. Concil. Trid.* & multæ quoque extant Tom. 5. *Homiliarum Lanuzæ.* Obiit Anno 1625. De hoc narrat præfatus Fuser: *Memini cum sepè narrantem, quādiu in Conventu Valentino vitam egit, vix hebdomadans ullam effluxisse, quin de hoc Mysterio ē suggestu verba faceret; imo in aliis Ecclesiis Catholica Coronæ conciones habuisse de eo ducentas quinquaginta & amplius*

Nom. Magister Casparus Catalan electus Episcopus Ilerdensis, in Epistola ad Jonnem Baptistam de Lanuza Anno 1651. quam totam exhibet Nierenbergius *in Except. fol. 201.* Me percunctatur sua Dominatio, an S. Thomas docuerit, B. Virginem fuisse preservatam à peccato Originali. Respondeo: *Quod sic, &c.* Pergitque id multis probare.

Decimo. Ambrosius Catharinus Archi-Episcopus Compsanus, integrum Opusculum edidit pro Immaculata Conceptione. Obiit Anno 1552.

Undecimo. Jacobus de Voragine Archi-Episcopus Genuensis, in historia Lombardica binas historias, & miracula refert, quæ contigere in confirmationem Immaculatæ Conceptionis. Obiit Anno 1298.

Duodecimo. Vincentius Justinianus in additionibus ad vitam B. Ludovici Bertrami commendat miraculum B. Dominici pro puritate Conceptionis Virgineæ. Id verò Miraculum jam suprà relatum est. §. *præsenti. n. 1.* Et habetur in Officio Bernardini de Bustis, approbato à Sixto IV. in tertia die Octavæ Letz. 4. Et in historia Albigensium Petri Larnensis c. 7. quamvis in novis editionibus abrasa sit, Idémque Justinianus expulsionem Maurorum ab Hispania, & oppugnationem Regni Granatensis attribuit Devotioni, & voto Regis Catholici, qui expugnatâ Granatâ primarium Templum erexit, dedicavitque Virgini Immaculatæ Conceptæ.

V. Decimo tertio. In Breviario perantiquo, quō utebantur Patres Dominicanī, quódque asservatur in Bibliotheca Regia Escorialis, recitat̄ur historia illa, quæ, ut alibi dicetur, occasio fuit S. Anselmo scribendi pro Immaculata Conceptione, ejusque Festum celebrandi, ut testatur Nierenbergius *in Exceptiōibus Concilii Trident. f. 199.*

Decimo quarto. Anno 1618. die 14. Junii, Provincialis, & Magistri Provinciæ Hispaniæ, Madriti in Conventu Provinciali congregati, Pauli V. Pontifici Maximo supplicant, dignetur ipsis imperare Recitationem Officii & celebrationem Festi Purissima Conceptionis Matris DEI. Initium Epistolæ est: *In Iussu Sacra Catholica Majestatis, &c.* Et tota videri potest apud Nierenbergium cit. f. 211.

Decimo quinto. Armandus de Belloviso Magister S. Palatii, Collatione quarta: *Surgere non est nisi cadentis, & quia B. Virgo in peccatum Originale veraciter cecidisset, nisi præservaretur, & omni Privilegio secluso; ideo dicitur: Surrexi, & adhuc sum tecum.*

Decimo sexto. Exstat Decretum Capituli Provincialis in Bætica, cui præsul Albertus de las Cæsas, postea Magister Generalis totius Ordinis, in manuali Patrum Prædicatorum, & Hispalis typis vulgato, Año 1524. Cujus Decreti hæc sunt verba: *Quia Ordo Prædicatorum sustinuit hucusque opinionem, quod B. Virgo concepta fuit in peccato Originali; sed jam de hoc non est carandum, quia est materia nullum utilitatis, & valde scandalosa, præsertim cum tota ferè Ecclesia (cujus usus, & auctoritas, secundum D. Thomam 2. 2. q. 10. a. 12. & 3. p. q. 68. a. 10. prævaleat dictis alterius cujusque Doctoris) jam afferat, quod fuit præservata.*

Decimo septimo. Antiquissimum Martyrologium PP. Dominicanorum Año 1254. conscriptum ad diem 8. Decemb. Conceptio S. Maria Virginis, Festum duplex. Idemque habet Martyrologiū Anno 1579. iussu Seraphini Cavalis Generalis Ord. Prædicat. Et in libello, cui Titulus: *Horæ B. Mariae Virg. ad usum Fratrum Prædicatorum Ordinis S. Dominici.* Edito Parisiis Anno 1529. in oratione hæc habentur: *Dens qui pro salute humani generis carnem gloriose Virginis assumere dignatus es, & ipsam sine macula concipiendam ante secula in Matrem preelegisti, concede, &c.* Et hymnō ad Tertiam: *Conceptio laudabilis ab Angelo nunciata Maria, tam amabilis in Conceptu præservata.* Ad Vesperas in Hymno: *Salve, que Stella Maris es sine labore Concepta.* Et Raymundus Lillus in Prologo Tractatus de Conceptione facetur Anno 1250. Festum Immaculatæ Conceptionis fuisse à PP. Dominicanis celebratum in Galliis. Et nota, PP. Dominicanos ab exordio ferè sui Ordinis usque ad Annū 1387. & ita Annis ferè 133. celebrasse solennitatem Conceptionis, quam posteā in Sanctificationem commutârunt, teste Spondano ad annum 1287. n. 7. Ambrosio Cathartino, aliisque, de quo vide Petrum de Alva f. 107.

Decimo octavo. Paulus & Alvarus Pizarus testantur B. Raymundum

de Pennafort, qui Anno 1230. in vivis agebat, sibi è Cathedra, ac præserit in Ecclesia Hispalensi pro Immaculata Conceptione dixisse.

Decimo nono. Vincentius Caſſali, qui floruit sub Annum 1217. in nonnullis tractatibus Panegyricis Mysterium Immaculatæ Conceptionis multifariam, acutèque explicat.

Vigesimo. Vincentius Belluacensis in suo ſpeculo Historico circa Annum 1244 l. 7. c. 121. affert & laudat verba S. Ildephonsi, quibus Immaculatam Conceptionem affirmat.

Vigesimo primò. Joannes de Fennario Magister Generalis, referente Ambroſio Catharino in Disputatione ad Concil. Trident. p. 1. Columna 66. dicere solebat: Antiquiores Magistros, quanto magis dotti, & quanto magis Sancti erant, tanto magis eam sententiam ultrò amplexaturos, non quidem ſectantes alios, sed cunctos ipſi ante vertentes, animo multò promptiore ac propensiore pro gloria Matris DEI.

Vigesimo secundo. Anno 1653. In Capitulo Beneventano factum est sequens Decretum: Noſtri Religiosi, & Communitates affiſtant concionibus, & Festis hujus mysterii (Immaculata Conceptionis) & aliis actionibus publicis; & in omnibus occaſionibus laudetur, glorificetur, & ſuſtentetur predicta Doctrina: Ec Anno 1663. Provincialis Hispaniæ ad totam Provinciam jussu ſui Generalis Joannis Baptiſte de Marinis: Conformando me con el Orden de Nueſtro P. General Ordeno à todos Religiosos deſta Nueſtra Provincia, che affi en nueſtros Conventos come fuera deſlos dicen el eſlogio accoſtumbrado en eſtos Reyuos: Pu-riſima Conceptio Domina noſtræ Concepta ſine peccato Originali in primo instanti ſue animationis.

VI. Vigesimo tertio. Præter jam enumeratos ſunt alii quām plurimi, quorum aliquos tantum recenſebo. Nierenbergius in Exception. Concil. Trid. f. 194. Duodecim Magistros S. Palatiſi enumerat, quinque Generales, & centum circiter Doctores, inter quos Hugo Cardinalis in c. 1. & 10. Lucae, vixit sub Annum 1250. Paludanus in tribus Sermonibus de Conceptione Anno 1320. Herveus Generalis in Comment. Epist. 2. ad Corinth. Anno 1325. Bartholomeus de Pisa Tract. de fruct. Virg. Anno 1335. Holchot in Sapient. n. 160. Anno 1349. Sanctius de la Puente Magister S. Palatiſi Serm. de Concept. Anno 1429. Leonardus de Utino in Sancitorali Serm. 12. Anno 1445. Petrus dore l. de Idea Virtutum c. 1. & 20. Anno 1500. Jacobus Austratus l. 3. Moral. c. ult. Anno 1522. Claudio de Rola opere aureo f. 85. Anno 1519. Albertus de las Casas Generalis & cum eo Capitulum Provinciale Andalusiae. Anno 1523. Joannes de S. Geminiano l. Sermon. Anno 1529. Hugo de Prato Serm. de Annunt. Año

1540. aut 1522. Balthasar Sorio in *Mariali*. Anno 1540. Soto de Nat. & Grat. c. 7. & ad Roman. c. 5. Anno 1550. Catharinus Tract de Concept. Año 1552. Joānes Fenarius Tract de Concept. c. 6. Año 1552. Mancius Salmanticensis Professor Año 1560. Ludovicus Granatensis Año 1570. Justinianus Antistius in *Additionibus*. Balthasar Arias. Stephanus Mendez. RAYmundus Pasqual. in *Comment. Epistola ad Rom.* Anno 1595. Alphonsus de Cabrera Tom. 2. f. 79. Anno 1596. Manuel Vagas Serm. de *Incarnat.* f. 7. Antonius Navarrus in *tribus Concion.* Pius V. Pontifex maximus, qui Festum Conceptionis praecepit. Guilelmus Pepin, Rosar. aureo Serm. 15. Petrus Lavinus in *opere de B. Virgine* Gottico charactere exarato, quod habetur in Camberiensi Collegio S. J. Joannes Herold cognomento Discipulus Serm. 5. de *Sanctis*. Joannes Wigerius c. 18. insit. Theolog. §. 5. Petrus Auratus celeberrimus Gallia Ecclesiastes in *Imagine Virtutis* c. I. 2. 3. Nicolaus Coiffetau in *Tabula Innocentia*. Laurentius Guttierrez in *Sermone de Immaculat. Concept.* Plures ex eodem Ordine passim apud Doctores videre est, qui Immaculatae Conceptioni calamô & voce adstipulati sunt. Vincentius denique Justinianus in additionibus ad vitam B. Ludovici Bertrami c. 3. §. 14. Jam in Hispania, in Indiis, in Gallia, & in tota panè Europa contra piam opinionem aut scribere, aut docere, aut concionari velle, nihil aliud fuerit, quam male canere, & in malo cantu durare, & occasionem dare, ne illud Terentii eis occinatur: frustra niti, & laborando nihil aliud, quam odium querere, extrema dementia est. Magna prudentia faverit, eam opinionem omnino deserere, quemadmodum ij, qui collabentem jamjam domum vident, (quod de muribus Plinius scribit) fugâ se subducunt. Jam illi desunt Cathedræ, sugesta, Confessionalia, libri. Jam Regum diademata, jam Episcorum Mitra, jam Cardinalium Galeri, jam Pontificum tiara, & ipsam Conilia, quando Tridentinum omnino protestatum est, non esse sua intentionis in *Decreto de peccato Originali Deiparum comprehendere*.

His adjungendus celebris nostra ætate Theologus Alexander Natalis Doctor Parisiensis, qui Tomo 2. ad Seculum 13. & 14. Dissertat. 16. §. 20. respondens ad testimonia, & auctoritatem Patrum, qui Immaculatae Conceptioni opponuntur: *Antiqui Patres*, inquit, quos Augustinus adversus Pelagianos in aciem educit, & Augustinus ipse de peccati Originalis debito, facile exponi possunt: cum enim ex Adamo B. Virgo propagata fuerit, communi lege peccati Originalis contrahendi tenebatur, illudque re ipsa contraxisset, nisi singulari Redemptoris servata fuisset beneficium --- & ad finem: Sententiam de *Immaculata Conceptione* non solum ut probabilem & piam, sed ut propriam sa-
culta-

cultatis nostrae Parisiensis doctrinam propugnabimus, si de ea dicendi, scribendive detur occasio.

Si ergo & Sanctissimus Patriarcha Dominicus, & præcipui ex Sacro hoc agmine Doctores pro Virginis nostræ Innocentia militant; quis dubitet eundem sensum, eandemque sententiam Angelici Doctoris esse? neque enim hunc desererent, cujus Doctrinæ juramentò se adstringunt, nisi crederent eum ita sensisse.

§. VI.

Sensus Ecclesiaz Auctoritati omnium Doctorum præstat; Ergo Beata Virgo ex sensu S. Thomæ est Immaculatè Concepta.

S U M M A R I A.

1. Mirum non esse, si in Sanctis Patribus non reperiatur hac quæstio in terminis formalibus decisa; & quas ob causas?
2. Multa tamen in Patribus reperiri, ex quibus evidenter colligitur, eos Immaculatæ Conceptioni favisse.
3. Hodie Ecclesia major in hac quæstione Auctoritas, quam antique, & quas ob causas?
4. Patres omnium Seculorum pro Immaculata Conceptione stetisse, longâ inductione probatur.
5. Totius Ecclesiaz Catholicae membra, & Ordines in hanc nostram sententiam conspirare; hoc est: Summos Pontifices, Universitates, Sacros Religiosorum Ordines, Theologos omnium nationum, totamque Ecclesiam, testibus ipsis Patribus Dominicanis, & Alexandro VII. Summo Pontifice.

I.

S Thomas 2. 2. q. 10. a. 12. Dicendum est, inquit, quod maximam auctoritatem habet Ecclesia consuetudo, qua semper est in omnibus amulanda, quia ipsa auctoritas Catholicorum Doctorum, ab Ecclesia Auctoritatem habet, unde magis standum est Auctoritati Ecclesia, quam Auctorati Augustini, aut Hieronymi, vel cuiuscunque Doctoris.

Hujus ergo Controversiaz, que inter nos & Adversarios est, Angelicum Doctorem Judicem statuamus, ipse sententiam ferat. Ponamus pro ijs omnes stare, quorum nominibus gloriamur; pro nobis vero lo-

lam

Iam Authoritatem usumque Ecclesiae. Cui litem adjudicabit Angelicus Doctor? Cui Ecclesia faveret: Ergo mens & sententia est D. Thomae, illam opinionem esse veram, aliisque prævalere, quæ pro se Ecclesiam habet; habet vero nostra, ergo pro nostra stat quoque, deciditurque Angelicus Judex. Videamus ergo, quid Ecclesia tum Graeca tum Latina, & utriusque Doctores sentiant.

Primo igitur mirari nemo debet, si hæc propositio in terminis formalibus: *B. V. caruit Peccato Originali*, apud Antiquiores Patres non reperiatur: tunc enim temporis nondum hæc quæstione excitatâ, & hereticis Christi Divinitatem, atque alia capita Religionis impugnantiibus, nulla necessitas fuerat, imò nulla utilitas, aut novas lites excitandi, cum tot aliæ ferverent; aut defendendi, quæ nemo impugnaret. Et quis nesciat, ortis, de Filii, de Spiritus S. Divinitate, de Gratia, deque libero Arbitrio Controversiis, multò cautiùs Patres, multoque explicatius, quam antè locutos fuisse? Ita contigit in hac nostra causa: aut enim tacebant, cum nemo cogeret loqui; aut obscurius scribebant, nemine facem prælucente, aut saltē nullo metu insidiantium: Nam mari quoque tranquillō, & aurā velum implente, vel dormiunt nautæ, vel feriantur.

II. Secundo. Certatim Patres, præsertim Graeci, Beatissimam Virginem vocant *Immaculatam*; *Omnis*, & semper, maculâ carentem; *Omnibus modis Sanctam*; *Cherubim* & *Seraphim* longè puriorum; *Solam sine omni peccato*; *Terram nunquam maledictam*, &c. &c. Quæ omnia significant, etiam peccato Originali caruisse; *Tum* quia si de solis peccatis venialibus intelligas, quero, cur de solis, cum Patres non magis venialia, quam Originale excipient? Aut ergo de utroque peccato, aut de neutro intelligendi: *Tum* quia si de solis venialibus intelligas, falsum est, solam fuisse omnis peccati expertem; quot enim millia infantum Baptismò expiatorum, nullâ culpâ veniali aspersa sunt; qui ergo sola, quæ tot socios habuit hujus Privilegii? Num vere dici posset solam Lunam lucere tot cum illa Cœlo, terraque collumentibus facibus? *Tum* quia ex Doctrina S. Thomæ peccatum veniale propriè animam non maculat, ac maculat peccatum Originale: Titulus ergo *Immaculate* magis peccatum Originale excludit, quam veniale; quia Originale magis maculat, quam veniale. Aut ergo ex nullis Patribus, nullaque Ecclesiæ Traditione probari potest expers venialium, aut ex ijsdem Patribus, eademque Traditione probabitur expers Originalis; quidquid enim Patres dicunt,

cunt, omnésque ab eis prolatæ rationes, contra utrūque peccatum pugnant; imò contra Originale multò magis, ut dixi.

Tertiò. Jam suprà probatum est, Festum Immaculatæ Conceptionis fuisse ab ipsis propè Ecclesiæ cunabulis, à Græcis, Latinisque celebratum; acqui id certum argumentum est, fuisse Sanctam, & Immaculatam, omnisque peccati expertem, ut suprà quóque ostendimus.

Quarto. Tota & unica ratio, ob quam Patres negant Beatissimam DEI Matrem ulli peccato veniali fuisse obnoxiam, nec antè, aut post Partum jacturam Virginitatis esse passam, illa est, quia DEI Matrem id non decebat: At quanto minus decebat animam esse corruptam? nam coram DEO rerum vero æstimator longè turpior est quævis minima animæ macula, quam maxima corporis; quanto enim nobilior & pulchrior anima, tanto pejor, fædiorque ejus corruptio; & ideo minus est, Mariam non esse Virginem, quam non esse Innocentem; siue si illi eleætio daretur, sicut maluit non esse Mater DEI, quam non esse Virgo; ita mallet non esse Virgo, quam esse Peccatrix: Si ergo peccatum Originale magis DEI Matrem dedecet, quam peccatum veniale, quamque naufragium pudoris ex honesto conjugio factum; sequitur, rationem à Patribus allegatam pro immunitate à peccato veniali, proque Virginis pudicitia, multò magis pro Immunitate à peccato Originali militare.

III. Quintò. Certum est Ecclesiam Catholicam, quæ hodie floret, ejusdem esse, parisque authoritatis cùm Ecclesia antiqua; æquè enim à Spiritu S. regitur, æquè est infallibilis, æquè Magistra veritatis; sicut vera fides, & Religio eadem nunc est, quæ olim fuit. Recenset Paulus Servita in Historia Concilii Tridentini: Cùm de Immaculata Conceptione inter Franciscanos, Dominicanosque disputaretur, Joannem Udinum ex Ordine Prædicatorum ita fuisse argumentatum: *Ave S. Paulus, aliique Patres crediderunt B. Virginem ab Originali fuisse exemptam, aut non crediderunt? si non crediderunt? cur sententiam inducitis, & novam, & Patribus ignotam? Si crediderunt, & tamen tacuerunt? cur eorum exemplum non imitamini, & rem totans, ut illi, silenti committitis?* Cui continuo Franciscanus respondit: *Eadem est Primitiva, & Moderna Ecclesia; par ergo utriusque auctoritas: sed moderna Ecclesia tota in favorem Virginis consiprat; cur vos ergo exemplum Ecclesia non imitamini? & quod ista & sentit & dicit, non vos quóque & sentitis, & dicitis?*

Imò causam Conceptionis quod attinet, multò major videtur moder-
næ Ecclesiæ, quam antiquæ auctoritas; nunc enim hæc quæstio, &
toties,

toties , & tot libris , & tot argumentis , atque à tot Doctoribus , tan-
tóque tempore est discussa , atque probata , ac loci scripturarum
tam accuratè , maturéque expensi , atque explicati , ut vix aliud my-
sterium reperias diligentius libratum : cùm ex adverso nullum olim de
hac causa dubium , aut quæstio fuerit , & Patres cum de Conceptu Vir-
ginis scipsere , id obiter , & incidenter , nullaque curâ fecerint , & nul-
lo examine , ut Patres legenti patet . Et ideo S. Augustinus l. 1. de Nat . &
Grat . c. 36. dicit : Excepta B. Virgine , de qua , propter honorem Domini , nul-
lam prorsus , cùm de peccato agitur , volo habri questionem . Quomodo ergo
Augustinus aliique Patres decident , quod ne quidem in quæstionem
vocari patientur ? aut quomodo finiri velint , quod ne quidem permit-
tunt inchoari ? At verò quis ignorat , longè plus ponderis habere ,
quæ discussa , & probata sunt , quam quæ neglectim , obiterque effu-
sa ? imò nec sententia dici potest , nisi partiibus , rationibus , testibus ,
meritisque Causæ auditis . Damnarunt aliqui Virginem ; esto , sed nec
confessam , nec convictam , nec compertam delicti , nulloque criminis
examine . Nos post examen , post testes , post auditas accusationes , pla-
neque purgatas , delicti absolvimus , & innocentem pronuntiamus ; cu-
jus ergo sententiæ major auctoritas , damnantis sine examine , aut post
examen absolvensis ? Cùm ergo in hac causa par sit hodiernæ Ecclesiæ
auctoritas , imò major quam antiquæ , videamus , quid utraque senti-
at de Illibato , innoxioque Conceptu Virginis Beatissimæ .

I V. Primo . igitur loco , fuisse Immaculatam Conceptionem in Apo-
stolorum Concilio assertam , & Apostolorum doctrinâ confirmatam te-
stis est Luitprandus (qui floruit circa Annum 946 .) in Chronico ad An-
num 676 . ubi : *Immaculatam Conceptionem Apostoli predicaverunt ubique*. Julianus quoque (qui floruit circ. Annum 1036 .) Bernardo Toletano
Episcopo à Sacris Confessionibus , in suis Adversariis . n. 395 . *Traditio*
fuit ab Apostolis in Concilium congregatis , B. Virginem Mariam Originali pecca-
to intactam esse. Idem Julianus in Chronico , ubi agit de Bernardo Archi-
Episcopo , fecit celebrare devotius Festum Immaculatae Conceptionis , quod pre-
dicavit in Hispania S. Jacobus , & incepit ab Apostolis hoc in Concilio decernenti-
bus . Flavius Dexter (qui floruit circ. finem 4. Sæculi) in sua perpetua
Historia : *Jacobi predicatione , inquit , celebratur in Hispania Festum Imma-*
culatae , & Illibatae Conceptionis. Sanctus quoque Andreas Apostolus , re-
ferente Abdia in ejus vita , à Presbyteris Achaicæ conscripta l. 4. Hist . *Sicut*
primus Adam formatus fuit ex terra , antequam esset maledictus , ita secundus Adam

formatus est ex terra Virginea nunquam maledicā. Plura de hoc testimonio Dextri , & Luitprandi videri possunt apud Morillum in fundation. Columna , & Commentarii in Dextrum ; Thomam Tamayum in notis ad Luitprandum ; Antonium Quintanadvennam in fundatione Ecclesie Toletana . c. 7. Et de Verbis B. Andreæ vide Bellarminum l. de Scriptoribus Ecclesiasticis , ubi expendit , quantæ Auctoritatis sit vita B. Andreæ à Presbyteris Achaiæ conscripta. In Sacello Ecclesie Segoniensis , quam fundavit B. Jerotheus , B. Pauli discipulus , hæc habetur inscriptio : A tempore Jerothi B. Pauli discipuli , & hujus Civitatis primi Praefulsi , illibatam Conceptionem Sancte Virginis hac Ecclesia tuerur , & celebrat , &c. Vid. Velasquez f. 339. de Immac. Concept. Refert quoque idem Velasquez f. 309. In monte Sancto prope Granatam inter alios plumbeos libros unum reperi à S. Ctesiphonte Mart. à S. Jacobi discipulo exaratum , in quo hæc verba leguntur : Illa Virgo , illa Maria præservata fuit à peccato Originali in primo instanti sua Conceptionis , & libera ab omni culpa.

Deducitur ex hactenus productis testimoniosis , jam primis Apostolorum Conciliis , & Apostolicâ doctrinâ Mysterium Immaculatæ Conceptionis confirmatum esse , ut merito scripsiter Franciscus Suarez Theologus planè gravissimus & modestissimus in 3. p. q. 27. a. 2. Sect. 6. Hec veritas à Sanctissimis & antiquissimis Patribus , & ut creditur etiam ab Apostolis tradita est. Vide suprà §. 3.

Post tempora Apostolorum multa sunt & passim edita argumenta & exempla , quibus ostenditur viguisse in Ecclesia perpetuam Traditionem de Conceptione Immaculata: nam Westmonasteriensis in suo Chronico Anno 1228. & Galatinus l. 7. c. 4. testantur : Celebrationem Conceptionis in Ecclesiis Armeniae , Ægypti , Syriaeque Apostolos instituisse.

Sæculo III. S. Cyprianus libro de Cardin. Christi operibus c. de Nativit. loquens de B. Virgine: Spiritu S. obumbrante incendium Originale extinctum est , nec sustinebat Justitiam , ut vas illud Electionis communibus lassaretur injuriis , quoniam plurimum à ceteris differens natura communicabat , non culpā. Eodem Sæculo 3. S. Amphilius Leonii Episcopus Orat. 4. in Deiparam , quam Latinitate donavit Franciscus Combensis Dominicanus f. 42. Quid stulte à veritate dissentis ? qui enim antiquum illum Virginem sine probro condidit , & secundam sine nota , & criminis fabricatus est.

Sæculo IV. Hoc est circa annum 370. floruit B. Hieronymus , in cuius Martyrologio mentio est Festi Conceptionis. Et quamvis Baronius in praesertim ad suum Martyrologium neget esse Hieronymi , constat tamen

men saltē in Latinum vertisse ex Græco , quod Eusebius Cæsariensis conscriperat ; & ideo hoc Martyrologium Hieronymo adscribunt Beda in Retract. in Acta Apost. c. 1. Walafridus Strabo l. de rebus Ecclesiasticis c. 28. Usvardus in Prefat. ad suum Martyrolog. Bollandus Præfatione in vita Sanctorum c. 4. §. 4. Idémque S. Hieronymus in Psalm. 77. Nubes illa (Beatissima Virgo) nunquam fuit in tenebris , sed semper in luce. S. Augustinus quóque , qui eodem seculō floruit (obiit enim Anno 430.) l. de Natura & Gratiæ c. 36. Excepta B. Virgine , de qua propter honorem Domini , nullam prorsus cùm de peccatis agitur , habere volo questionem ; inde enim scimus , quòd plūs gratia collatum ei fuerit , ad vincendum omni ex parte peccatum , que concipere , & parere meruit eum , quem constat nullum habuisse peccatum. Idémque Augustinus lib. 5. contra Julianum cap. 9. & cap. 15. hanc regulam velut certissimam ponit , videlicet : Is , qui in adulta etate nullum peccatum fecit , in infantili etate peccatum non contraxit , & ideo Christus peccatum etiam major fecisset , si parvulus babuisset . Cùm ergo jam omnium sententiā constet , Beatissimam Virginem in adulta etate peccatum nullum fecisse ; sequitur ex mente Augustini , nec in etate infantili peccatum originale contraxisse. Et iterum Serm. de Assump. facetur , se nullis quidem Scripturis convinci , ut credat , corpus Virginis in pulverem resolutum esse ; sed se tamen rationibus stringi , ne id credere possit ; Animus , inquit , bæret , sentire non valeo , dicere pertimesco : quia excipitur à lege corruptionis , quam tanta servat gratia , & attollit dignitatis prærogativa ; pertinetque ad dignitatem Domini , sua Matris servare honorem , qui legem non solvere venerat , sed adimplere : & quia nullus dubitat , quin possit Mariam sine corruptione servare , cur ergo dubitandum est noluisse ? Hæc S. Augustini argumenta pro incorruptione carnis nemo non videt , longè magis militare pro integritate , & incorruptione animæ ; quis enim ignoret , si optio Virginis daretur , millies eam potius cineres , & pulveres corporis eleeturam , quām semel peccatum ? S. Eucherius ejusdem sœculi Auctor Homil. 2. de Nativit. Domini : A peccati enim veteris nexu per se non est immunis , nec ipsa Genitrix Redemptoris : Solus ille licet ex debitore nascatur , lege tamen veteris debiti non tenetur . Vides asserere S. Eucherium B. Virginem per se non esse immunem à peccato originali , & debitricem tantum , non peccatricem appellari , quæ omnino nostra sententia est.

S. Cyrillus Archi-Episcopus Alexandrinus lib. 6. c. 15. in Joan. Evang. Cæcus iste Genus humanum designat , quod in primo Parente excecatum est , quia ex illo traximus omnes non solum originem mortis , sed etiam iniquitatis . Per unum

enim hominem mors , & per unum hominem peccatum intravit in Mundum , & per peccatum mors , quæ in omnes homines pertransiit . Et bene non solum cacus , sed etiam cacus à nativitate dicitur ; quia omnes homines (excepto illò , qui de Virgine natus est , & Sacratissima etiam Virgine , ex qua Deus homo prodidit in Mundum , exempta) cum peccato Originali nascimur , & gravissima cæcitatem depresso in Mundum venimus , quam quidem cæcitatem de radice primi Parentis contraximus . Et in Sermon. contra Nestorium : Temerarium est ponere in Maria Virgine propter Filium culpam , aut peccatum aliquod . Et in Concilio Ephesino Homil. 6. *Quis anquam audivit Architectum , qui sibi domum edificavit , ejus occupationem & possessionem primum suo inimico cessisse ?*

Saculo V. Floruit S. Sabbas Sacrorum Menæorum Collector , & Rituialis Auctor : Hic in suo Rituali Jerosolymitano meminit officii de Immaculata Conceptione (de quo videri potest P. Wagneregg in Canone Ecclesiastico B. Andreae Cretensis) est verò officii titulus : *Officium Divinum Ecclesia Graeca 9. Decemb. celebrari solitum Conceptionis S. Annae , quâ illa Matrem DEI concepit . Ipse verò S. Sabbas die 12 Febr. Ode 5. ita canit : Tu quidem Virgo ab aeterno propter splendorem integratam , & pulchritudinem Virginalem , ac denique propter gratia dona , quæ ab omni nævo immunem fecernit , sola fuisse digna tanti partus honore . Et die 18. Ode 6. de S. Cyrillo : O Virgo Deipara de te sola publicè constat , quod ab aeterno munda existiteris . Et die 3. Jan. Ode 9. In te primi Parentis substitut lapsus . Vixit eodem Sæculo S. Andreas Cretensis , videlicet circa Annum 560. qui in Canone Ecclesiastico Ode 50. Anna concepit puram Sobolem . Et post Oden 3. Anna sterili intemeratam , castamque puellam concepit . Hanc hodie cœu solam Immaculatissimam omnes nos Beatam dicamus : ejus nos Sanctam Conceptionem colamus . Vide Textum Græcum in Versione Francisci Combesis Ordinis Prædicatorum : nam alias Editiones , & Versiones non satis respondent Græco Originali , ut notat Nierenbergius in Parthenicis Epistola ad Cardinalem de Sandeval Archi-Episcopum Toletanum f. 340.*

Saculo VI. S. Ildephonsum Archi-Episcopum Toletanus , libro de Partitione Virginis : *Constat illam ab omni peccato Originali fuisse immunem , per quam non solum maledictio Matris Eva soluta est , verum etiam & benedictio omnibus condonatur . De S. Ildephonso hæc habet Trithemius in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis : Cum Beatisimus Presul Ildephonsum librum de Virginitate purissima Virginis complexisset , apparuit ei Domina Mundi , ipsum librum habens in manibus , & gratias agens illi pro tali servitio , quod sibi gratissimum esse affirmabat . Ille vero cupiens eam altius honorare , constituit , ut celebraretur*

tur Solennitas ejus singulis Annis Octava die ante Nativitatem Domini; qua Solennitas jam obtinuit, ut per universam fidelium Ecclesiam celebretur Sexto Idus Decemb. in honorem purissima ejus Conceptionis. Unde rursus ei B. Dei genitrix apparet, vestimentum Sacerdotale, quod nos albam vocamus, & Cathedram illi attulit, de quibus multa miranda, & gloria narrantur. Idem S. Ildephonsum in Sermone manuscripto, cui initium, Creator omnium, & habetur in Bibliotheca Toletana loculo trigesimo primo, n. 17. Sic ergo genus humanum quasi unam arborem adhuc in radice teneram, antequam in propaginis prole prodiret, vitavit. Inde ergo est, quod radix vitiata quotidie fronderet, frondesque ejus indesinenter propter mortem marcerent, at sepè contingit, quod ex pungenti spinâ pulchra, & rubens oriatur rosa. Sic enim, operante Divinâ Providentiâ, ex radice vitiata sine vitio prodiit Virga, qua intelligitur Beataissima Virgo.

Sed nota, S. Ildephonsi doctrinam & sententiam quod attinet, ejus tempore fuisse eadē die Festum Conceptionis, & Nativitatis celebratum, ut colligitur ex ejus libro de Parturitione B. Virginis, ubi etiam Conceptionem vocat inchoatam Nativitatem. Et Georgius Metropolita Sermone tertio hanc inscriptionem præfigit: *Oratio in Conceptionem, ac Nativitatem S. Domina nostra Dei Genitricis.*

At S. Ildephonsus utrumque Festum separavit, eā serè ratione quā Festum Epiphaniæ, Baptismatis Christi, & Nuptiarum in Cana; & Festum S. Michaëlis Angelorumque Custodum olim conjuncta, sunt postea separatim celebrata.

Eodem Sexto Sæculo, sed ante S. Ildephonsum floruit S. Isidorus Hispalensis, qui ipse quoque Immaculatæ Conceptioni egregiè adstipulatur. Testantur enim Ambrosius Morales l. 12. c. 19. Mariana l. 6. c. 5. Loaisa in *Notis ad Concil. Toletan.* IV. c. 2. Patres Concilii Isidoro mandasse, ut Missale Hispanicum Mozaraben (quasi dicas Mixtaraben; eō enim utebantur Christiani capti ab Arabibus, illisque mixti) emendaret; in hoc autem Missali octava Decemb. exstat Festum Conceptionis; & in præfatione Missæ hæc habentur: *Dignum & justum est omnipotens Pater tibi in Conceptione Virginis Mariae, &c.* Et in Benedictione ad populum: *Quique Matrem servavit à corruptela contagio, signum nostri cordis emaculat à delicto.*

Sæculo VII. Vixit S. Jonnes Damascenus, qui Beatissimam Virginem non solum Immaculatam facit in Conceptione germinis (sic vocat S. Bona-ventura tempus Animationis) verū etiam, quod multò plus est, sicutque postea aliquorum sententia à S. Thoma improbata, in Conceptione Semi-

Seminis. Sic enim loquitur Damascenus Orat. 1. de Nativit. Virginis: O Beati Joachim lumbi, ex quibus immaculatum semen profluxit. Et Orat. 2. de Assump. Virg. Hodierna die Heden Spiritualem novi Adam Paradisum suscipit, in quo condemnatio abrogata, ad quem serpens aditum non habuit. Eodem Sæculo Vener. Beda in suo Matyrol. 8. Decemb. ponit Festum Conceptionis Beatissimæ Virginis; ut suprà quóque notavimus. S. Germanus Archi-Episopus Constantinopolitanus in suis menæis dicit, Deiparam fuisse Conceptam filiam DEI. Et loquens de Conceptione S. Annæ, cùm Deiparam concepit: Quid hæc quæso generatione prolis magis inviolatum, & Venerandum?

Sæculo IX. Horuit, teste Bellarmino de Scriptoribus Ecclesiasticis Idiotæ, (alii tamen Idiotam multis Sæculis posteriorem faciunt) qui in contemplatione B. Virginis capite 1. hæc habet: Trahe me post te O Beatissima Virgo: Benedic̄ta ante ortum, Benedic̄ta in ortu, Benedic̄ta post ortum, ante saculum, in saculo, & post seculum. Et c. 2. Nullo genere vacâcti virtutum O Virgo Gloriosissima, nou in parte, sed in toto, & macula peccati, sive Originalis, sive actualis, sive mortalis, sive venialis non est in te, neque unquam fuit. Et c. 6. Invenisti gratiam Cœlestem, quia fuerunt in te ab Originali labe preservatio, Angelica salutatio, & Filii conceptio. Luitprandus in Chronico ad Annum 676. Immaculatam Conceptionem Apostoli predieaverunt ubique

Eodem Sæculo Joannes X. approbavit Ritualia, Missalia & reliquum Officium Mozarabicum seu Gothicum, ut habetur in celebri historia Compostellana, & in Archiviis Ecclesiæ Toletanæ. Id verò Missale Hispanicum reformatum fuisse à S. Ilidoro jussu Concilii Toletani IV. tradunt Ambrosius Morales, l. 12. c. 19. & Mariana l. 6. c. 5. In hoc ergo Missali Hispanico seu Mozarabico à Joanne X. confirmato, in præfatione habetur: Dignum & justum est tibi Omnipotens Pater in honorem Conceptionis Virg. Mariæ, &c. Et in Canone post verba, pridie quam pateretur, hæc sequuntur: Virgo DEI Genitrix, cuius hodie veram Conceptionem celebramus. Vide de prima hac Joannis Confirmatione, & Missa Conceptionis, Nierenbergiū Tractatu de perpetuo objecto Conceptionis c. 3. & 5.

Sæculo X. Fulbertus Carnotensis Oratione de Ortu Virginis: Quanta putamus provisio fuerit Sanctorum Angelorum circa tam DEI gratissimos parentes ab initio procreationis, & excubatio supra tam ingentem sobolem? nunquid abfuisse credendus est Spiritus S. ab ifla eximia puella, quam suā obumbrare disponebat virtute? Et in expositione Salutationis Angelicæ: Electa es insignis inter filias, que Immaculata semper extitisti ab exordio tua Creationis, quia pari-

paritur a eras Creatorem totius Sanctitatis. Vide de hoc testimonio Fulberti Nierenbergium in Except. c. 13.

S. Petrus Damianus Serm. de Assumptione: *Caro enim Virginis ex Adam sumpta, maculas Adæ non admisit.*

S. Anselmus Sermone de Conceptione: *Angelos, aliis peccantibus, à peccato servavit, & feminam Matrem suam futuram, ab aliorum peccatis extortem servare non potuit? in eternitate Consilii sui statuit eam Reginam fore Angelorum, & in consortium conceptam esse crederemus peccatorum? Et in Commentariis in 2. Corinth. c. 5. Omnes mortui sunt peccato, nemine prorsus excepto, demptâ Matre DEI, sive Originalibus, sive propria voluntate additis, vel ignorando vel sciendo. Et I. de Conceptu Virginali c. 18. Decuit Virginem tanta puritate nitere; quanta sub DEO major intelligi non potest. Ex quo loco optimè S. Thomas in 1. d. 17. q. 1. a. 4. & d. 34. a. 3. ad 5. conclusit, Beatissimam Virginem fuisse immunem ab omni peccato Originali & actuali; & hoc solo à Divina Puritate absuisse, quod DEUS nec peccavit, nec peccare possit, Beatissima Virgo nunquam peccaverit, potuerit tamen peccare. Idem S. Anselmus Sermone de Conceptione hortatur: *Colere anima spiritualem creationem, ac corporis & anima copulationem. O quanta est dies illa, quâ nostra reparationis anima digna creatur, saturatur, & Sanctissimo corpori unitur. Cæterum Festum Conceptionis cum Officio ab Anselmo institutum esse, ex Revellatione Helsini gravissimi Autores testantur, Videl. Concil. Cantuar. Anno 1328. celebratum. Joann. Bachonius Anglus in 4. Sent. d. 2. q. 4. Paludanus in 3. d. 3. q. 1. Petrus Episcopus Aquilinus l. 1. c. 25. & l. 6. c. 56. Zucharus Episcopus Arcensis 2. p. Elucidarii. f. 55. Joannes Gerson Sermone de Concept. Dionys. Carthusianus Serm. 203. Baronius in Martyrol. ad 8. Decemb. Et denique Hispalensis, Cordubensis, Segoviensis, Conchensis, Saguntina & Eborensis Ecclesie in suis Breviariis & lectionibus: teste Nierenbergio in Parthenicis fol. 10. Vult Theophilus Raynaudus Opusculo de pietate Lugdunensi, hanc Civitatem post S. Eucherium à S. Anselmo, cum illic exul degeret, sententiâ de Immaculato Conceptu fuisse imbutum, idque etiam docet Bivarius in Anselmo vindicato l. 1. §. 5.**

S. Bruno Ordinis Carthusianorum Institutio in Plat. 105. *Hac enim incorrupta terra illa, cui benedixit Dominus; ab omni propterea contagione peccati libera, per quam vita viam agnoscimus.*

S. Ivo Carnotensis Sermone de Nativit. Domini: *Omnem quippe novum tam Originalis culpam in Matre delevit (eam videlicet præservando, nam cer-*

tum est nunquam actualis culpæ ream fuisse) Prima enim humani generiū Parens duplici maledicto succubuit, ut & cum Viro mortem incurreres, & filios cum dolore parturiret: hujus maledictionis filii Eva heredes successerunt, & omnes filios sub necessaria mortis condemnatione genuerunt; Sola hec Mater, que non sibile serpenti credidit, benedictionem, que utramque maledictionem excluderet, audire meruit. Certum est S. Ivonem loqui non de morte corporali (nam constat mortuam esse) sed de morte spirituali, & quidem peccati Originalis, nam hujus tantum succedimus Heredes Hevæ.

Seculo XI. S. Bernardus Abbas Clarevallensis in editione Lugdunensi Anno 1530. apud Joannem Mareschal in Sermone de Privilegiis S. Joannis Bapt. ait: Quicunque de Massa pravaricante mundum ingredimur, longam vetem Originalis peccati nobiscum trahimus; solus ille, qui peccatum non fecit, excipitur, & que eum Virginis sui uteri thalamo ignorans virum & ignota viro terris effudit. Hæc ultima verba in recentioribus, nescio cujus manu, mutata sunt.) Cùm igitur omnes in iniquitatibus concepti sint, neminem unquam mortalium intra Maternæ viscera Sanctificatum legimus, preter Hieremiam & Joannem Baptizatum, quanquam & de singulari Virgine nulla sit ambiguitas, quin ipsa Maternis circumsepta visceribus, sublimioris Sanctificationis genere conservata sit. Omitto aliud Bernardi testimonium ex Sermone in Cœna Domini, quia non est Bernardi. Idem Bernardus in celebri Epistola ad Lugdunenses Regulam ponit, ex qua evidenter inseritur Conceptio Immaculata: Accepi sanctè ab Ecclesia illum diem cum summa veneratione colendum, quod assumpta est de seculo nequam. Sed & ortum Virginis didici nihilominus in Ecclesia & ab Ecclesia indubitanter habere Festivum atque Sanctum, firmissime cum Ecclesia sentiens, in utero eum accepisse, ut Sancta prodiret: non fallitur omnino Sancta Ecclesia, Sanctum reputans ipsius Nativitatis diem, & omni Anno exultatione universæ terra, & votiva solennitate suscipiens. Si ergo hodie viveret Bernardus, videretque Festum Immaculatæ Conceptionis totâ Ecclesiâ celebrari, quid aliud diceret, aut quid aliud dicere posset, quam quod tunc dixit: Non fallitur omnino S. Ecclesia, Sanctam reputans ipsius Conceptionis diem, & omni Anno cum exultatione suscipiens. Nisi forte crediderit Bernardus, falli Ecclesiam non posse circa Festum Nativitatis, falli autem posse circa Festum Conceptionis. Omnipotens ergo noster est Bernardus, nec negari potest, Beatissimam Virginem esse Immaculatæ Conceptionem, nisi negemus principia Bernardi. Celebrat iam Ecclesia Festum Conceptionis, quod olim non celebrabat; videt ergo Bernardus in Cœlis, quod non videt in terris; quæ-

ro, cur potius amplecti sententiam velis, quam Bernardus tenuit in terris, quām illam, quam tenet in Cœlis? Quæ verò ex Bernardo Immaculatæ Conceptioni objiciuntur, posteà refutabimus, cùm argu-
menta ex Patribus sumpta resellentur infra §. 10. n. 5.

Bernardus Archi-Episcopus Toletanus in Serm. 4 super Salve Regina: *Innocens fuisisti ab Originalibus, & Actualibus peccatis: nemo ita prater te. Un- de Auctoritas Augustini: cùm de peccatis agitur, nullam de Beata Maria volu- mus fieri mentionem; ex eo enim majorem ei credimus collatam esse virtutem, ad vincendum ex omni parte peccatum, que concipere, & parere meruit eum, qui nullum habuit. Ex omni, inquit, parte, hoc est, ex parte Originalis. & ex parte Actualis peccati.*

Nota: Sermones super Salve Regina falso attribui S. Bernardo Clarevallensi, sed verum esse eorum Auctorem S. Bernardum Toletanum, & què Benedictinum, quique eodem sæculo vixit. Ita enim scribit Julianus in Chronico n. 607. *Divus Bernardus Archi-Episcopus Toletanus fecit quoque alias 5. Sermones super Salve Regina. Qui D. Bernardo Clarevallis Novi-
tio Abbati falso inscribuntur; Ego enim habeo scriptos de manu ipsius D. Bernar-
di, qui est in aeterna Benedictione.*

S. Norbertus Religionem suam instituit in honorem Conceptionis ju-
xta communem & unanimem suæ familiæ Traditionem, id constat ex Missalibus, Breviariis, Processionariis, & Diurnalibus Præmonstra-
tensium, nec non ex Diplomate & Privilegio Caroli VII. Francorum Re-
gis apud Joannem Paige in Bibliotheca Præmonstratensi, Tom. 2. Pater
quoque Quintanilla Præmonstratensi Generalis Epistolâ ad Philippum
Regem: *Ad nullam Religionem ita pertinet tueri Articulum de pura Concepti-
one, sicut ad istam Premonstratensem, quoniam à quingentis annis ejus Funda-
tor S. Norbertus eam consecravit Immaculata Conceptioni.*

Miræus quoque in notitia Ecclesiarum Belgii cap. 178. duo diplomata
resert Baldvini Flandriæ & Hannoniæ Comitis, quorum primum ita de-
sinit: *Actum in solennitate Conceptionis Gloriosa Virginis Mariae Anno 1195.*
Posteriùs verò: *Actum mense Decembri in Conceptione Gloriosa Virginis Ma-
rie Anno 1195.*

Seculo XII. Alexandrum de Ales integrum librum scripsisse de Imma-
culata Conceptione, testantur Guilelmus Borilongus in 3. Sent. d. 3.
Dionysius Carthusianus ibidem. Joannes de Celaya eadem distinctione.
Causam scribendi dicunt fuisse, quod, cùm calamum strinxisset im-
pugnandæ Virginis innocentia, morbo correptus fuerit; inde mutasse

opinionem, séque Virgini defendendæ votō adstrinxisse, recuperatā continuò sanitatem. Theophilus Raynaudus in *Opusc. de Pietate Lugdunensi* addit, Alensem quotannis octavā Decemb. (qua die Conceptionem Virginis impugnaverat) morbō tentatum esse, donec votō se adstrinxerit illi tuendæ: Et Goteschaldus Holenus eum inter hæc verba exprimere tradit: *Tota pulchra es, & macula non est in te, nec venialis, nec mortalis, nec originalis peccati.* Joannes de Celaya citatus, & Gulielmus Borilongus, illud volumen à se Tolosæ perlectum fuisse testantur.

Albertus Magnus in lib. de Laudib. Mariæ dicit: *Hac Virgo sola à communis illa Regula excipitur: Omnes in Adam peccaverunt.* Et in Bibliis Marianis in Evangelium Lucæ: *Væ culpæ est triplex, scilicet: Originalis, Actuallis, Mortalis, & Venialis;* sine isto multiplici vœ fuit B. Virgo Maria. Theophilus Raynaudus aliique volunt librum de Laudibus B. Virginis non esse Alberti Magni, sed Richardi à S. Victore, qui floruit Sæculō XI. hoc est circa Annum 1130. Ad illa, quæ ex Alberto objiciuntur, infra respondebimus, cùm de Patribus mentio erit.

S. Bonaventura in 3. Sententiarum quodl 1. ad 4. Statuta universalis Ecclesia de Sanctorum Festivitatibus omnino fundata sunt super Sanctitatem, ut nullo die pro aliquo Sancto Solennizet, in quo, vel pro quo Persona Sancta non fuerit, cui honor ille defertur. Cùm ergo jam Festum Immaculatæ Conceptionis Ecclesia celebret, sequitur B. Virginem tempore Conceptionis ex mente S. Bonaventuræ Sanctam fuisse. Et q. 3. Dicendum est, inquit, quod pro indubitate habet Ecclesia, videlicet, quod B. Virgo fuerit in utero sanctificata, & illud ex eo patet, quod Ecclesia ejus Nativitatem celebrat, quod non faceret, nisi Sancta esset. Sententia ergo Bonaventuræ est aperiissima, videlicet, *Si Ecclesia celebrat Festum Conceptionis, Conceptio est Sancta, & Immaculata.* Quæ propositio est vera, quamvis tempore S. Bonaventuræ conditio purificata non sit. Sicut ergo est sententia Christi, Tyrios conversum iri, si miracula ejus vidissent, quamvis hæc conditio nunquam impleta sit; ita est sententia S. Bonaventuræ, *Conceptionem Beatisime Virginis esse Sanctam & Immaculatam,* si Ecclesia Festum Conceptionis celebret. Quamvis hæc conditio tempore S. Bonaventuræ impleta non fuerit, & forte crediderit implendam non esse. Omitto recensere S. Thomam, de quo hæc tota dissertatio.

Seculo XIII. Joannes Scorus omnium serè consensu præcipuus fuit, qui Immaculatam Virginis Conceptionem & calamo & ore toro orbe celebrem redditum: Ita Cajetanus in *Opusc. de Conceptione Suarez.* Tom. 2.

in 3.

in 3. p. d. 3. Sect. 5. Bellarminus de Scriptoribus Ecclesiasticis ad Sac. 13. Addit Wadingus, Scotum Parisis in publico congressu, cui aderant Sedis Apostolicæ Legati, doctissimè pro Virginis innocentia disputâsse, & subtilis Titulo donatum esse. Idem & in eadem causa certamen Coloniæ repetiit, ubi iterum subtiliter ei acclamatum est. Imò scribunt alii, cùm Parisis Aulam disputationi destinatam ingredereetur, vidissèque marmoream Virginis Statuam januæ impositam, in genua procidisse, & sic Virginem allocutum esse: *Da mihi virtutem contra hostes tuos: cui protinus marmor caput inflexit; manètque in hunc diem statua Virginis capite demisso, salutantis & annuentis more: Ita recenset Episcopus Osmensis in approbatione. Pineda in Adversar. Princip. Ruiz, Lezana, & Bonaventura Baro, in monumento Joannis Scotti p. 7. §. 4.*

Scripsere pro Immaculata Conceptione hoc Sæculo, Aureolus, Herodus, Mayronis, Baccho, aliique præstantes Theologi & Scholastici, quorum nomina deinceps silebimus, cùm cōpertum sit, nec ab aliis negetur, sententiam de Immaculata Conceptione post Scotum in omnibus scholis invaluisse.

Seculo XIV. S. Vincentius Ferrerius, cujus jam suprà testimonium produximus § 5. n. 2. Petrus de Alliaco in meditatione super Angelica salutatione: *Meruisti quidem non tuâ justitiâ, sed Divinâ gratiâ, ut sola effes sinè va culpa venialis, & mortalis, & ut piè creditur, etiam Originalis.* Germon Serm. de Conceptione Tom. 4. operum, Consideratione prima: *Spiritus, inquit, interdum revelat Ecclesię, vel Doctoribus posterioribus aliquas veritates, ut expositio[n]es S. Scripturæ, quas non revelavit eorum prædecessoribus.* Sic dicit Gregorius in 12. Daniel. Pertrafibunt multi & multiplex erit sententia Domini: ideo Moyses scrivit plus quam Abram, Propheta quam Moyses, Apostoli quam Propheta; & Doctores addiderunt multas veritates ultra Apostolos. Quapropter dicere possumus, *banc veritatem: B. Virginem non fuisse Conceptam in peccato Originali, de illis esse veritatibus, quae noviter sunt revelata, vel declarata, tam per miracula, quam per maiorem partem Ecclesie Sanctæ, que hoc modo tenet.* Et in consideratione 8. pro Immaculata Conceptione allegat S. Augustinum, & S. Anselmum libro de Conceptu Virginis. Sermon quoque de Nativitate Virginis, quam habuit in Concilio Constantiensi, & exstat Tom. 3. operum: docet, *B. Virginem fuisse præservatam à DEO, ne caderet in peccatum Originale, in quod alioquin vi legis ordinaria casura erat.*

S. Bernardinus Senensis Tom. 1. Serm. 52. de Salutat. Angelic. Fuit B. Virgo sinè primo Va, id est: sinè Tyranno Concupiscentia Originalis, quia sinè

ipso concepta est, iuxta illud: tota pulchra es Amica mea, & macula non est in te, scilicet Originalis culpa. Et Serm. 49. post Pascha p. 1. Non est credendum, ait, quod ipse Filius DEI voluerit nasci ex Virgine, quia esset maculata aliquo peccato Originali; immo credendum est, quod voluerit sumere carnem ex carne purissima, & quod ejus Mater fuerit plus quam Adam & Heva, qui creatus fuerunt sine peccato Originali.

Alphonsus Tostatus Prologo in S. Hieronymum: B. Virginem sine Originali macula conceptam fuisse nullo modo nego, sed totò animo confiteor. Fuit Tostatus Episcopus Abulensis Sanctitate & Doctrinā celeberrimus.

B. Laurentius Justinianus Tract. de Casto Connubio Verbi c. 7. Hac est Originalis pœna delicti, à qua nemo liber exsūtit. Quotquot enim ex ipsa nati sunt propagine excepto duntaxat Mediatore Christo IESU, & ipsius Matre) sub hac peccati lege sunt conditi. Et de gradibus Perfectionis: Ab hoc quippe Originali peccato nullus excipitur, prater illam, quæ genuit Mundi Salvatorem.

Hoc quoque Sæculo Facultas Parisiensis Solenni Decreto statuit, ut omnes hujus facultatis Doctores Conceptionem Immaculatam jurarent.

Patres quoque Concilii Basileensis Sess. 36. Doctrinam illam differentem B. Virginem nunquam actualiter subjaciisse Originali peccato, sed immunem semper fuisse ab omni Originali, & actuali culpa; tanquam piam & consonam cultui Ecclesiastico, Fidei Catholicae, recte rationi, & S. Scripturæ, ab omnibus Catholicis approbadum fore, tenendam & amplectendam definimus, & declaramus, nullique licitum esse in contrarium prædicare, & docere. Circa hanc Definitionem Concilii Basileensis notandum est, eo quidem tempore, quō illam Concilium edidit, non fuisse legitimum, sed Acephalum & Schismaticum, multis tamen ex titulis auctoritatem, & venerationē mererit.

Primo; Quia edita fuit post accurarissimum examen; Sic enim habent acta Concilii Navarræ apud Spondanus Anno 1435. n. 12. Concilium Cardinali Arelatensi iniunxit, ut diligenter procuraret per omnes Bibliothecas, ac singula Archivia Universitatum, Ecclesiarum, Monasteriorum, Regumque ac Principum perquiriri quoscunque libros, Scripta, Acta, Deliberationes, Decisiones publicas & privatas, in Generalibus studiis, & alibi de hac materia factas, easque extrahit, & ad Synodum deferit, ut iis adjuta posset questionem hanc decidere, & definire. Quo examine præmisso, quadriennio post, Concilium ut supra definitum.

Secundo. Notat Spondanus ad Annum 1439. n. 39. Cūm lues atrocissima Basileæ grassaretur, latâ pro Virgine Sententiâ, continuo malum cessasse. Cœlo hoc Decretum approbante, quamvis alioquin à Seditiosis dictatum.

Tertio. Sed & Concilium Avenionense A. 1457. præsentibus duobus Sedis Apostolicæ Legatis, Cardinalibus videlicet Fuxensi, & Avenionensi, illud ipsum Decretum recepit, ratumque habuit. Verba Concilii sunt: *Decretum in Concilio Basileensi Festum de Conceptione Beatissime Virginis statuimus inviolabiliter observari, &c.* Magna ergo est hujus Decreti Autoritas, quamvis non plena, & indubitata.

Seculo XV. & XVI. Trithemius in Chronico sui Monasterii Spanheimensis, & in libro de Laudibus S. Annæ, egregiè Immaculatæ Conceptioni patrocinatur.

Sanctus quoque Salesius Anicii Sodalitium instituit sub Titulo Immaculatæ Conceptionis.

Omitto aliorum Doctorum nomina, quia ferè innumeri sunt, qui postea pro Immaculata Virgine scripsierunt. Planè ex allata omnium Seculorum Inductione patet, sententiam de Immaculata Conceptione esse antiquissimam, & à primis Ecclesiæ exordiis usque in hæc tempora propagatam, ut proinde ad eas virtutes pertinere videatur, quæ Religioni coævæ sunt; *Nec obest*, suisse ab aliquibus impugnatam, id enim omnibus ferè Religionis nostræ capitibus evenit, priùs quam decidenteruntur. Sed age, ostendamus hanc esse totius Ecclesiæ mentem, hoc est, omnium Ordinum omniūmq[ue] Ecclesiæ Membrorum.

V. Nam Summos Pontifices, quod attinet, non poterant mentem suam clariùs explicare. Anno 1476. Sixtus IV. In Extravag. Cum praæcessa. de Reliq. & Venerat. Sanctorum, sic loquitur: *Statuimus & ordinamus, quod singuli Christi Fideles, qui Missam & Officium Conceptionis Virginis Gloriosa, iuxta piam & devotam Ordinationem Leonardi de Nogarolis, & qua de super à nobis emanavit, Missa, & Officium hujusmodi institutionem in die Festivitatis Conceptionis eiusdem Virginis, & per octavas ejus devotè celebraverint, indulgentiam & remissionem peccatorum consequantur, &c.* Et initio Extravagantis: *Dignum & debitum reputamus, singulos Christi fideles, ut Omnipotenti DEO, &c. de ipsis Immaculata Virginis mira Conceptione gratias & laudes referant, &c.* Et in Motu proprio ejusdem Sixti, qui ponitur in Extravagante. *Gravem nimis. De Reliquiis, & Venerat. Sanctorum. Et habetur in Bullario Emmanuelis Rodriquezii, damnantur, qui affirmare præsumunt, Sanctam Romanam Ecclesiam de Spirituali tantum Conceptione, & Sanctificatione ejusdem Virginis gloria Festum celebrare.* Ita Sixtus Anno 1489.

Inocentius VIII. Diplomate, cuius initium *Inter munera; eximiè collaudat Reginam Catholicam, ob singularem, quemad Conceptionem B. Mariae*

ria Virginis gerit devotionis affectum. Conceditque Monasterium Sanctimonialium sub invocatione Conceptionis ædificari. Et Deus quóque suum votum adiunxit; nam submersâ cum omnibus mercibus navi, post bimetre Pontificum Diploma illæsum, intactumque aquis eductum est, ut præter alios testantur Hieronymus Roman. l. 6. Rerum public. c. 39. Castillo Tom. I. de Incarnat. d. 2. q. 1. c. 2. Nierenbergius in Parthenicis f. 23.

Alexander VI. In Motu proprio, cui initium: *illius qui: recitatō Sixti Diplomate: Auctoritate Apostolica decernimus, prainsertas literas, ac omnia, & singula in eis contenta inviolabiliter observari debere.*

Julius II. Diplomate: *Ad Statum. Anno 1511. Regulam constituit observandam à Monialibus sub invocatione Conceptionis, ubi inter alia: Immaculatum Conceptionem venerantes, voveant semper vivere sine proprio, &c. Et in formula Professionis: Ego soror N. ob amorem, & servitium Domini nostri, & Immaculatæ Conceptionis voveo & promitto, &c. Et in Bulla: Dum præclara. Vocat Julius, Conceptionem Sanctam.*

Leo X. Ecclesiæ S. Mariæ in Campo Sancto, Sanctæ Mariæ de Populo, de Monte, de Ara-Cœli, Sanctorum Apostolorum, S. Francisci trans Tyberim, S. Laurentii in Damaso, Jubilæo donavit in Festo Conceptionis. Et Anno 1518. in Bulla: *Pia Christi fidelium: Vocat, Conceptionem Immaculatam, &c.*

Adrianus V I. Bullâ: *Romanus Pontifex. Anno Domini 1522. Confirmat Confraternitatem Toletanam in honorem Immaculatæ Conceptionis, in qua Oeconomus & primus Confrater erat Carolus V. Imperator.*

Clemens VII. Officium Conceptionis approbavit. *Paulus III. confirmat omnia Privilegia Religionis Immaculatæ Conceptionis. Et in Concilio Tridentino Sess. 5. negat Beatissimam Virginem comprehendi Generalibus Scripturæ locutionibus de peccato Originali.*

Julius III. Paulus I V. & Pius I V. Varias Indulgencias concedunt Sanctimonialibus Conceptionis.

Pius V. Confirmat Extravagantes Sixti IV. & Officium Immaculatæ Conceptionis in eam formam reducit, quæ modò in Ecclesia Catholica observatur, & ubi Conceptio dignissima & Sancta pronunciatur. *Gregorius XIII. Variis Diplomatibus quamplura Monasteria Conceptionis Beatissimæ Virginiis in Hispania, Indisque ædificari concedit.*

Sixtus V. In Bulla, *Ineffabilita, 1588. vocat Conceptionem purissimam. Clemens VIII. confirmat Sixti IV. & Pii V. Constitutiones de Immaculata*

culata Conceptione, jubet tota Ecclesia celebrari, evenitque ad Classem Duplicis Majoris; de quo vide Gavantum in Thesauro Tomo. 2. Sect. 7. c. 2.

Paulus V. In Generali Congregatione Sacrae Inquisitionis An. 1617. Considerans ex opinione afferentium, B. Virginem Conceptam fuisse in peccato Originali, oriri in populo Christiano, cum magna DEI offensa, scandala, jurgia, & dissensiones; prohibet, ne in Lectionibus, Concionibus, Conclusiōnibus, & aliis Actibus publicis ea opinio doceatur. Narratque Joannes Burghensis lib. de Patrocinio Deipara cap. 21. Quo die Madritum Cursor Regius Pontificium Diploma attulit, lampadem nocturnis tantum horis coram imagine Concepta Virginis accendi solitam, medio foro, claroque die eo ipso momentū quod Cursor aduenierat, sponte ardere cepisse, consumptaque exiguo olio, quod à præterita nocte supererat, aquam fomentum suppeditasse; ad quod exciti spectaculum innumeris ferè Mortales convenere, vigiliisque stupore defixi produxere, Additque Nierenbergius in Parthenicis fol. 28. Testem se esse ingentis admirationis ex ardente repente, & opportune lampade. Idem Paulus in Brevi ad Philippum III. Anno 1617. vocat Immaculatam Conceptionem.

Gregorius XV. Año 1622. prohibet primò: Ne quis in privatis etiam colloquiis audeat affirmare, quod B. Virgo concepta fuerit in peccato Originali. Secundo. Ut Constitutiones Prædecessorum firmæ, & illibatae permaneant. Tertio. Ne quis in Officio Divino alio nomine quam Conceptionis utatur.

Urbanus VIII. Confirmat Religionem Militarem sub invocatione Conceptionis, quam instituit Nivernensis, & postea Mantuanus Dux.

Alexander VII. Anno 1661. renovat Diplomata Sixti IV. Pauli V. Gregorii XV. in favorem sententiæ afferentis, animam B. Virginis in sui Creatione & in corpus infusione à peccato Originali præservatam fuisse; nec non in favorem Festi & Cultus Conceptionis ejusdem Virginis, secundum priam istam sententiam, &c. Facetur quoque Alexander, veterem esse Christianorum sententiam, B. Virginis animam in primo instanti Creationis, à peccato Originali præservatam, & omnes ferè Catholicos id amplecti, &c.

Circa hæc Summorum Pontificum Decreta & Constitutiones notandum est: Primò: Summos Pontifices loqui ex Cathedra, omnes enim si deles alloquuntur, eisque imperant, prohibent, Festa instituunt, & alia faciunt, quæ omnino dependent ex Pontifícia Potestate. Quamvis rem ipsam & mysterium quod attinet, nihil decidant, nec præcipiant credi. Secundo. Vocant & in suis Diplomaticis, & in Sacris Officiis,

quæ approbant, Conceptionem Sanctam & Immaculatam. Tertio. Eos qui sentiunt, Beatissimam Virginem fuisse Immaculatæ Conceptam, idque externo cultu ostendunt, variis Indulgentiis & Privilegiis donant. Imò Pontifices & in suis Diplomatibus, quibus Ecclesiam docent, Conceptionem vocant Sanctam & Immaculatam; & talem esse non permittunt tantum, verùm etiam jubent in publicis precibus & Sacrificiis ab omnibus conclamari; Nobiscum ergo sentiunt Summi Pontifices.

Sed nec minùs Universitates omnes, hoc est, flos omnium Ecclesiæ Doctorum. Tales sunt Universitates: Salmanticensis, Complutensis, Vallisoletana, Toletana, Hispalensis, Granatensis, Saguntina, Lezoviensis, Compostellana, Baëzensis, Osnatensis, Cœsaraugustana, Valentina, Grandensis, Barcinonensis, Tarraconensis, Herdensis, Oscensis, Mexicana, Limensis, Conimbricensis. Eborensis, Parisiensis, Moguntina, Coloniensis, Viennensis, Tolosana, Lovaniensis, Bononiensis, Neapolitana, Oxoniensis, Cantabriensis, &c. &c. Planè si tot Universitates errant, ubi erit Christi illa promissio: *Ubi duo vel tres fuerint in nomine meo congregati, ibi sum in medio eorum?* Si ibi Christus, ergo non ibi error; & planè oportet Ecclesiam totam errare, Ecclesia enim non credit, nisi quod audivit & didicit; non didicit autem, nisi à Doctoribus, nec Doctores nisi ex Universitatibus, scholisque in quibus studuere.

Accedunt Universitatibus omnes Sacri Ordines, hoc est, illa pars hominum in Ecclesia, quæ & doctior, & Sanctior; at nihil magis à falso secedit, ut doctrina & sanctitas, hæc enim facit, ne velis, illa ne possis errare. Primò igitur Immaculatæ Virgini militant Ordo Benedictinus, & præcipua hujus Lumina: Ordo quoque Carthusianus, Cisterciensis, Cœlestinus, Præmonstratensis, Augustinianus, Carmelitanus, Sanctissimæ Trinitatis, Hieronymianus, Seraphicus, Societatis JESU, & multi ac illustres ex Dominicana Familia, quos suprà recensuimus; & licet sperare fecuturum aliquando totum Ordinem; quid enim illos moretur, toto jam orbe persuaso, & pro Virgine suffragium ferente.

Sequuntur Theologi omnium Nationum, Itali, Hispani, Galli, Germani, Poloni, Scotti, Angli, Belgæ, Lusitani, Græci, quorum longum Cathalogū producit Raynaudus in *Traç. de pietat. Lugd.* Ut omittam Hierosolymitanos, Syros, Armenosque citatos à Petro Ojeda: In *Apologia pro Immaculata Conceptione c. 2.*

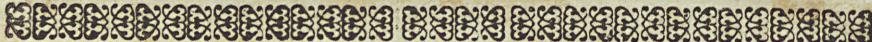
Testatur Nicolaus Lancicius Opusc. II. cap. 13. Se legisse & descripsisse Anno 1599. ex Originalibus Actibus Concilii Tridentini, sibi ex licentia Clementis VIII. ad aliquot horas exhibitis; ex aliquot decadibus Episcoporum, qui fuerant deputati ad tractandum de Immaculata Conceptione; omnes afferuisse, fuisse sine peccato Originali Conceptam, solos quinque contrarium dixisse. Postea in alia Sessione fuisse conclusum; ut tandem determinaretur à Concilio Tridentino, illam esse Conceptam sine peccato Originali, sed ob instantissimas preces, aliquot Episcoporum, & Theologorum S. Dominici, Concilium supersedit. Ita habetur in illis actibus Concilii, quæ diligentissimè legi, & hæc tunc exscripti.

Taceo omnes Principes, Reges, Imperatores, omnésque Christi Fideles, qui hanc sententiam tenent, suóque, & omnium Clericorum, & Sacerdotum ore, precibus & Sacrificiis toto orbe Catholico profitentur. Quis ergo est sensus Ecclesiæ, si ille non est, quem omnes Populi, omnes Principes, omnes Sacerdotes, omnes Theologi, omnes Academiarum, omnésque Pontifices, non in scholis tantum, sed etiam in Ecclesiis palam decantant? An in hac causa locum meritò non habeat illa Augustini sententia Epist. 7. ad Marcellinum: Scripturarum Auctoritas necessaria non est, si ipse sensus communis verum esse proclamat. Et Epist. 99. Ecclesia ferè tota consentit, quod eam non inaniter credidisse credendum est, undecimque hoc traditum sit, etiam si Canonicarum Scripturarum hinc expressa non proferatur Auctoritas. Agnovit hunc Ecclesiæ consensum, séque illi submisit celeberrimus Ordo Prædicatorum, quando in Concilio Provinciali Bætico (cui præfuit Albertus de las Casas, postea totius Ordinis Generalis) in Manuali jussu Capituli Anno 1524. Hispali vulgato ita Pronuntiavit: Quia Ordo Prædicatorum sustinuit hucusque opinionem, quod B. Virgo fuit Concepta in Originali: Sed jam de hoc non est curandum, cum sit materia nullius utilitatis, & valde scandalosa; præsertim cum tota ferè Ecclesia (cuius usus & Auctoritas secundum D. Thomam 2. 2. q. 20. a. 12. & 3. p. q. 68. a. 10. prævalet dictis Hieronymi, & cuiuscunquaque alterius Doctoris) jam afferat, quod fuit preservata. Hæc ibi; quæ ex parte sunt confirmata in Capitulo Vallisoletano Anno 1605. Quodque omni alio testimonio majus est, Alexander VII. in Bulla Anno 1661. edita fatetur: Omnes fermè Catholicos hanc sententiam amplecti.

Verum quidem est, nondum esse in Oecumenicis Conciliis, aut à Summis Pontificibus definitam; cæterum excepta Fide, quid rogo potest, aut certius esse, aut prudentius credi, quam quod omnes sentiunt, quod oñes dicunt, quod oñes credunt, quod oñes scribunt, quod oñes vovent? Hoc

forūm , hoc Scholæ , hoc Templa , hoc Palatia , hoc Regiæ , hoc Vaticānum ; hoc medii , Summi , infimique decantant . Quantum rogo præfidentiæ est , malle sibi , quām omnibus credere , aliōsque omnes erroris arguere , te unō exceptō ? Aut tu , aut omnes errant .

At Scripturæ . & Patres obstant . Tu ergo solus scripturas , tu solus Patres intelligis ? Aliter omnino omnes Universitates , omnes Doctores , omnes Pontifices , omnisque Ecclesia Scripturas intellexere ; Quid ergo æquius , ut tibi Ecclesia , an tu Ecclesiæ credas ? At Ecclesia nihil definit : Esto , num ideo omnia incerta , quæ non definita ? Et S. Thomas cùm dicit : Maximam Auctoritatem habere consuetudinem Ecclesiæ , & semper & in omnibus esse emulandam ; non de Fide , non de Dogmatibus loquitur , sed de consuetudine : quæ verò major , universaliorque Ecclesiæ consuetudo , quām de qua loquimur ? Verbo : Melius omnibus , quām singulis creditur ; singuli enim decipere , & decipi possunt ; nemo omnes , & neminem omnes fefellerunt . Plinius Panegir . ad Trajanum .

§. VII.

Miracula fieri non possunt , nisi in testimonium Doctrinæ veræ ; ergo ex mente S. Thomæ verum est ; Beatissimam Virginem esse sine macula Conceptam .

S U M M A R I A .

1. Miracula fieri non possunt in confirmationem rei false .
2. Diploma Pontificum mari hæustum , & in scriniis inopinatō repertum .
3. Mortuus ad vitam revocatus .
4. Imago Conceptionis Immaculata lapidi incisa .
5. Lampas sponte accensa .
6. Stranguria momentō curata .
7. Imago Conceptionis cadaveri Joannis à S. Cruce impressa .
8. Exercitus Hispanus periculō liberatus .
9. Liliū inter spinas Concionatori apparet .
10. Concionator improvisa morte in suggestu extinctus .
11. Naves à naufragio immunes .
12. Revelatio de Immaculata Conceptione facta S. Brigitta .

I.

S Thomas quodlib. 2. a. 6. ita loquitur: *Miracula visibilia fiunt virtute Divina ad confirmationem virtutis Fidei; non autem fiunt miracula semper ad demonstrandam gratiam ejus, per quem miracula fiunt; & ideo fieri potest, quod aliquis gratiam gratum facientem non habens, miracula faciat; Sed contingere non potest, quod quis falsam Doctrinam annuncians vera miracula faciat, qua nisi virtute Divina fieri non possunt, sic enim DEUS effet falsitatis testis, quod fieri non potest.* Idem repetit S. Doctor 3. p. q. 47. a. 4. Et que expressa Christi sententia cum dicit: *Opera que ego facio, ipsa testimonium perhibent de me.* Si ergo ostendero sententiam, quae savet Immaculatae Conceptioni, fuisse miraculis confirmatam, necessariò sequetur ex mente D. Thomæ, veram esse, nec falsam esse posse. Age Ergo, miracula examinemus à viris fide dignissimis recitata.

II. Primò. Anno 1484. Beatrix de silva Lusitana è Parthenone Ordinis Cisterciensis, quem per Annos 40. incoluerat, migrans in Regias Toleti ades, novum Ordinem Immaculatae Conceptionis auspicata erat. Sed Diplomate Pontificio, dum in Hispaniam Româ provehitur, aquis merso, magnus mæror piissimam Virginem occupavit. Interpellatione tamen Deipare per Immaculatam suam Conceptionem, Diploma Pontificum in scrinio, aliis chartis admixtum reperit, tantè omnium admiratione, ut Episcopus Accitanus, decernente Toletano Archi-Episcopo, solenni pompa Diploma convenerit in novum Virginis Immaculatæ Conceptæ Parthenonem. In qua eadem Beatrix, pridie quam professionem emitteret, Beata Virgine premonente, obdormivit; cadavere (in fronte stellâ aureâ excimii splendoris fulgente) tumulato apud Franciscanos. Ita narrat Raynaudus in Pietate Lugdunensi. 274. Nec opus est aliis Autoribus, Archi-Epilcopo Toletanô, totâque Hispaniâ teste.

III. Secundo. Anno 1428. accedit magnum illud, quod ab Hispanis vulgo ob eminentiam vocatur miraculum Manressa, eo quod ibi & factum & ab omnibus, ac singulis solenniter annis celebratur. In Civitate Manressa Principatus Catalonia ob particulares inimicitiás, vir quidam Franciscus Planes, qui à Judicibus illius Civitatis, propter tale judicium suspensus, ultimòque fuit supplicio affectus; interfecit virum alium nomine Franciscum Mulet, in Jure Baccalaureum, qui antequam bimaretur, virus surrexit, & novem duntaxat horas post resurrectionem vixit, quo tempore sepiùs testatus est; se ad hoc fuisse iterum ad vitam revocatum, ut Immaculatae Conceptionis veritatem testaretur, & Deipare Virginis preservationem, cui in vita adversatus fuerat, in omnium praesentia fate-

fateretur. Ita habet traditio illius Civitatis, & pictura in muro ejusdem Ecclesie, & festivitas inibi per tot annos continuata testantur. Ita scribit Joannes Serranus Episcopus Acerensis; & præter illum Joannes Nierenbergius in c. 4. vita S. Ignatii. Franciscus de Torres d. 2. de Concept. c. 4. Sebastianus Abren in Commentariis ad I. 2. S. Thomæ Tract. 15. d. 6. Josephus Minot Canonicus, & Vicarius, ac Officialis Generalis Ecclesiæ Barcinonensis, in publico instrumento ad S. R. Ecclesiæ Cardinales dato die 20. Decembr. Anno 1653. Christophorus Bernardus de Quiros inquisitor, cui, ut hoc miraculum examinaret, commissum fuerat. Additque Benedictus Genonus in Chronico ad Annum 1430. Die Luna, Sextâ mensis Octobris Anno 1430. in manibus Judicis Fidei deputati per Synodum Basileensem, fuit testificatum etiam sub juramento, quod nono Mensis Septembris Anno 1428. in Civitate Minorissa quidam Franciscus Muleti Canonicus Ecclesiæ Collegiate Vicensis, &c. &c. Nierenberg. in Parthen. fol. 410.

V. Tertio. Anno 1650. die 13. Decembr. Pater Franciscus Calderon Societatis JESU Epistolam ad Europæos scribit, in qua testatur: In Episcopatu Michuacani, sive Tarascorum Oppido, quod vocatur Villa de Jauna, cujus Parochi sunt Religiosi Augustiniani, accidisse, ut in quodam trunko per medium scisso arboris, quam vocant Bujabo, inventa hæc verba Hispanica fuerint: Maria concepida sin peccato; quod servatum est ut miraculum in Ecclesia Augustinianorum Sacrario ex sententia Episcopi Michuacani.

V. Quartò. Anno 1617. Sub Pontificatu Pauli V. contigit Madriti prodigium Lampadis sponte ardantis, quod in superiore Paragrapho libavimus. n. 5.

VI. Quinto. Anno 1657. Cardinalis Rappaciolus Stranguria laborabat, horas jam centum & septem hærente urinâ; ergo sacris procuratus, mortem in momenta opperiebatur, desperatis remedii. Subiit Confessarii animum, qui morienti aderat, Virginem implorare. Schedam ergo hac precatione inscribit: In tua Conceptione Virgo Immaculata fuisti, Ora pro nobis Patrem, cuius Filium genuisti; Porrigitque ægrotō conglutiendam. Nec mora laxatis aquæ ductibus lotum procurare, dejectis calculis septem, quorum unus Chirographo involutus, & momento æger redditus sanitati. Tota Roma, ubi hoc contigit, testis miraculi. Vid. Raynaud. in Pietat. Lugd. fol. 324.

VII. Sexto. De Venerabili Joanne à S. Cruce, qui fuit Vir Sanctitate, & gratiâ miraculorum planè insignis, & quem Carmelitæ post S. Theresiam, Parentem agnoscunt, & venerantur, hæc scribit Marra-

cius

cius c. 37. fundatorum Marian. Quamquam quosvis Sacros Dei-Parentis dies commendatissimos habuit, Immaculata tamen Conceptioni diem dicatam singularius; id propter, & inter mortales agens ab eadem Virgine multis gratiis cumulatus fuit, & post funus in membris ejus Purissimæ Conceptionis ejus imago visa est.

VIII. Septimò. 1585. Cùm Hispanus exercitus Bommeliæ inter paludes, & eluviones ab hostibus obsideretur, & jam à fame, frigore, inundationibus, cymbisque Batavorum ultimam cladem expectaret, votò se Immaculatæ Virginis (cujus Imaginem, dum vallum moluntur, in fossa repererant) obstringunt; nec mora pridie festi flantibus tota nocte frigidissimis aquilonibus, aquæ gelantur, hostesque abscedere coacti, ne videlicet eorum naves repentina gelu alligarentur. Utque hostis abscessit, glacies velut officio suo functa, & aquæ navigantibus aperiæ. In gratiam beneficij memoriam, eodem tempore, iisdemque in castris instituta sodalitas militum Immaculatæ Conceptionis. Rem totam prolixè Famianus Strada enarrat. l. 7. Belli Belgici. Neque potest negari, quippe inspectante toto Hispanico Exercitu, totoque Belgiò teste.

IX. Octavò. Anno 1653. Sodalitas B. Virginis Assumptæ in Regno Valentia rogarerat Antonium de Guero s. Thologiæ Doctorem, ex Congregatione S. Philippi Nerei, vellet in urbe Xantiva festam diem panegyrica oratione pro suggestu exornare. Acceptavit, sed cùm ad parietem æmuli nescio cuius manu chirographum affixum reperisset, quo dicebatur: Beatam Virginem cum peccato Originali conceptam esse; Mutato themate quod prius meditatus fuerat, pro illibato Conceptu, in ea Canticorum Verba: Sicut lilyum inter spinas, differuit. Oratio magno omnium plausu excepta. Sequenti & serena nocte, amoenam vallem inambulans reputare animo cœpit lilia inter spinas non crescere. Et ecce talia volventi, pulcherrimum, & cendentissimum inter spinas lilyum visendum se offert; accedit, carpitque florem, eumque attentius spectanti appareret Imago Immaculatæ Conceptionis bulbo floris eleganter impressa, palliō, radiisque vestita, & Dracone ad pedes jacente. Ea ab Archi-Episcopo Valentino aureæ cistæ inclusa, Philippo quarto dono missa est, & sacra Ædes, ubi lilyum apparuerat, ædificata. Testis miraculi tota Hispania, & rei historia Leodii prodidit. Anno 1665. Vid. hist. prolixè descriptam apud P. Pexenfelder in Concionat. hist. 99.

X. Nonò. Anno 1350. Monachus quidam Paulus nomine ansus Cracovia in Sacra ad Populum Concione dicere, Deiparam Virginem conceptam fuisse cum peccato

eato Originali, subito cecidit, & expiravit nec dum finito sermone; eaque res aliis multis, de eadem materia disputationibus, grandem incussum timorem. Sunt verba Spondani Auctoris modestissimi, & veracissimi ad Annum 1350. n. 24. Eandemque referunt Henricus de Hassia Carthusianus ejusdem temporis Scriptor. Magnum Chronicon Belgicum. Langius in Chro-nico. Mayereus l. 13. aliquique apud citatum Spondanum.

XI. Decimò. Anno 1618. Bellarminus coram Pio V. pro Immaculata Conceptione retulit, atque inter cætera miracula etiam istud: Naves, qua signo Immaculata Conceptionis caruere, naufragiò sepulta sunt; illis tantum feliciter appulsi, quibus Immaculata Virginis imago pro Castroribus fuit.

XII. Undecimò. Miraculis accensendæ sunt revelationes cælitùs sanctæ, nam & ista, cùm vires naturæ superent, meritò inter miracula numerantur. Occurit ergo S. Brigitta; cuius revelationes quanti sint momenti, doctissimè ostendit Cardinalis Turrecremata in *Prologo defensionis earundem Revelationum c. 1.* Planè Anno 1377. Urbanus VI. & post aliquot annos Gregorius IX. peritissimis Cardinalibus, Episcopis, & Magistris examinandas commisit, ac posteà confirmavit; idémque fecit Martinus V. teste eodem Turrecrematâ. Verba Gregorii IX. sunt: *Totum, quod in eis continetur (hoc est in Revelationibus S. Brigittæ) & veritate conspicuum est, & sonditate plenum, pellucidum atque perfectum.* Urbani vero VI. *Authenticas, & veritate plenas, & à DEI Spiritu veraciter traditas, &c. &c.* Et denique ipsa Ecclesia in Oratione, quæ in Missa dicitur, sic Deum orat: *Domine DEUS noster, qui Beata Brigittæ per Filium tuum unigenitum Secreta Cœlestia revelasti, &c. &c.* Hæc ergo Sancta l. 6. c. 49. ita loquentem Beatam Virginem inducit: *Veritas est quòd ego concepta fui sine peccato Originali, quia sicut Filius meus, & Ego nunquam peccavimus, ita nullum conjugium fuit, quod honestius esset, quam illud, de quo processi.* Narrat Trichemius in *Chron. Hirsaugensi* Anno 1369. Sanctam Brigittam à quoda mviro docto de Immaculata Conceptione interrogatam respondisse: *Si Matri placuerit Misericordie, interrogabo eam super bac re, & quidquid mihi responderit, indicabo tibi.* Quadam igitur vice in extasi posita interrogavit Dominam, & tale responsum accepit: *Crede filia, quoniam rectè sentiunt omnes, qui me preservatam ab Originali macula & credunt, & confitentur.* *Male autem qui contrarium sentiunt, presertim cum temeritate.*

Innumera sunt miracula alia, quæ in favorem Conceptæ Virginis asseruntur, ego aliqua tantum libavi. Nec refert, non esse omnia à Se-de Apostolica confirmata, & ideo nec Fidem Divinam mereri; sufficit enim

enim esse certa, ut certam Fidem mereantur, & negari sine temeritate non possint; nam ut optimè dixit Canus lib. 11. de locis Theologicis c. 2. Conclus. 2. Plerique nostra hac atate perversè, ne dicam impudenter, res quas esse gestas viri gravissimi testantur in dubium vocant, qui si idoneas causas, probabilesque redderent, audiendi quidem essent; Cum vero reddant nullas, contemnendi sunt, ut qui communem hominum sensum exuerint; judiciorum humatorum potissima instrumenta, hoc est, testimonia rejecerint, viteq; Magistram, Prudentia subsidium, lucem veritatis, historiam neglexerint.

§. VIII.

Beatissimam Virginem esse Immaculatè conceptam, variis rationibus ex S. Thoma desumptis probatur..

S U M M A R I A.

1. Non constat, Beatam Virginem peccato Originali fuisse inquinatam; ergo dicendum est, non fuisse inquinatam.
2. Beata Virgo tanta puritate nitere debuit, quantam DEUS conferre potuit pura creature; ergo caruit originali peccato.
3. Beata Virgo plus à DEO dilecta, quam reliqua creatura omnes, ergo fuit præservata, ne peccato originali succumberet.
4. Si cui daretur potestas Matrem eligendi, mallet incorruptam, quam corruptam, & semel infamem.
5. Si ex nostro arbitrio penderet, nemo non illam à peccato originali præservaret; ergo multò magis præservavit eam DEUS.
6. Dispensavit DEUS cum Beata Virgine in legibus, qua minus dedecebant; ergo multò magis in lege originalis peccati.
7. Eadem rationes, quibus Sancti Patres probant Virginis Corpus fuisse à corruptione, veribus præservatum, magis probant pro incorruptione anima.
8. Non constat ex Sacris Literis, esse ream, ergo censenda est innocens.
9. Nullus effectus, nullumque signum originalis peccati in Virgine apparel; ergo prudenter credi debet exempta.
10. DEUS in rebus sacris maximam semper rationem habuit indecentia; ergo multò magis in anima, & vase sua Divinitatis omnium Sacratissimo.
11. Voluit DEUS Beatissimam Virginem nobilem sanguine nasci, hoc est, originis intacta; ergo multò magis nasci nobilem animad.

12. Si Beata Virgo à peccato originali præservata non est, ergo Christus numquam exercuit actum perfectissima Redemptionis, quod credi non potest.
13. Dignitas Matris DEI magis immunitatem exigebat ab omni peccato, quam dignitas Angelica.
14. Ingratus est filius, qui Matrem suam non colit, & prædicat quantum licet & fas est; at licet & fas est, Beatissima Virginis Conceptionem Immaculatam colere, & prædicare.
15. Pro Immaculato Conceptu militant rationes, & motiva credibilitatis, qua Augustino Catholicam Fidem persuaserant.
16. Beata Virgo licet omnium humillima nunquam se vocat peccatrix; non ergo peccatrix fuit.
17. Ex Privilegio Matris DEI (qua est dignitas quodammodo infinita) ut omnes reliqua Virginis prærogativa; ita etiam illa immaculati conceptus efficacissime demonstratur.
18. Et denique ex titulo gratitudinis evidenter infertur.

I.

Ratio I. S. Thomas 2. 2. q. 70. a. 2. ad 2. docet: *In dubio Judicem feliciter esse debere ad absolvendum, quam condemnandum.* Et in c. 8. Joannis lect. 1. ad sententiam tres conditiones requirit: *In sententia, inquit, debent servari tria: Benignitas, Discretio, & Certitudo.* Idque legibus quoque humanis ratum est; neminem videlicet, præsertim in causis criminalibus, damnandum esse, nisi ex probationibus luce meriadiana clarioribus planè convictum. Ita habetur I. 5. ff. de pénis: & l. Item mala ff. ad leg. Aquil. Et c. literas. De *Præsumpt.* docentque omnes Juris-consulti; Idque præsertim obtinet in Personis magna dignitate conspicuis, v. g. Episcopis, Cardinalibus; in quibus ne illæ quidem probationes sufficiunt, quæ alioquin in Jure pro plenissimis & certissimis habentur, ut docet idem S. Doctor loco citatò. Ex qua D. Thomæ, omniūque communi doctrina, ita argumentamur. Nulla ratione probari potest (ut in solutione objectionum ostendetur) Beatissimam DEI Matrem fuisse Originali peccato scđatam, ergo pronuntianda est innocens, quam nemo probat nocentem. Si crimen adulterii, latrociniī, perjurii hominibus opponas etiam infimæ sortis, nec probes, certò absolventur; cur ergo non absolvitur Mater DEI, postulata quidem gravissimi criminis, sed nec comperta, nec convicta? Æquissima petimus: eodem jure, quô criminosos, quô latrones, quô perjuros, etiam DEI Matrem

trem censete; nihil Gratiae; aut privilegii pro ista rogamus; tantum illi, quantum pessimis date: sit innocens, si non convicta; absolvatur, si de culpa non constat: non liquet, non ergo damnetur. O Mater quis te damnavit? Aliqui: quis te convicit? nemo. O Jura, Legesque Romanæ! Filii damnant, quibus ne accusare quidem licet; & dominant incerto crimine, ne unquam probato; imò morti addicunt, quam tam multi, tam magni, imò tota Ecclesia in omnibus shcolis, in omnibus urbibus, in omnibus templis innocentem esse pronuntiant, quodque omnibus sceleratis permittitur, soli Mariæ non proderit, ut videlicet: *Accusatore non probante, Reus absolvatur.*

Nec dicant: *Se Virginis delictum ex scripturis, & Patribus probasse*, Nam Ecclesia, & in Concilio Tridentino, & in Pontificiis Diplomatibus, & ex omnibus suggestibus millies pronuntiavit: *Probatum non esse, & de criminis non constare*. Nemo dixerit constare de Petri homicidio, si decem testes id asserant, centum negent: at ita in nostro casu res se habet; Decem sunt, Qui Virginem nostram peccati accusant, centum qui absolvunt. Cur ergo malis contra Matrem cum paucis, quam pro Matre cum pluribus sentire? Sit rea, sit nocens, sit filia peccati; at non constat: ergo absolvatur. Vivat, si non convicta.

II. *Katio 2.* Constans est S. Doctoris, & multis locis repetita sententia, Beatam Virginem tanta puritate nituisse, quantam DEUS puræ Creaturæ conferre potuit. Ita habet in 3. sentent. d. 3. q. 1. a. 1. Et *Quodlib. 2. ad 3. Et in 1 sentent. d. 17. q. 2. a. 4. Et 3. p. q. 27. a. 2. ad 2. Et Opusc. 61. gradu 10. Et in 3. sentent. d. 3. a. 1.* concedit hanc propositionem: *Credendum est, Beatisima Virgini collatum esse, quidquid confiri potuit.* Eadem Augustini sententia fuit. *Serm. de Assump. & l. 3. de Lib. arbitr. & epist. 3. ad Volusianum.* Cujus verba infra recitabimus. Ex qua Angelici Doctoris toties inculcata Doctrina ita argumentamur; Si B. Virgo à peccato Originali præservata non est, aut ideo fuit, quia DEUS non potuit, aut quia noluit eam præservare? Non primum, quia DEUS Omnipotens est: potuit ergo. Nec ulla est implicantia, Virginem sine macula nasci, quæ enim sit implicantia nasci innocentem? Imò quod nos cum peccato Originali nascamur, & Adami delicto teneamur, non id necessitatis fuit, sed Divinæ voluntatis; Potuit ergo velle DEUS, ut peccatum Adami soli Adamo, non aliis noceret. Si ergo potuit DEUS totum genus humanum peccatum Adami eximere, multò magis potuit unam; cur enim possit eximere omnes, & non unam? possit servos

privilegiō donare , & non possit Matrem ? Potuit ergo ; nec potuit tantum , sed etiam voluit ; cur enim nollet ? An quia Sanctissimam Virginem pacto cum Adamo , ejusque posteris inito incluserat ? at poterat non includere ; si ergo hoc potuit , cur noluit ? An quia redimi debuit ? At longe major , meliorque Redemptio est , quae præservat casurum , quam quæ sublevat jam lapsum . An ut humilior esset post culpam ? At longe major potuit esse humilitas innocentis , quam reæ ; crescit enim humilitas ex dignitate , ut patuit in Christo : suffecitque ad humilitatem potuisse cadere ; nisi sustineretur . An quia Justitiae Divinæ id ratio postulabat ? At Justitiae Divinæ abunde satisfactum erat , omnibus Adami posteris , alienæ tantum culpæ , non propriæ reis , temporali morte damnatis Cœloque exclusis : num hoc justitiae parum erat , uno peccante tot posteriorum millia , etiam aliâs innocentes , etiam invitos , & paternæ culpæ non tantum expertes , sed etiam ignaros morte puniri ? Nulla ergo postulabat Justitia , ut Matri sue DEUS non parceret ; Imò si Matri non parceret , cum posset ; laedi justitia videbatur ; hæc enim jubet , quantum licet & fas est , Parentes à Filiis honorari ; at poterat Filius , & licebat , ut Matrem à dedecore , & casu reservaret ; hoc ergo justitiae fuit .

Quod si leges & jura humana , quæ sunt quedam Imitatio Justitiae Divinæ , prohibent Matrem à Filio in jus vocari , accusarique ; quanto magis prohibent non accusari tantum , sed etiam damnari , ac morte affici , cum possit Filius succurrere ; at verò nulla mors acerbior , quam peccati ; nec ulla Mater magis merebatur , nec ullus Filius magis poterat hanc Mortem prævenire .

Dein justitiae quidem sit delinquenti poenam , & etiam mortem inferre , non tamen alienum à Justitia est curare , & cavere , ne delinquas , & à culpa præservare ; cur ergo Matrem suam non ita DEUS præservavit ? Denique concedamus , ad Justitiam Divinam spectâisse , ut ejus quoque Mater peccato Originali teneretur ; at gratiæ & clementiæ erat , ne id fieret , impedire ; jam verò quis ita mentem , communemque sensum exuerit , ut & credat & dicat , voluisse DEUM cum Matre Justitiâ potius & severitate , quam Clementiâ experiri ? Servis Justitia , Matri gratia debebatur , alioquin hic quoque tritum illud valuisse : *Summum jus summa injuria.*

Si ergo potuit DEUS salvâ integrâque justitiâ Matrem custodire , ne caderet , quarimus , quid cause fuerit , ut nollet ? Si enim omnium , quæ à DE-

à DEO facta sunt, rationem aliquam credere possumus, quia videlicet ab illo omnia sapienter, summâque ratione facta sunt. quærimus, cur hujus tantum cum Matre severitatis, nulla causa ostendi, nulla ratio possit.

Dices: Voluntatem DEI instar omnium rationum esse, nec aliam rationem quæri à nobis, multò minùs exigi posse; præsertim quia multa alia Privilegia & Beneficia conferre DEUS poterat Matri suæ, quæ nunquam contulit, videlicet ut esset immortalis, ut gratia majori prædita, de quibus æquè quæri ratio possit, sed æquè non inveniri.

Respondeatur. Quando de Divina voluntate constat, meritò potest, debetque in illa conquiesci, nec alia ratio à nobis quæri, cùm summa omnium rationum sit: *DEUM ita voluisse*. Quando verò non constat DEUM voluisse, meritò ab iis, qui hanc Divinam voluntatem jaçtant, signa & rationes quæruntur, ob quas dicant Deum voluisse? Cur enim rem adeò alienam à ratione, creditúque difficilem admittam, si tu nullam causam, nullámque rationem in medium promas, quâ credi debeat? & quid hoc rei est, ut omnium, quæ à DEO facta sunt, rationes produci possint, & hujus tantum, quam tu dicis DEUM voluisse, nulla possit? Si dices, voluisse DEUM, ut Sol in terram aliquando cadat, ut Luna, cùm Soli conjungitur, eclipsi laboret; ut lilia amissio candore nigra deinceps nascantur; ut in Æthiopia nives cadant media æstate; Si, inquam, hæc dices, istarumque rerum rationem, & causam nullam redderes; possem ego tam mira & insolita, ac fidem superantia pro veris habere? & tamen multò mihi illis omnibus incredibilis est, DEI Matrem in peccato Originali conceptam esse; quantò enim anima B. Virginis Sole, Lunâ, liliisque nobilior, tantò minùs inquinari eam decuit.

Quod verò dicitur: *Potuisse Deum reddere Beatissimam Virginem immortalem, nec tamen fecisse*. Magna utrinque disparitas est; mors enim non est malum simpliciter, quale est peccatum, & malum culpæ: Imò potuit mors esse actio summæ virtutis, fortitudinis, charitatis, meriti-que, sicque omnibus spectatis melius fuit B. Virginem mori. Non ita peccatum Originale, quod absolute malum est, objectumque Divinæ abominationis; & ideo B. Virgini eligendum potius fuit, Virginem non esse, quæ non esse innocentem, ac peccato Originali infectam; quippe quantò anima corpori, tanto Virginitas animæ Virginitati corporis præstat; & ista sine peccato amitti potest, illa non potest. Ad id, quod

ad jungitur, potuisse Beatæ Virgini majorem gratiam dari, nec tamen datam esse: non ergo sequi, DEUM Matri dedisse, quidquid dari non repugnat. Resp. DEUM tantam Matri gratiam dedisse, quantam cognovit tantæ dignitati parem esse, hoc est, talem, quam puræ Creaturæ nec aliquando dedit, nec aliquando daturus est; non ergo oportuit majorem gratiam dari, quam par esset. Nota, quantamcunque dedisset, semper quereri posset, cur majorem non dederit, nec ulla indecentia fuit, tantam nec majorem dedisse.

Ex adverso, sicut dedecuit Matrem Christi non esse Virginem, & ideo DEUS hoc noluit, quantum magis dedecuit esse peccatricem, quantoque minus hoc DEUS voluerit: Ut ergo Mater sine peccato Originali conciperetur, & potuit DEUS, quia Omnipotens, & voluit, quia Filius. Ergo ut concludam cum S. Augustino Serm. de Assumpt. *Ubi Scriptura Divina de Beatissima Virgine nihil commemorat, inquirendum est, quid conveniat rationi, fiatque ipsa ratio Auctoritas, sine qua nec est, nec valet Auctoritas.* Et l. 3. de lib. Arbitrio. *quidquid tibi vera ratione faciendum occurrit, scias DEUM fecisse, Bonorum omnium Conditorem.*

III. Ratio 3. S. Thomas quampluribus locis docet, Beatissimam Virginem plus gratiæ à DEO accepisse, sicque plus à DEO dilectam esse, quam fuerint reliquæ Creaturæ omnes: Ita scribit 1. sent. d. 17. q. 2. a. 4. Et 3. sent. d. 3. q. 1. a. 1. Et Quodlib. 3. & 3. p. q. 27. a. 5. in O. & ad 1. Et alibi sèpè. Cui adstipulatur S. Bernardinus Senensis Serm. 51. c. 3. dicens: *Christum magis venisse in carne mortali pro B. Virginie redimenda, quam pro omnibus hominibus, etiam si omnes cum illa conferantur, & ideo eam vocat Primogenitam Redemptoris.* Et Suarez 3. p. Tom. 2. d. 18. DEUS plus amat solam Virginem, quam reliquos Santos omnes. Ex qua S. Thomas doctrina ita argumentari licet: DEUS Beatissimam Virginem magis dilexit, quam alias Creaturas omnes, idque non tantum amore gratuito, & arbitrio, verum etiam amore debito & necessario; ex quo enim momento decrevit Filius esse, decrevit quoque omnem ei amorem, reverentiam, & protectionem præstare, quam filius Parentibus tenetur; atqui amor ex sua natura avertit, expellitque à re amata omne malum, & dignitatem, si ergo DEUS plus Matrem amavit, quam cæteras Creaturas, ergo etiam plus eam à peccato (quod est summa misteria & indignitas) custodivit, quam reliquas Creaturas: ergo etiam custodivit, & præservavit à peccato Originali, sicut custodivit tot Angelorum millia.

Quomodo enim plus amasset Matrem, quam Angelos, si, cum Matrem

trem æquè à peccato præservare posset, ac Angelos, istos præservasset,
 & non Matrem? Aut ergo minus Matrem amavit, quām Angelos; aut
 si magis Matrem, ergo etiam magis curavit, ne caderet, neque sub-
 deretur turpissimæ Dæmonis servituti. Potuit quidem DEUS ex Beatissima
 Virgine nasci; sed postquam decrevit nasci, eamque habere pro
 Matre, non potuit non plūs amare, eamque non plūs à malo custodi-
 re, quām reliquas Creaturas omnes.

*Dices. Cūm Virgo conciperetur, nondum erat Mater, sicque non-
 dum eam DEUS plūs aliis Creaturis diligere tenebatur.*

*Respondetur: Jam ab æterno electa erat in Matrem: ergo jam ante
 Conceptionem præ omnibus Creaturis amabatur; Si enim amor ex do-
 no estimatur, sicut donum, quo gratuitò est in Matrem electa, & cu-
 mulo omnium Creaturarum Prælata, excedebat dona aliis Creaturis
 collata, ita & amor; Si ergo ante Conceptionem plūs omnibus Creatu-
 ris dilecta, sequitur, plūs omnibus à peccato custoditam, & præserva-
 tam esse, ut videlicet cura & custodia amori responderet; Et ideo Pri-
 vilegia Beatissimæ Virginis concessa, quod videlicet somite caruit, quod
 nullis motibus concupiscentiæ jactata, nullique peccato veniali obno-
 xia, jam priùs incepere, quām Mater evaderet. Si ergo ante Mater-
 nitatem plūs omnibus Creaturis dilecta, sequitur, plūs quóque à DEO
 protectam, ne peccato fœdaretur.*

IV. *Ratio 4. Si quis potestatem haberet sibi Matrem, aut sponsam e-
 ligendi; certum est tales electurum, quæ nunquam corrupta esset,
 nullaque infamia laborasset, tantisque magis id faceret, quanto inno-
 centior, nobiliorque is esset, qui eligeret; at DEUS potestatem habe-
 bat eligendi Matrem, qualem volebat; quis ergo credat, cūm posset
 innocentem & intactam habere, maluisse corruptam, & infamem? &
 corruptam non à juvencilio, aut lenone impudico, sed omnium
 Creaturarum turpissimam, & vilissimam, Deique inimicissimam, qualis Di-
 abolus est? an verò DEUS minus amat honestatem, & innocentiam,
 quām homines? ut cūm homines sponsam & Matrem innocentem ve-
 lint, si possint; DEUS, qui poterat, nocentem & defloratam prætu-
 lerit? Ad hanc rationem spectavit D. Thomas, cūm probans B. Virgi-
 nem nunquam venialiter peccasse, his argumentis utitur, quia videlicet
 nulla est conventio luci ad tenebras: Quia Gloria filiorum Patres eorum:
 Quia in malevolam animam non introibit sapientia. Ita S. Thomas 3. p. q.*

27. a. 4.

V. *Ratio 5.* Si in nostra, qui Virginem amamus, potestate, arbitrioque fuisset, eam à peccato Originali præservare, quis non præservasset? multò ergo magis eam præservavit, qui eam magis dilexit; DEUS videlicet, præsertim cùm nulla ratio fuerit, quæ Deum moraretur, ne amoris suo in tantam Virginem indulgeret, non Justitiæ, non pacti, non Redemptionis, ut suprà probavimus. Cur ergo non credimus DEUM fecisse, quæ nemo nostrum non faceret? Potuit & decuit: ergo fecit. Quod argumentum fundatur in illa Regula Augustini, ubi agens de incorruptione Corporis Virginei post mortem: *Nullus dubitat, quin possit Deus Mariam sive corruptione servare, ergo dubitandum non est voluisse.* Ita habet in *Serm. de Assumpt.* Ergo ex sententia Augustini in exornanda, præservandaque Virgine DEUS tantum voluit, quantum potuit. Sic idem S. Augustinus in *Epist. 3. ad Volusianum:* *In talibus tota ratio facti potentia facientis est.* Et in *cit. Serm. de Assumpt.* *Quidquid tibi vera ratio dicit, nec melius occurrit, id scias fecisse DEUM.*

VI. *Ratio 6.* Dispensavit DEUS cum Virgine in aliis legibus, quæ toti generi humano impositæ sunt, quales sunt: *Paries in dolore.* Et illa: *In pulverem revertēris:* Et illa: *Fronum est cor hominis ad malum ab adolescentia sua.* Cur rogo his legibus Virginem exemit? Quia DEI Matrem decebant; at multò magis dedecuit peccatum: multò ergo magis hoc eam liberavit; quippe tantum est malum omne peccatum, ut si optio daretur, mallet non esse Virgo, mallet non esse DEI Mater, quām esse peccatrix. Primum ergo hoc Virginis votum, primæque preces fuerunt, ne in mundum prodiret jam deflorata. Dicebat illa cùm primò Mundum ingressa est, quod olim Ester ad suum Asverum: *Ester c. 15.* *Si inveni gratiam in oculis tuis o Rex, & si tibi placet, dona mihi animam meam, pro qua rogo.* Et quid tam justa postulant aliud DEUS responderet, quām quod Asverus optanti Reginæ: *Noli metuere, non morieris, non enim pro te, sed pro omnibus lex hac constituta est.* Ergo, ut dixi, si DEUS cum Virgine in legibus dispensavit, quæ minus, certè dispensavit in legibus, quæ magis Matrem decebant.

VII. *Ratio 7.* Sancti Patres iisdem rationibus moti sunt ad amovendas à Matre DEI imperfectiones, quæ multò minus Matrem DEI decebant, quibus nos movemur ad negandum peccatum Originale, quod multò magis Virginem dedecet; ergo aut illi errarunt, aut nos non erramus, qui eorum exempla, & vestigia imitamur. Non admittunt illi vel in pedibus pulverem (hoc est in infirma hominis parte) quia Cœli

Cœli Reginam non deceat, quantò ergo minùs admittemus nos vel in ipsa facie, hoc est, in anima, saniem & carcinomata, hoc est, peccatum, quô nîl soedius coram DEO? Lege S. Augustinum Serm. de Assumptione ubi fatetur, se nullâ quidem Scripturarum, aut Sanctorum auctoritate cogi ad credendum corpus Virginis in pulverem, cinerem, & vermes resolutum non esse; se tamen rationibus vinci, ne id credere possit: *Animus haret, sentire non valeo, dicere pertimesco.* Et cur quæso Augustine dicere pertimescis? *Quia, inquit, excipitur, quam tanta servat gratia, & attollit dignitatis prærogativa: quia pertinet ad dignitatem Domini sue Matris servare honorem, qui legem non solvere venerat, sed adimplere;* quia nullus dubitat, quin possit Mariam sine corruptione servare, cur ergo dubitandum est noluisse? *quia in Marie integritate plus potuisse gratiam, quam naturam, non est dubitandum.* En tibi rationes Augustini, quæ si militant pro integritate, & incorruptione corporis, multò magis pro integritate, & incorruptione animæ: *Quis enim nescit, si optio Virgini datur, millies eam potius cineres, & pulveres corporis eleæturam, quam semel peccatum?* Ubi nota, non bene illos de doctrina Augustini mereri, qui cùm de innocentia Virginis agitur, nolunt illam Regulam ab Augustino commendatam, inculcatamque admittre, videlicet; *Post Mariam sine corruptione servare, ergo dubitandum non est, voluisse.*

VIII. Ratio 8. Beatam Virginem peccato Originali inquinatam fuisse, aut nullo modo, aut dubiè, aut certò ex Scripturis Sacris probari potest? Si nullo modo? ergo cadit totum fundamentum, quô accusatio nititur; & quæ fiducia est, aliquem peccati Originalis damnare, enem DEUS non damnat, cùm tamen reatus peccati Originalis ex svolunte procedat? nemo enim peccato Adami teneretur, nisi Deus teneri vellet; hæc verò DEI voluntas constare nobis non potest, nisi ex Verbo DEI scripto, aut tradito. Si verò de peccato Originali Virginis scriptura dubiè tantum, obscurèque loquitur; ergo ex scriptura non constat, nec ream esse, nec innocentem: ergo tam licet dicere innocentem, quam ream; at quæ pietas est, cum Matrem liceat absolvere, aut damnare, malle damnatam, quam absolutam? Pendet ex arbitrio nostro mortem, an vitam mereatur, & tamen mortuam volumus; qui sic judicat, amicus, & filius est? Si denique certò ex Scripturis constat, peccati Originalis ream esse, ergo omnes Hæretici sumus; id verò tam absurdum est, ut nec adversarii objiciant, nec opus sit à nobis refutari.

IX. *Ratio 9.* Nemo prudenter de causa aliqua judicare potest, cujus nullum videt effectum, multoque minus, si omnino contrarios, & repugnantes causæ effectus observet. Sic imprudentissimus sit, qui judicet elementum ignis esse naturæ gravis, cùm nulos effectus gravitatis in illo deprehendat; nec enim est densus, nec deorsum movetur, nec ponderat; imò contrarios omnino gravitati effectus prä se fert, est enim rarus, & sursum movetur. Eodem modo imprudens, imò ignorantissimus est medicus, qui dicat, imò qui pertinaciter aliis persuadere velit, hominem aliquem exspirasse, in quo nulla signa sunt mortis, non pallor, non pulsus cessatio, non oculi fracti, non labia exangvia, non halitus suppressus, non motus sublatus; imò omnia contraria; alacris pulsus, sibique similis, color floridus, vires integræ, lucentes oculi, & agilitas corporis; hunc si quis mortuum diceret, ineptus potius, quam medicus dici mereatur.

Eodem modo de peccato Originali oportet philosophari. Peccati Originalis, teste D. Thoma 1. 2. q. 85. effectus isti sunt: *Inclinatio ad malum, seu fomes peccati, & concupiscentia, pugna naturæ inferioris cum superiori, ignorantia in Intellectu, debilitas seu langvor Voluntatis in prosecutione boni, ac denique peccatum veniale;* de quo S. Augustinus l. 5. contra Julianum c. 9. & cap. 15. hanc Regulam ponit: *Is qui in adulta etate peccatum nullum fecit, in infantili etate peccatum non contraxit; & ideo Christus peccatum etiam major fecisset, si parvulus habuisset.* Cùm ergo in B. Virgine nullus fuerit peccati Originalis effectus, nullumque signum, imò signa potius contraria, ac peccato Originali repugnantia, videlicet maxima ad bonum propensio, summa pax, & harmonia affectuum, rationi plenè obtemperantium; perfecta rerum omnium naturalium, & supernaturalium notitia, summus ardor voluntatis immenso amore flagrantis; ac denique perpetua puritas ab omni peccato veniali; quâ, inquam, ratione suspicari potes fuisse peccato Originali infectam, in qua nullum peccati signum? Tu dicas mortuam peccato esse, at ego nulla signa mortis in illa reperio, imò omnia vitæ; si ergo medicus de morte corporis, & Theologus de morte animæ ex signis judicat, certum est, nunquam mortuam esse, in qua nulla signa mortis notata.

Dices: Mors corporis est effectus peccati Originalis.

Reff. Si ita est, ergo & Christus peccavit, quia mortuus est. Mors ergo non propriè & unice effectus peccati Originalis, sed Naturæ humanae ex materia prima sublunari, & contrariis ac pugnantibus elementis

tis compositæ : nec inducit ad peccatum , sed potius moratur , finitque peccatum ; & ita principaliter non est effectus peccati , sed naturæ , ac etiam gratiæ , cùm sit maximè meritoria , retrahatque à peccato , & ideo in eo etiam fuit , qui nunquam peccavit ; Sicut ergo non sequitur , illic esse febrim , ubi est calor , (cùm calor ab aliis causis provenire etiam possit , præter febrim) ita non sequitur fuisse peccatum , ubi fuit mors , quia mors non à solo peccato , sed ab aliis etiam causis procedit . Nec Gratia Originalis & sanctificans ex sua natura mortem in primis Parentibus arcebat (alioquin esu arboris vitæ non eguisserent) sed ex beneplacito & privilegio DEI , quod à gratia sanctificante separari potest , ut patuit in Christo . Cùm ergo ex una parte doceat S. Augustinus . lib. de natura & grat. c. 26 . B. Virginem ab omni peccato veniali fuisse immunem ; ex altera , eum , qui caret omni peccato actuali , caruisse omni peccato Originali ; quis rogo peccatum & mortem in illa anima suspicetur , in qua S. Augustinus , tantus medicus animarum nec motem , nec signa mortis invenit ?

X. Ratio 10. In rebus sacris magna semper à DEO indecentiæ , quamvis alioquin nullam culpam adjunctam haberet , ratio habita est . Sic enim noluit DEUS à Sacerdotibus Veteris Testamenti alias uxores , quam Virgines duci : noluit à Davide , quamvis Sancto , sed bellatore , humanumque sanguinem fundendo planè asveto , Templum ædificari : noluit à Juda Machabæo Sacrificio in eo Altari offerri , quod Sacrifegi hostiis Gentiles profanassent : noluit corpus suum in aliud sepulchrum condi , quam novum , intactumque , nec aliis linteis , quam mundissimis involvi . Quantò ergo magis credendum est , noluisse DEUM eam Virginem peccatō profanari , quam ad opus omnium planè sacratissimum , & in Matrem elegerat . Tanta cura pro Altari , tanta pro Templo & sepulchro , ne quid indecori , fædique haberent , & non multò major pro Matre ? aut profanatio aliqua fingi potest pejor peccatō ?

XI. Ratio 11. Nobilitas nihil aliud est , quam excellentia & claritas originis , quo sit , ut sicut conditio Originis & Nativitatis mutari non potest ; nemo enim nasci aliter potest , quam aliquando natus est ; ita quóque nemo verè nobilis esse possit , qui talis natus non est . Potest pauper opulentus fieri ; potest privatus ad publicos Magistratus & honores provehi ; sed verè nobilis esse non potest , nisi qui natus . Nam quamvis Principis diplomate nobilitatem aliquis assequatur ; semper tamen nota pristinæ conditionis , & contemptus manet ; unde ignobilis

litas & obscuritas Originis à Juris-perito vulneri comparatur, quod sanari quidem potest, sed nunquam cicatrice satis obductâ. Quæ causa est, ut nihil ferè homines objici sibi impatientiùs ferant, quâm ignobilitatem, quippe indelebilis maculæ. Et ideo Deus ipse, quamvis Matrem humilem, privatæ conditionis, inopémque elegerit, nobilis tamen, imò Regii sangvinis esse voluit, ne contemptui hominibus esset. Si ergo tantæ curæ DEO fuit, ut quoad carnem nobilem Matrem haberet, quantò magis ut haberet nobilem animâ; hoc est, originis intactæ, præcellentis, & gratiâ insignis? non verò originis obscuræ servilis & peccatô sedatae; nec enim pejor, viliörque conditio, quâm peccatoris. Si ergo, ne contemptui hominibus esset; oportuit carne nobilem esse, multò magis oportuit nobilem animâ esse, ne contentui Angelis esset, quibus destinabatur Regina. Aut dicatur mihi, cur esse ignobilem carne DEI Matrem dedebeat, & non dedebeat esse ignobilem animâ, hoc est, in servitute peccati conceptam?

XII. *Ratio 12.* S. Thomas 1. p. q. 47. a. 2. docet: *Optimi agentis esse producere totum effectum suum optimum, saltem per Ordinem ad totum.* Idque confirmat S. Augustinus l. 3. de libero Arbitrio c. 5. Ubi: *Quidquid tibi vera ratione occurrit, id scias fecisse DEUM.* Ex qua Doctrina D. Thomæ ita argumentamur: Connaturale est omni causæ, etiam liberæ, & impedimentorum capaci, ut aliquando nobilissimum, & præstantissimum effectum producat: Sic Musicus quantumvis ex certis rationibus non semper optimè cantet, aliquando tamen id facit. Et pictor licet non semper, aliquando tamen, quâm potest optimè pinget. Ergo Christus Dominus Redemptor Generis humani, aliquando saltem edidit specimen optimæ Redemptionis, quæ est Redemptio præservativa; at quem optima hac Redemptione à peccato liberavit, si non Matrem liberavit? Aut ergo istam, aut nullam: quod si nullam, ergo DEO contigit, quod nulli causæ, ut videlicet posset optimum effectum, & tamen nollet, sterili ejus Omnipotentiâ ad optimam prolem.

XIII. *Ratio 13.* Docet S. Thomas 3. p. q. 72. a. 5. ex S. Paulo 2. ad Corinth. 3. DEUM dare unicuique gratiam proportionatam illi dignitati, ad quam eligitur: at dignitas Maternitatis DEI est major dignitate omnium Angelorum (alia enim est dignitas servi, alia dignitas Matris) ergo cum Angeli fuerint creati in statu gratiæ, multò magis ita creari decuit animam Matris: Si enim noluit in suo Palatio habere servos, nisi innocentes, quantò magis noluit habere Matrem, nisi innocentem.

Dices:

Dices: B. Virgo fuit filia Adæ, & consequenter ejus peccato obnoxia, non ita Angeli.

R. Fuit filia Adæ, sed simul fuit Mater DEI; si ergo tu dicis, peccare debuisse, quia filia Adæ, ego dico non debuisse, quia Mater DEI; Quantum ergo DEUS Adamo præstat, tantum præstat titulus Matri DEI titulo filiae Adami; cessit ergo debitum filiae Adami Dignitati & Privilegio Matri DEI. Sicut enim si ancilla Regi nubat, cedit origo & conditio ancillæ, privilegiis & dignitati Reginæ: Sic Beatissima Virgine ad dignitatem Matri evectâ, de illa loqui oportet non ut de filia Adami, sed ut de Matre DEI; nec tam considerare, quid ei conveniat ut ancillæ, quam quid conveniat ut Matri Innocentis DEI, omniumque creaturæ Reginæ.

XIV. *Ratio 14.* Negari non potest, debere à nobis amari, & coli Beatissimam Virginem, & de illa optimè sentiri, quantum licet & fas est, id enim & illam & nos decet, quis enim filius, nisi ingratissimus, Matrem suam non colat, amet, deprædicet & veneretur, quantum licet, & fas est? At licet & fas est Beatissimam Virginem innocentem, Immaculatam, omnisque peccati Originalis expertem credere, fateri, ut tales colere, & ubique prædicare; imò Ecclesia non tantum id permittit, verum etiam maximis beneficiis spiritualibus, suò exemplō, & solenni festo invitat, cur ergo nos quoque non eam colamus, & ubique terrarum innocentem, peccatique omnis expertem deprædicemus?

Hæc ratio palmaris est, & planè convincit, nullumque tergiversationi locum relinquit: Potestis negare, amari, colique debere, quantum licet & fas est? potestis negare, licere Immaculatam, & Innocentem credere, & prædicare? Potestis negare longè præstantius esse, illam semper fuisse innocentem, quam aliquando peccatricem, & maculat inquinatam? Credite ergo & dicite de illa, quod præstantius est, quodque credere, & dicere vobis licet, & fas est.

Scribit S. Thomas I, p. q. 20. a. 4. ad 5. *Majorem gratiam ei fieri, qui conservatur in Innocentia, quam cui remittitur peccatum.* Ergo majorem hanc gratiam in Matre mea agnosco & prædico; Vos, cum agnoscere & prædicare liceat Ecclesiâ permittente, imò invitante, majorem hanc gratiam rejicitis; qui ergo titulum magis filii merentur, qui minus, an qui magis, intra honestum tamen, Matri suæ tribuunt? Planè non ignorandus tantum, sed etiam commendandus hic error, si quis amico suo bona fide, deceptusque plūs tribuat laudis, quam meretur; quanto

magis si Matri, & si ex verò? Dicam ego cum Plinio Senatore. l. 7. Epist. 28. (cui nimia amici commendatio vitio vertebatur) mutatā solūm voce amici: *Agnoſco crimen, amplector etiam, quid enim honestius culpā charitatis?* Qui sunt tamen isti, qui Matrem meam melius me nōrint? Sed ut nōrint, quid invident mibi felicissimum errorem? Ut enim Maria non sit talis, qualis à me prædicatur, ego tamen beatus, quod mihi videtur: mihi nunquam persuaderunt, ut Matrem meam nimium à me diligи putem. Si ergo & qui asserunt sīnē macula conceptam esse, & qui negant errare possunt; malim cum iis errare, qui dicunt innocentem, quām cum iis, qui dicunt peccatricem.

XV. Ratio 15. S. Augustinus contra epistolam Fundamenti c. 4. Rationes enumerans, quibus cogebatur, ut Religionem Catholicam veram esse crederet, aliisque præferret, hæc habet: *Multa sunt, que in Ecclesia Catholicā justissimè me tenent: consensio populorum & gentium, auctoritas miraculis inchoata, Sedes Apostolica, cui pascendi oves suas Dominus curam demandavit.* Si hæc convincendo Augustino sufficeré, cur non sufficient convincendo tibi? An verò aliquid istorum Immaculato Conceptui deest? num consensus Populorum? num omnium ferè Doctorum, ac Universitatum auctoritas? num Diplomata Pontificum? num Miracula & multa, & à fide dignissimis recitata, quibus si credere nolis, oportebit planè communem sensum exuere, omnémque historicam auctoritatē ē medio tollere; sicut enim vanissimum est, omnia ac passim; ita stultissimum, nihil, & nemini credere. Si ergo hæc, quæ Theologi vocant motiva Credibilitatis, talia sunt, ut Augustinus digna crediderit, quibus etiam res difficillimæ, quæque omnem humanam rationem superant, persuadeantur; quanto magis sufficient, rei facilimæ persuadendæ, humanæque naturæ tam consentaneæ, quām est, Matrem à Filio præservatam, ne caderet, ne communi servorum conditio, ac legi misceretur, ne morti succumberet? Quid amabò facilius creditu? & tamen quot argumentis ē Cœlo provisum, ut credantur? Cur ergo iis rationibus tibi non facilima persuadeantur, quibus etiam difficillima Augustino persuasa sunt? Aut ergo nimis credulus Augustinus, aut tu nimis inaccessus veritati.

XVI. Ratio 16. Constat Beatissimam Virginem humillimam fuisse; adeò ut hac potissimum virtute in DEI Matrem eligi merita sit juxta illud Augustini: *Virginitate placuit, humilitate concepit, idque aliis quoque Patribus visum, nam S. Bernardus Serm. super signum magnum: Merito facta est novissima prima, que cum prima esset omnium, fæse novissimam faci-*

faciebat. Et Richardus à S. Laurentio de Landibus Virg. l. 1. c. 3. Nimis humilitas Maria Regem Celi traxit ad terram. Si humillima, ergo nihil eorum omisit, quibus conditionem suam deprimeret, ostenderetque indignitatem, ut ex adverso tanto magis Divina in eam Bonitas & Clementia eluceret. Id præsertim ex Cantico illius patet; ubi nihil non agit, ut rationes, & argumenta producat Divinæ Misericordiæ extollendæ, describendæque suæ indignitati, quantum videlicet citra mendacium licuit. *Quia*, inquit, respexit humilitatem ancilla sua. Tacet virtutes, narrat obscuritatem, ut tanto majus appareat Beneficium & Liberalitas Dantis, quanto magis indignæ collatum: Respexit, inquit, humilitatem paupertatem, imperfectionem, exilitatem ancilla sua. Amabo te, si peccato originali aliquando tenebatur; cur non potius dicit: quia respexit iniquitatem miseræ peccataricis suæ? Sicut enim nulla paupertas, nulla imperfectio, nulla obscuritas, nullumque malum peccato pejus; ita nihil æquè hominem indignum reddit, Deique Misericordiam, ut peccatum extollit: hinc tanta Sanctorum cura, Moysis, Pauli, Augustini, eliorumque, ut delicta sua Mundo ostenderent. Ipse David inter alia peccata etiam originale exponit, ut nihil omittat, quod confusionei suæ servire possit. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me Mater mea.* Si ergo B. Virgo omnes Mortales humilitate superavit; si vilitatem & indignitatem suam in Cantico operosè descripsit, cur ergo peccato tacet, quod nihil opportunius profittendæ vilitati? cur se ancillam dicit, non peccatricem? cur humilitatem suam, hoc est, tenuitatem, non iniquitatem memorat? cur tot Sanctorum exempla non imitatur peccata & delicta sua recitantur? Planè alterutrum concedi oportet, aut non fuisse omnium humiliam, si peccatum tacuit, quod tenebatur: aut omni peccato caruisse; & ideo nihil de peccato locutam, ne veritatem mendaciō offendiceret. Dixit ergo ancillam, non dixit peccatricem, quia unum, non alterum fuit, utrumque dictura, si utrumque fuisse.

XVII- Ratio 17. Potissima tamen ratio, quæque omnes complectitur, est dignitas Matris DEI. De hac ita S. Thomas I. p. q. 25. a. 6. Beata Virgo ex hoc, quod est Mater DEI, dignitatem habet aliquo modo infinitam ex Bono infinito, quod est DEUS, & cuius est Mater. Idem docuit S. Eucherius, cuius est celebris illa sententia: *Scire vultis, quanta sit Mater? cogitate, qualis sit Filius.* Et S. Anselmus de Excellent. Virg. c. 2. Hoc solùm de Beatissima Virgine prædicari, quod sit Mater DEI, excedit omnem altitudinem,

qua post DEUM dici, vel cogitari potest. Et S. Petrus Damianus: Attende Seraphim, & videbis, quicquid maius est, Virgine minus esse; solumque Opificem opus istud supergredi. Observandum quoque, B. Virginem duplicitate ad Incarnationem Christi concurrisse, videlicet, ut causam physicam & causam moralem; ut physicam, quia purissimum sanguinem ministriavit, ex quo Christi Corpus formaretur, sicut enim non solus artifex est causa aurei poculi, sed etiam is, qui aurum donavit, ex quo poculum conflatum est: Ita etiam illa causa Incarnationis, quae materiam dedit. Ut causa vero moralis; quia noluit DEUS ex ea nasci, nisi illa consentiente, & ideo missus est Archangelus, qui ejus voluntatem, votumque requireret, & obtineret, ut bene dixerit Guerricus in Cantica: Noluit carnem sumere ex ipsa, nisi dante ipsa. Ex hac vero dignitate Matris deducunt Patres, Ecclesia, Theologi omnia illa Privilegia, quae passim legere est: videlicet, quod plus dilecta a DEO, quam omnes Sancti universim & collectivè sumpti: quod solo DEO excepto cunctis superior existit: quod tantum nituit puritate, quam major sub DEO nequeat intelligi: quod sit immensa gratiarum abyssus: quod quidquid gratia vel paucis Mortalium collatum est, non fuerit tanta Virgini negatum: quod sine peccato nata: quod post partum Virgo: quod in Caelos etiam cum Corpore assumpta: quod mensura privilegiorum Virginis, sit potentia DEI: (de quo videatur Suarez in 3. p. d. 21. Sec. 5.) Quod omni peccato veniali caruerit: quodque DEUM sibi Debitorum habeat, quia facta ejus Mater; ita enim scribit S. Methodius Martyr. Orat. de Purificatione. Hæc inquam omnia, cum expressè in Sacris Literis non habentur, non aliunde accepta, quam ex titulo & dignitate Matris. Sicut enim si quis dicat aliquem esse Regem, quamvis nihil aliud adjungat, hoc ipso satis quoque dixit: esse potentem, esse divitem, esse deliciis, palatiis, militibus instructum; sic Evangelium, cum Mariam esse Dei Matrem dixit, omnia privilegia beneficia & gratias complexum est, quae puræ creaturæ concedi possunt. Id aliqua ratione exemplò Salomonici Templi illustrari potest. Nulla ab Orbe condito pulchrior & opulentior moles, nec deinceps futura est. Idea & exemplar Templi non Vitruvii, non Phidie, sed ipsius DEI manu adumbratum & pictum: ducenta hominum millia operi adhita: Septem anni struendo impensi: omnia quae ad Templum spectabant, pretiosa & eximia: Marmora, jaspides, cedri, purpuræ, electrum, aurum, gemmæ. Parietes, laquearia, aræ, oraculum, simulachra, columnæ, omnia aurô vestita. Tota Templi supellex & instrumenta, phialæ, thuribula, lampades ex purgatissimo

mo auro; adeò ut Josephus aureorum vasorum trecenta & triginta milia numeret. Argenteorum millies mille, & decies mille: Instrumentorum verò ex electro tria millia. Expensæ in Templum factæ centum milia auri talenta; argenti verò millies mille. Quæ si ad nostratem monetam reducas, ex calculo Lorini (qui unius talento aureo Sanctuarii § 609. aureos seu duplas hispanicas tribuit) conficiant supra quinques millies decies & sexagesies centena millia, hoc est: quinque millia sexaginta milliones hispanicorum aureorum, totidemque milliones talentis argenti respondebunt, cùm minima portio auri ad argentum sit decupla. Quæ planè auri massa tanta est, ut fateantur Auctores, potuisse totum Templum ex solido auro fieri. Quod si queras, quo fine tot thesauri, tantaque vis auri, argentique impensa? Hanc unicam causam Salomon exponit; *Non enim homini, sed DEO habitatio preparatur.* Tanti ei videbatur Domum DEO adornari, ut nullum aurum, nullæ opes sufficerent.

Idem de Virgine dicas. Illa non in Templum tantum, sed in Matrem DEO parabatur; quæ gratiæ, qui thesauri sufficerent tam eximio, immensoque operi? Planè quidquid in terra, quidquid in Cœlo, Deique scriniis est, invenies umbram esse tantæ dignitati comparatum. Quidquid ergo privilegiorum Mariæ collatum, id omne infra Matrem est. Si ergo quaras; cur sine peccato nata? *quia Mater est.* Cur nulli peccato obnoxia? *quia Mater est.* Cur post partum Virgo, cur in Cœlos assumpta, cur ante omnes creaturas dilecta? *quia Mater est.* Ex hoc ergo Divi Thomæ principio ab omnibus Patribus, ipsaque Ecclesia, admisso ita licet argumentari: Maternitas est dignitas quasi infinita; ad eam ergo debuit Virgo disponi per gratiam non quidem absolutè (id enim impossibile est) sed aliquo modo infinitam, hoc est, quantum & deceat, & non repugnet: at conceptam esse sine peccato, & decet, & non repugnat. Decet; quia sicut nihil magis animam dedecet, quam peccatum, ita nihil magis decet, quam carere peccato: id enim decere dicimus, quod convenit rationi; at quid magis rationi convenit, quam non peccasse? Aut quid decebit, si non decet innocentia? Decuit ergo; sed nec repugnat; quid enim repugnat Omnipotenti? aut quæ implicantia in hac propositione fingi potest: *Beata Virgo nunquam peccavit?* Rursus Sancti Pauli argumentum est: *Qui etiam pro nobis Filium suum dedit, quomodo non cum illo omnia nobis donavit?* Cùm ergo Mariæ proprium Filium dederit DEUS; quid non deinceps donavit? Donavit thesaurum, & negavit teruntium? Aut falsa est Pauli consequentia, aut verum, quod dicimus.

XVIII. *Ratio 18.* Docet S. Thomas 2. 2. q. 106. a. 6. gratitudinis officium esse, ut reddat *plura in recompensatione*, aut certe paria, qui ergo voluit esse Filius, voluit quoque non esse ingratus; non quod DEO obligationem imponamus; sed quia non potest DEUS velle repugnantia, recteque rationi adversa, quale esset, promittere, & promissis non stare; futura prædicere, & non implere; Filium esse, & parentibus ingratum. Qui ergo voluit esse Filius, voluit quoque Matri non esse ingratus: Cùm ergo vitam à Matre acceperit infiniti pretii, debuit quoque gratiam infinitam rependere, hoc est, quanta non repugnat, & decet. At Matrem esse Immaculatè & in gratia conceptam, & non repugnat, & decet, ut suprà ostendimus; ergo id quoque Matri suæ dedit.

§. IX.

Refutantur, quæ contra Immaculatam Conceptionem ex SS. Scripturis producuntur.

S U M M A R I A.

1. *Universalibus Scriptura sententiis B. Virginem non comprehendendi; immo nec comprehendendi posse, probatur ex iisdem illis sententiis, que nobis opponuntur.*
2. *Cur B. Virgo excepta à communib[us] legibus, & propositionibus S. Scripturae.*
3. *In Beatissima Virgine non militare rationem legis, ob quam omnes posteri Ada peccato Originali subduntur.*

I.

Mirari nemo debet, si multa Immaculatæ Conceptioni ex Sacris Scripturis opponuntur; quid enim est verius certiusque articulis fidei? & tamen quid magis ex scripturis impugnatur? Audiamus ergo, quid ex scripturis opponant.

Opponitur Primo: Ex Epist. ad Roman. c. 3. Omnes peccaverunt, & erunt gloriâ DEI. Et cap. 5. Per unum hominem in hunc Mundum peccatum intravit, in quo omnes peccaverunt. Et ibid. Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic & per unius justitiam in omnes in justificationem. Ad Galat. 3. Conclusit scriptura omnia sub peccato. Eccles. 7. Virum de milie unum inveni, mulierem autem ex omnibus non inveni. Et Jobi 24. Nemo mundus à forde, neque insans, cuius est unius vita super terram.

Resp. I.

R^{sp}. 1. Certum & indubitatum est, Generalibus Regulis & propositionibus S. Scripturæ non comprehendendi B. Virginem; ita enim docet S. Augustinus Serm. de Assumpt. B. Vir. & l. 1. de Natura & Gratia. c. 36. Et clarissimè ipse Angelicus Doctor 3. p. q. 30. a. 2. ad 2. Dicendum, quod, sicut Augustinus dicit in Serm. de Assumpt. Maria vera estimatione à quibusdam generalibus excipitur: *Quia nec Conceptus multiplicavit, nec sub viri, hoc est, mariti potestate fuit: Idque evidenter probatur ex aliis S. Scripturæ locis.* Illa enim Verba Ecclesiastici c. 40. *Omnia qua de terra sunt, in terram revertentur.* Et illa Hieremiz 6. & 8. *Omnes avaritia student.* Et ad Corint. 1. *Omnes querunt, qua sua sunt;* non comprehendunt B. Virginem. Ex universalibus ergo Scripturæ locis non potest deduci consequentia ad Personam adeò eximiam privilegiatam, & exemptam, qualis est B. Virgo.

Imò idipsum colligitur ex iis ipsis textibus, qui nobis objiciuntur; Nam S. Paulus illo ipso cap. 3. ad Romanos habet istas propositiones universales: 1. *Omnis homo mendax.* 2. *Omnes sub peccato sunt.* 3. *Non est Iesus quisquam.* 4. *Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt.* 5. *Non est qui faciat bonum, non est usque ad unum.* Si universalitas istarum propositionum non complectitur B. Virginem, quare illa sola complectatur, quæ peccati Originalis meminit? & si illæ toties repetitæ locum relinquunt exceptioni, & privilegio, quare non alia? cùm æquè & in ista, & in illis Paulus universaliter loquatur? Nunquid dicit idem Apostolus ad Corinth. 15. *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificabuntur.* Et tamen certum est, non omnes de facto in Christo vivificari, patvulos videlicet, qui sine Baptismo deceidunt. Si ergo ista Pauli propositio: *Omnes in Christo vivificabuntur*, vera est, quamvis tam multi excipientur, quare non etiam ista vera esse possit: *Omnes in Adam moriuntur*, quamvis una non moriatur? Si enim universalitati propositionum non obstat exceptio multorum, multò minus obstat exceptio unius. Patet ergo universales propositiones D. Pauli, non includere omnia omnino individua; illud præsertim, quod, ut phrasi Juristarum loquar, *Speciali notâ dignum est,* quodque tot & tam dignis rationibus excipi debet.

Dices: Ergo plures excipi poterunt à Lege peccati Originalis.

R^{sp}. 1. Certum est, omnes lege Universali comprehendendi, qui speciali privilegio non eximuntur; an verò plures hoc privilegio donati sint, Ecclesiam latet, *quis enim novit sensum Domini, aut quis Consiliarius ejus su-*

it? temerarius tamen erit, qui sive gravissimis rationibus, quales pro Virgine militant, hoc privilegium aliis attribuat; sicut temerarius sit, pœnâque dignus, qui sive gravi ratione generales leges tributorum, aut jejuniorum subire nolit.

Reſpon. 2. S. Paulus ſeipſum explicat, non enim dicit abſolute, omnes peccasse, ſed omnes in Adam peccasse, & naturâ filios ira fuiffe; Id ve-rò etiam de B. Virgine verum eſſe potest: aliud enim eſt peccare in Adamo, aliud peccare in utero Matris: demus verò in Adamo peccasse, hoc eſt, peccante Adamo, & ipsam quoq[ue], utpote Adami filiam, ream & obnoxiam hæreditario delicto fuiffe, debitrix ergo fuerit ex culpa Parentis; ſed non querimus, an debuerit, ſed an debitum ſolverit, cùm in utero Matris concepta eſt? & negamus ſolvifſe, quippe Matrem, & id eo exemptam, eō ferè modō, quō leges Civiles de Augusta loquuntur: Princeps inquit Ulpianus, *I. Princeps ff. de leg. Legibus subditus non eſt, Augusta verò licet ſit subdita, Princeps tamen eadem privilegia ei concedit, qua ipſe habet.* Eodem modo, verum ſit B. Virginem fuiffe naturâ filiam ira; at nos non querimus, quid ex natura ſua fuerit, ſed quid ex gratia, & privilegio DEI?

Reſp. 3. Dictum verò Ecclesiastis continent figuram proverbiale, videlicet: multò facilius virum bonum, & prudentem, quam foeminam reperiri; & planè ipſe Salomon inter mille ſuas uxores & amicas, 700. videlicet Reginas, & 300. concubinas, id iſipsum expertus eſt.

Reſp. 4. Denique obſerva, quanta ſeveritate cum Virgine agatur: cùm Paulus dicit omnes peccasse, volunt ab hac generali oratione Virginem non eximi; cùm verò Augustinus, aliique Patres à nobis ſuprà citati dicunt, B. Virginem nullò prorsus peccatô nullâ omnino maculâ contam̄ eſſe, nolunt illam vocem universalē, nullâ, ad omnia extendi peccata, ac etiam Originale: Ergo oratio universalis ex iſorum ſententia, cùm Virginem damnant, omnia comprehendit; cùm verò nos illam absolvimus, non comprehendit omnia.

II. Oppones 2. Cur excluditur B. Virgo, quam ſcriptura non excipit? Rerorquo: Cur includitur B. Virgo, quam Scriptura non includit? Ec ubi excipit Scriptura B. Virginem à lege peccati actualis, & corruptionis? num ideo actualiter peccavit, & post mortem corrupta eſt? planè ſi aliiquid præter ſcripturas dicendum eſt, æquiū ſuerit DEI Matrem præter ſcripturas absolvere, quam præter ſcripturas dampnare. At Privilegium, & Exceptio probari debent.

Reſp.

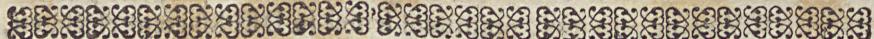
Resp. Jam probavimus gravissimis rationibus, & iisdem omnino, quibus jam toti Ecclesiæ probatum, perswasumque est, esse post mortem incorruptam, esse peccati venialis expertem, esse sine peccato Originali natam, & esse in Cœlos assumptam, cùm tamen nihil istorum scriptura dicat: Sufficit esse Matrem DEI, ut intelligamus nihil ei defuisse, quod deceat tantam Matrem; Sicut sufficit in scriptura dici, *DEUM creâisse solem*, ut intelligamus nunquam soli radios, & lucem defuisse, quamvis id scriptura expressè non dicat; quippe ut ait B. Anselmus: *Decuit Virginem ea puritate nitere, quâ major sub DEO nequeat intelligi.* Si etiam ut aliqua probetur privilegio esse legibus exempta, sufficit constare, esse *Augustam*, ut suprà ostendimus ex Ulpiano.

Deinde, tunc probari debet Privilegium, quando constat legem ad omnes extendi, etiam specialissimâ notâ dignos: at non constat, de lege peccati Originalis; imò contrarium potius ostensum est, cùm respondimus ad Epistolas S. Pauli. Et ideo etiam leges humanæ statuunt, ut quando lex non est clara, omnino restringi debeat, præsertim si sit odiosa; at de lege peccati originalis nec ex S. Paulo, nec aliunde clarè constat, etiam ad DEI Matrem proferri debere, imò contrarium potius: & verò quæ lex odiosa dici debet, si non illa peccati? Sic etiam iisdem legibus humanis cautum est, ut oratione & lege universalí non intelligentur comprehendi, qui speciali nota digni sunt, aut quæ verisimiliter Legislator includere non voluit, ut si omnibus gestatio armorum & purpuræ prohibeatur, non intelligitur filius, aut uxor Principis: Ec in obligatione Generali non intelliguntur pignori subjecta, quæ quis verisimiliter exceperisset; ut est elegans textus in l. 6 ff. de Pignoribus, junctâ Glossâ.

III. Ubi nota, ut quis lege universalí eximatur, non requiri ab Imperatore, ut exemptionem, aut privilegium ostendat, sed solum ut verisimile sit in lege generali comprehensum non esse, idque præcipue militat pro B. Virgine, in qua, postquam semel in DEI Matrem electa est, ratio legis cessabat, nullumque amplius locum ex multorum sententia habuit pactum cum Adamo initum; DEUS enim, inquit, Justitiam Originalem posteriorum, voluntati alligavit Protho-parentis, ut vide-licet, si ipse obediret, posteri in ejus gratiam & Justitiam Originalem jure hæreditario succederent; si non obediret, sine illa nascerentur in poenam Paternæ culpx. Quod pactum æquissimum erat, & nemo ex posteris Adæ recusasset, si tunc vixisset, suamque sententiam & con-

sensum rogatus esset ; quis enim non crederet , legem tam faciem ex una parte , & ex alia tam severis pœnis , ac morte sanctam à viro tam Sancto , tam felici , tam prudenti , & tot corporis , aimique dotibus ornato , violatum iri , unius pomi cupidine ? & quis nostrum non longè tuitiorem se credidisset , re , Adamo tot partibus meliori , quam sibi , commissâ ? Non ita in B. Virgine , cuius anima longè præstantior , DEO conjunctior , & à peccato multò remotior fuit , quam Adami ; imò iste peccare potuit , ut experientia docuit ; illa non potuit , quippe in gratia semper confirmata .

Non potuit ergo anima & innocentia Virginis illius arbitrio & custodiæ committi , qui multò infirmior erat , multoque periculo vicinior , quam ipsa Virgo : id eim perinde fuerit , ac si quis pericissimum Senatorum tutelæ committeret inexperti adolescentis ; aut pretiosum adamantem non seris & ferrô , sed arcuæ vitreæ custodiendum includeret . Vitrum erat Adamus , adamas Virgo ; quæ ergo ratio voluit , ut fortior committeretur debilioris custodiæ ; Utque non arbitrio suo staret , quod tamen vinci non poterat ; & staret arbitrio alterius , qui & vinci poterat , & vincendus prævidebatur ? Absit ergo tale pactum , & Virginis tam pericolosum , & in quod nunquam ipsa consentiret ; qui enim prudenter multò fragiliori seipsum crederet , & voluntatem suam , quæ peccare non poterat , cum alterius voluntate commutaret , qui poterat ? Paret ergo , Beatissimam Virginem , postquam in DEI Matrem electa & destinata , iisque gratiis , & privilegiis donata est , quæ tantæ dignitati congruebant ; suisce pacto Adami , quod prius includebatur , exceptam ; & ita ut filiam quidem Adæ contraxisse debitum ; sed ut DEI Matrem eō absolutam , sicque perfectissima ratione redemptam esse ; id eo enim debito soluta est , quia à Christo in Matrem electa , graciâque meritis suis quæsita , à lege peccati exempta .

§. X.

Respondetur ad Sanctos Patres.

S U M M A R I A.

1. *Nihil ex Patribus , præsertim S. Augustino , convinci , cum dicunt , solum Christum conceptum esse sine peccato Originali.*

2. Ni-

2. Nihil quoque obstare, quod S. Augustinus doceat, B. Virginem habuisse carnem peccati.
3. Ex morte B. Virginis nihil contra Immaculatam ejus Conceptionem probari.
4. Neque ex S. Anselmo.
5. Neque ex S. Bernardo.
6. Neque ex confita Revelatione S. Catharina Senensis.

I.

Opponuntur Primo Patres, qui in genere docent, neminem à peccato Originali liberum, immunemque fuisse, præter solum Christum. Id aliquoties inculcat præsertim Augustinus.

Resp. Primo. Augustinus in libris, quos contra Pelagium scripsit, ejus præsertim hæresio confutat, quod videlicet parvuli sine peccato ex Parentibus Baptizatis nascerentur; si enim, inquietabat Pelagius, *injustus injustum gignit, quare non etiam justus justum generat, non peccat qui nascitur, non peccat qui condidit, per quam ergo rimam, inter tot præsidia innocentie, peccatum ingreditur Mundum?* Hunc Pelagii errorem ubique confutat Augustinus, docetque in genere omnes nasci cum peccato Originali. Ubi verò de B. Virgine in particulari, & individuo loquitur (quod ter ab Augustino factum esse reperio) semper illam excipit; nam Primo in lib. de Natura & Gratia c. 36. cùm Julianus ei objiceret: *Domini ac Salvatoris nostri Matrem sine peccato confiteri, necesse est pietati.* Respondet Augustinus: Excepta S. Virgine Maria, de qua propter honorem Domini nullum prorsus, cùm de peccato agitur, habere volo quæstionem (inde enim scimus, quod plus gratia ei collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere & parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum.) Hac ergo Virgine exceptâ, si omnes illos Sanctos, & Sanctas possemus interrogare, utrum essent sine peccato? quid fuisse responsuros putamus? nonne una voce clamassent: si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est. Vides hic Augustiū reperitis, & enīxis verbis excludere animam Virginis ab omni prorsus peccato; testarique, eam viciisse omni ex parte peccatum; Imò palam profiteri, lectorēsque admonere, quoties & ubi cunque, & de quovis peccato aut hactenus egerit, aut deiuceps acturus sit, nullo modo se complecti velle animam Virginis. Quid potest clarius dicere Augustinus? Ec quāvis illic agat de peccatis actualibus, & venialibus, certum tamen est, agere etiam de peccato Originali; tum quia Augustinus eum excipit ex omni parte, & ab omni prorsus peccato: tum quia præcipua concer-

concertatio cum Juliano erat de peccato Originali; *tum* quia ratio Augustini æquè aut magis locum habet in peccato Originali; illa videlicet: *Quia concepit, ac peperit eum, quem constat nullum habuisse peccatum;* *tum* denique, quia Augustinus pro certissima Regula ponit; *eum qui nunquam peccato veniali contaminatus est, etiam Originali caruisse;* Ut docet l. 5. contra Julianum c. 9. & 15. cuius Verba dedimus suprà §. 8. n. 9. Secundo, Libro 4. contra Julianum; cùm hic objiceret Augustino: *Tu ipsam Mariam Diabolo nascendi conditione transscribis?* Respondet Augustinus: *Non transscribimus Mariam Diabolo conditione nascendi, sed quia ipsa conditio solvitur gratiâ renascendi.* Hic satetur Augustinus, B. Virginem natam esse sine peccato Originali beneficio gratiæ Sanctificantis, quæ facit, ut homo semel natus ad vitam temporalem, iterum renascatur ad vitam æternam. Tertiò. Libro de s. Hæresibus fol. 15. Objicientibus Paganis & Judæis: *Non esse dignum, ut tanta Majestas per fôrdes, & squallores fœmina transisse dicatur:* Augustinus ita DEUM respondentem inducit: *Hanc, quam despicias Manichæe, Mater mea est, sed manus fabricata est mea: Unde fôrdes in domo, ad quam nullus habitator accessit? Solus ad eam Dominus, & fabricator ejus venit.* At non solus ad eam DEUS venisset, si priùs per peccatum à Dæmone corrupta esset. Quando ergo Augustinus in particuliari de B. Virgine loquitur, nunquam eam peccato Originali subdit, sed potius eximit, ut diximus.

Resp. Secundo. S. Augustinus non tantum dicit: *Solum Christum omni peccato Originali, verùm etiam omni peccato veniali solum caruisse,* cùm tam enī constet tam ex sensu Ecclesiæ, quam etiam testimoniō ipsius Augustini, quem paulò ante allegavimus, etiam B. Virginem nunquam venialiter peccassè; Patet ergo Augustinum, cùm solum Christum excipit, non propterea voluisse Christi Matrem excludere. Augustinus ergo librō de fide ad Petrum: *Firmissimè, inquit, tene, & nullatenus dubites, exceptis illis, qui pro Christi nomine suo sanguine baptizantur, nullum hominem accepturum vitam æternam, qui non bñc à malis suis fuerit per penitentiam, fidemque conversus.* Et c. 38. *Firmissimè tene, & nullatenus dubites, justos atque Sanctos homines, exceptis his, qui baptizati parvuli sunt, sinè peccato bñc minimè vivere posse,* idémque Augustinus repetit contra Julianū lib. 5. cap. 9. Quando ergo Augustinus solum Christum à peccato excipit, certum est, non propterea Matrem Christi exclusisse. Imò idem Augustinus in Ench. cap. 6. apertè scribit: *Nullò exceptò parvulos nasci cum peccato Originali;* Cùm tamen certum sit, B. Virginem, imò & Joānem Bapti-

Baptistam sinè peccato Originali natos esse. Et l. 1. de nupt. & Concup. Quando Christus in carne nasci est dignatus, solus sine peccato est natus.

Quodque plūs est, affirmat Augustinus Epist. ad Optatum de Orig. Animar. Neminem nasci ex Adam, nisi vinculo delicti & damnationis obstrictum, neminemque inde liberari, nisi renascendo per Christum tam inconcussè tenere debemus, ut sciamus eum, qui hoc negaverit, nullo modo ad Christi fidem pertinere, idēmque habet in l. Hypognosticon contra secundam blasphemiam Pelagianorum; At si Augustinus in hac universalī oratione etiam B. Virginem includat, certum est, Augustinum errare, cùm ex Concil. Tridentino, Bullis Pontificum, sensuque totius Ecclesiae sententia, quæ eximit B. Virginem, non sit hæretica, sed pia, fideliumque universalī consensui, & voto subnixa. Aut ergo in hoc argumento errat Augustinus (& quam tu fidem adhibeas testi palam erranti?) aut Augustinus in illis universalibus propositionibus nullo modo involvit Beatam Virginem. Eodem modo S. Gregorius in l. 18. Moral. c. 17. scribit: *Solum Christum veraciter Sanctum esse natum, qui commixtione carnalis copula non est conceptus;* & tamen constat etiam B. Virginem veraciter Sanctam esse natam.

Resp. Tertio. Negabant Pelagi, filios fidelium Parentum peccato Originali nasci: contra hos scribit Augustinus, & ideo ab hac communī lege Deiparam consultō non excipit, ne illi acciperent ansam cavillandi, dicendique, illam ergo legem non esse universalem. Nec mirum est, non spēdāsse Augustinum, aliosque Patres ad Virginis exemptionem, cùm de hoc articulo controversia nulla esset, nec expediret tunc temporis nova & domestica nec necessaria bella excitare, pugna cum Hæreticis flagrante.

Resp. Quarto. Et demus Augustinum, aliosque Patres tunc temporis non credidisse Virginem ab Originali servatam esse, id planè mirum non est, quippe hoc Mysterio nondum exposito, neque iis rationibus probato, quæ meritō animum convincerent; necdum enim discussum fuerat: Non Patres, non revelationes, non miracula, non scholæ, non consensus totius Ecclesiae, non solenne festum pro Virginis innocentia stabant; hæc postea accessere; quid ergo mirum est, non reperisse, nec vidisse Augustinum, quæ & latebant, nec quarebantur? Quām multa nunc credimus, utpote ab Ecclesia recepta & definita, quæ præteritis sœculis aut ignota, aut dubia? qualia sunt de Purgatorio, de Libris Canoniciis, de Processione Spiritus Sancti, de Assumptione, & immunitate Virginis ab omni peccato Veniali? &c. Si ergo nunc viveret

Augustinus, & videret, quæ nos videmus, crederet ipse quóque, quæ nos credimus; nam & colores accenso lumine videmus, qui, necdum accensō, latebant; & stultus esset, qui exorto sole negaret, se arborem videre, quia illam non videbat sole necdum progresso.

Reph. Quinto. Quando ergo Augustinus, aliique Patres solum Christum à peccato Originali excipiunt, eō modō loquuntur, quō Ecclesia, ipsa quæ sacræ Scripturæ, cùm dicunt: *Christum esse solum Sanctum, solum Dominum, solum Bonum, solum Magistrum: illi soli honorem & gloriam deberi;* non quòd alii non sint etiam Sancti, boni, Magistri; sed quia quidquid Sanctitatis & bonitatis habent, à DEO habent: Sic Christus solus caruit peccato Originali, non quòd etiam B. Virgo non eō caruerit, sed quia Christus caruit jure proprio, & suo; Beata Virgo caruit ex meritis Christi, & Privilegio, & ita jure alieno.

Duplex ergo quæstio formari potest de peccato Originali B. Virginis. Prima est quæstio generalis, videlicet: *An omnes contrahant peccatum Originale?* Ad hanc Quæstionem Generalem, generaliter respondet Augustinus: *Omnes contrahere, solum Christò exceptò.* Alia est Quæstio particularis, & individua, videlicet: *An etiam B. Virgo peccatò Originali infecta fuerit?* Respondet Augustinus in *l. de Natura & Gratia* c. 36. Excipio B. Virginem, de qua nullam prorsus haberi quæstionem volo, quoties de peccato agitur, quia vicit omni ex parte peccatum. Quoties ergo Augustinus de peccatis agit, excipi illa debet, quam Augustinus tam anxiè, disertèque protestatur semper pro excepta habendam esse. Quando ergo Augustinus dicit. *l. 2. de Baptis. Parvolorum.* Non est in filiis hominum, nec fuit, nec erit, qui nullò unquam peccatò fuerit obstrictus. Subjunge: Exceptā B. Mariā, de qua propter honorem Domini, cùm de peccatis agimus, nullam prorsus quæstionem habere volumus. Et cùm iterum repetit *l. de Natur. & Grat.* c. 41. Planè quod commemoravi, per unum hominem peccatum intravit in Mundum, & antiquos Sacerdotes, & nos, & posteros nostros sententia ista complectitur: Tu iterum adde: Exceptā B. Mariā, quæ concipere, & parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum. Et cùm in Enchiridio c. 6. Nullò, inquit, exceptò, parvuli nascendo peccatum traxerunt. Tu iterum, iterumque ex eodem Augustino protestare: Exceptā B. Mariā, cui plus gratia collatum fuit ad vincendum ex omni parte peccatum. Hæc ergo exceptio Augustini ubique locorum subintelligenda est, cùm dicit, solum Christò exceptò, omnes peccato Originali subditos fuisse.

Cur ergo Augustinus solum Christum excipit, si aquæ ejus Mater excipienda

enda est? Retorquo: Cur ergo Augustinus, cùm de peccato Originali agit, tot alios memorat, nunquam B. Virginem? cùm tamen id maximè cause Augustini opportunum fuerit, nam & ista peccato Originali corrupta, nulla amplius Pelagio ratio supererat alios, præcipueque filios Patriarcharum excipiendi. Deinde ideo Augustinus Deiparam specialiter, nominatimque non excipit, quia jam semel pro semper excepserat, cùm dixit: *Quando de peccatis agitur, nullam prorsus de ea questionem haberi velle, qua omni ex parte peccatum vicerat: Rursus quia de Christo constabat, sine peccato conceptum esse, non verò ita certò de B. Virgine, istam silentiō præterit, contentus Christum excipere: præsertim ne Pelagio locus cavillandi daretur, tot alios à peccato eximenti.* Denique & principaliter, quia reverà etiam B. Virgo in primo conceptu corporis contraxit peccatum Originale, non quidem quoad culpam, & privationem gratiæ (cujus sola anima capax est) sed quoad qualitatem morbidam & infectivam; hoc est, quoad vim, quantum in se est, inquinandi animam, reddendique DEO odiosam, & gratiæ extorrem, quam primū animæ uniretur; nisi special privilegio à solvendo peccati tributo exempta est. Peccatum enim Originale corripuit non tantum animam, sed etiam corpus hominis, quod propterea à SS. Patribus vocatur, *Caro peccati, & terra maledicta;* quamvis principaliter, hoc est, quoad primarium effectum suum; animæ inhæreat. Eò serè modo, quod in homine venenato venenum quidem toto corpore diffunditur, in eoque varia & mira symptomata producit: primarium tamen suum effectum, hoc est, mortem in corde solo (ubi est sedes vitæ,) extincto vitali calore operatur. Patres ergo intelligendi sunt de conceptu corporis, cùm dicunt B. Virginem in peccato Originali esse conceptam (ut fusiūs videbimus Paragrapho sequenti, cùm respondebitur ad S. Thomæ auctoritatem, & testimonia) non verò de conceptione animæ, cùm videlicet corpus animam à DEO recipit.

II. Objicitur 2. Ex eodem Augustino c. 10. *super Genesin ad litteram:* *Corpus Christi quamvis ex carne fæmina conceptum, qua de illa carnis peccati propagatione concepta fuerat; tamen quia non in ea sic conceptum fuerat, quomodo fuerat illa concepta, ideo ipsum non fuerat caro peccati.* En Augustinus loquitur in specie de Beatissima Virgine, & hanc dicit fuisse carnem peccati, non verò Christum, quia iste non fuerat ex maritali complexu procreatus, ut illa.

Resp. Aliud est B. Virginem habuisse carnem peccati, aliud ejus animam
L 2

mam in peccato conceptam esse; peccatum enim in anima est, non in carne. Beatissima ergo Virgo habuit carnem peccati, quia ejus caro ex concubitu processit, & formata est, in quo, teste Augustino peccatum est, videlicet voluptas & concupiscentia) quæ si non semper in Conjugibus peccata sunt, sunt tamen effectus peccati Originalis) non ita caro, & Corpus Christi.

III. Objicitur 3. S. Augustinus in Psalm. 34. dicit: *Maria ex Adamo mortua est propter peccatum.*

Resp. Utique B. Virgo ex Adamo suit, & propter Adami peccatum mortua: Si enim Adam non pecäisset, nec ipsa, nec ullus hominum mortem obiret: Sed non ex hoc sequitur, Originali peccato correptam fuisse, sunt enim aliquæ pœnæ ex peccato Adami consecutæ, quæ nec ullam malitiam, nec ullam indecentiam moralem complectuntur, tales sunt defatigatio, somnus, persecutio, mors, &c. & istæ quamvis sint effectus peccati Originalis, manent tamen etiam in iis, qui peccatum Originale non contraxerunt; quales sunt Christus, & B. Virgo; cùm, ut dixi, non sint mala propriè dicta, sed potius materia virtutum. Ex hac tenus dictis patet, quid responderi debeat non tantum ad Augustini, sed etiam aliorum Patrum propositiones universales.

IV. Objicitur 4. S. Anselmus non solum universaliter in multis locis negat, aliquem peccato Originali caruisse, Christò excepto, verum etiam in specie affirmat, Beatissimam Virginem fuisse eð peccatô infestam: Sic enim in libro: *Cur DEUS homo, loquitur l. 2. c. 16. Licet ipsa Christi Conceptio munda sit, Virgo tamen ipsa, unde assumpta est, in iniquitatibus concepta est, & in peccatis concepit eam Mater ejus, & cum Originali peccato est nata, quoniam in Adam omnes peccaverunt.*

Respondetur: Mala fide citari Anselmum, non enim sunt hæc ejus verba, sed Bosonis Discipuli Anselmum interrogantis; *At Anselmus non corripit, nec refellit Discipulum.* Id quidem verum; sed ideo ad hunc Discipuli errorem nihil Anselmus respondit, quia non de Conceptu Virginis agebatur; sed utrum Christus cum peccato natus sit? Ad quam questionem responderet Anselmus: *Postquam constat illum hominem esse Deum, & peccatorum Reconciliatorem; dubium non est, eum sinè peccato esse.* Sicque Anselmus totò illò capite abstrahens à quæstione de Innocentia Originali Virginis, solum dicit: Christum ex munda Virgine natum, & conceptum, & ideo nullò peccatô fuisse inquinatum. Alioquin si hoc argumentum aliquid probaret, sequeretur Virginem etiam in peccato Originali

ginali natam esse, nam & hoc Boso proposuit, nec Anselmus correxit, quippe totus in alia quæstione versabatur: aut ergo Anselmus errat, aut non errat? si errat? quid probari potest ex teste errante? si non errat? ergo verum erit (& tamen absurdissimum est ex omnium consensu) B. Virginem in peccato non solum conceptam, sed & natam esse; utrumque enim Boso dicit, & utrumque Anselmus silentio premit, insolumente relinquit. Deinde certum est, Bosonem loqui non de Conceptu animæ, sed de Conceptu Corporis, ea enim verba: *In peccatis concepit eam Mater ejus*, de Conceptu animæ intelligi non possunt; Mater enim non generat animam, nec aliud circa illam facit. Sed quidquid sit de Anselmi sensu, loco citato, dubitari vix potest, eum pro Immaculata Conceptione stetisse, idque certissimum redditur testimonio Concilii Cantuariensis, quod celebratum est Annō 1320. quodque rationem reddens Festi Immaculatae Conceptionis hæc habet: *Quia inter omnes Sanctos memoria B. Virginis èo frequentius agitur, atque festivius, quò majorem gratiam apud Deum creditur invenisse*; B. Anselmus &c. &c. Baronius quoque in notis ad 8. Decemb. *Habemus rei gestæ (hoc est, Revelationis Abbatis Helvini) historiam in antiquo Codice m. s. ex quibus omnibus satis compertum habetur, ejusmodi celebritatem (Immaculatae videlicet Conceptionis) in Anglia primò celebrari cœptam, eidēmque favisse B. Anselmum.*

V. Objicitur 5. B. Bernardus Serm. de Assumptione, cuius initium est, *Intravit: Quod si Originalem maculam à Parentibus traxit, sed minus à Ieremia Sanctificatam in utero credere prohibet pietas Christiana: hæc enim festis lundibus nascens honoratur. Postremò cùm omnimodo confit ab Originali contagio sola gratiâ mundatam esse Mariam; quippe & nunc in Baptismate sola hanc maculam lavat gratia &c. omnino prius est credere, proprium delictum Mariam non habuisse. Et in celebri Epistola ad Lugdunenses 174. ubi cùm multis improbatum est Festum de Immaculata Conceptione in Ecclesia Lugdunensi celebrari cœptum, hæc verba adjunxit: Solus Dominus JESUS de Spiritu S. conceptus est, quia solus, & ante conceptum Sanctus. Quò excepto, omnes de cetero ex Adam natos respexit, quod unus de seipso humiliter & veraciter confitetur: quoniam in iniurias conceptus sum, & in peccatis concepit me Mater mea.*

Resp. 1. Certum est, S. Bernardum in citata Epistola loqui de solo, & primo Conceptu hominis, seu potius corporis inanimati, cùm videlicet in materno utero parentum sanguis commiscetur, & primæ fibræ ducuntur humani fœtus; non vero de secundo hominis animati Conceptu,

ceptu, cùm post 40. aut 80. dies anima infunditur corpori jam plenè formato; & nos tantùm de hoc secundo Conceptu loquimur, dicimusque, animam Virginis in hunc Mundum venisse gratiâ ornatam, ideoque omnis peccati expertem. At Bernardus de primo tantùm Conceptu loquitur, idque evidentissimum est ex tota ferè illa Epistola. Unde, inquit, Conceptioni Sanctitas? An dicitur Sanctificatione præventa, quatenus jam Sancta conciperetur? sed non valuit ante Sancta esse; siquidem non erat, antequam conciperetur: An forte inter amplexus maritales Sanctitas se ipse conceptioni immiscuit, ut simul & Sanctificata fuerit, & concepta? ne hoc quidem admittit ratio. Quomodo enim Sanctitas absque Spiritu Sanctificante? aut Sancto Spiritui societas cum peccato fuit? aut certè peccatum quomodo non fuit, ubi libido non desuit? Si igitur anti Conceptum sui Sanctificari non potuit, quoniam non erat; Sed nec in ipso quidem Conceptu propter peccatum, quod inerat, restat, ut post conceptum in utero jam existens Sanctificationem accepisse credatur, que exclusò peccato Sanctam fecerit Nativitatem, non tamen & Conceptionem. Vides hic Bernardum semper loqui de prima prolis Conceptione, in qua sunt amplexus maritales, libido, peccatum &c. Hanc ergo primam Conceptionem negat Bernardus potuisse esse Sanctam: de secunda ne verbô quidem meminit.

Rsp 2. Imò ex hac ipsa Epistola evidenter ostendi potest B. Virginis Immaculatus Conceptus ex Bernardi sententia: Nam primò: *Hac mibi de illa cantat Ecclesia, & me eadem docuit decantare; Ego verò, quod ab illa accepi, securus & teneo & trado. Accepi sanè ab Ecclesia illum diem cum summa veneratione calendum, quò assumpta de seculo nequam, & Cœlis quoque intulit celebritatem gaudiorum. Sed & ortum Virginis didici nōlominus in Ecclesia, & ab Ecclesia indubitanter habere festivum atque Sanctum, firmissimè cum Ecclesia sentiens in utero eam accepisse, ut Sancta prodiret.* Si ergo Bernardus nunc viveret, audiréisque tota Ecclesia Immaculatam Conceptionem celebrari, ut olim festum, & memoria Assumptionis celebratur, nonne iterum diceret, scriberéisque: *Hac mibi de illa cantat Ecclesia, & me eadem docuit decantare.* Et si illi litem moveres de Innocentia Virginis, nonne intrepidus responderet, quod olim respondit: *Ego verò, quod ab Ecclesia accepi, securus & teneo, & trado.* Et si tota Bernardi ratio, ob quam Festum Nativitatis celebrat, ea fuit: *Quod didicisset in Ecclesia ortum Virginis habere festivum; nunquid hæc ipsa ratio eum permoveret ad Festum Conceptionis festivo cultu peragendum, diceréisque causam postulanti: Quia didici in Ecclesia Conceptum Virginis festivum habere?*

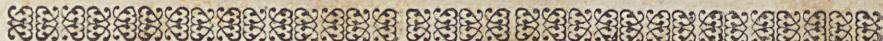
Deinde Bernardus eam Epistolam hoc fine, & Epiphonemate clausit: *Quæ autem dixi, Romana Ecclesiæ Auctoritate, & examini totum hoc reservo; ipsius, si quid aliter sapio, judiciō paratus emendare.* Si ergo jam Bernardus inter mortales degeret, & Ecclesiæ Romanæ de illibato Virginis Concep-
tu Diplomata, exempla, festa, conciones, sententiāmque audiret, nonne opinionem suam, *si aliquando aliter sapuit, emendaret?* & qui pri-
us Festum hoc damnabat, jam cum Ecclesiæ Romana recipere? qui di-
cebat peccato Originali maculatam, jam cum Ecclesiæ Romana & diceret
& cantaret: *Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te?* quique prius
sententiam, quæ Virginis savet, superstitiosam, nunc exemplō Romanæ
Ecclesiæ emendatus, *Piam appellaret?* planè hæc ficeret, scriberetque
Bernardus, aut fallaci illa protestatione Lectores decepit, quod procul
à Bernardi candore; aut ergo fallax Bernardus, aut noster est. Sed plu-
ra de Bernardi sententia jam superioribus paragraphis dixi, cùm San-
ctos Patres, qui nobiscum sentiunt, exhiberem.

VI. Objicitur 6. S. Catharinæ Senensi revelatum est, Beatissimam
Virginem fuisse in peccato Originali conceptam. Verba hujus S. Virgi-
nis sunt *Oratione 16.* quæ incipit: *Deitas aeterna. Datum est nobis Verbum
eternum per manum Mariae, & de substantia Materna induit naturam ab que
peccati Originalis macula, quia non hominis, sed Spiritus S. gratiæ facta est illa
Conceptio; Quod quidem non fuit sic in Maria, quia non processit ex massa Ada
operatione Spiritus Sancti, sed hominis; & quia tota illa massa erat putrida, non
potuit nisi in putridam naturam anima illa infundi. Sed post Conceptionem ejus
statim fuit ab illo peccato Originali mundata &c.*

Répondetur. Nulla extat revelatio S. Catharinæ facta, sed solūm ora-
tiones, quas in extasi proferebat. Multò minùs aliqua hujus Sanctæ
oratio ostendi potest, quæ ab Ecclesia fuerit approbata, ut post longum
maturūmque examen approbatæ sunt Revelationes S. Brigitæ. Deinde
inscriptio citatæ orationis ostendit, eam fuisse factam Anno 1377. dum
hæc Sancta Romæ versaretur; at certum est S. Catharinam Romam non
venisse, nisi ab Urbano VI. vocaram; hic verò electus non fuit, nisi An-
no 1378. Quomodo ergo B. Catharina Romæ Orationem habuit, cùm
Romæ non esset? Vide Petrum de Alva *Signo 2. Radio 36. fol. 503.* qui
multis docet, hanc revelationem confictam fuisse à Vincentio Bandello
de Castronovo: & planè illa Verba S. Catharinæ: *Cujus quidem gratia non
est subjectum susceptibile corpus, sed spiritus rationalis, aut intellectualis: hæc
inquam verba non sapiunt extasin, aut idioma Cœlestis, sed Philosophi-
cum, & in scholis haustum.* Sed

Sed demus, esse Catharinæ verba; aliud tamen est Oratio, aliud Revelatio: Oratio enim est hominis, & ideo falsa esse potest: Revelatio est DEI, & ideo expers erroris; Orat ergo Catharina, non DEUS ei aliquid revelat, cum ea verba profert. Nec ullum exemplum reperi-
es in Sacris literis, aut aliis Ecclesiæ monumentis, DEUM hominis
jam vitâ functi peccata in particulari revelasse; cur ergo revelaret pec-
cata Matris occulta, solique DEO nota? Nec Magdalena peccata in
particulari, nec Latronis vulgavit, & vulgaret delicta Matris? Nul-
lum est ergo testimonium Catharinæ, quippe aut falsum, aut falsi ma-
xime suspectum; aut si demus, verum esse, nihil convincit.

Omitto alias Patres citare, ad quos eodem modo, quod ad jam cita-
tos, responderi potest.

§. XI.

Respondeatur ad S. Thomæ Auctoritatem.

S U M M A R I A.

1. Proponuntur quindecim Auctoritates D. Thomæ, in quibus videtur Illibatae Conceptioni adversari.
2. S. Thomam, ubi agit de Immaculata Conceptione, corruptum esse, gravissi-
mis indicis probatur.
3. Ipsi Patres Dominicanī sapiens fatentur, libros S. Thomæ fuisse dolō vitiatos;
idque quatuor exemplis ex ipso S. Doctore petitis in hac ipsa causa demon-
stratur.
4. S. Thomam more omnium ferè Patrum loqui de Conceptione carnis, non animo.
5. Imo ex Principiis S. Thomæ certissimum esse, si nunc viveret, pro Immacula-
to Conceptu pronuntiaturum.
6. Ad singulas S. Thomæ Auctoritates respondetur: ac præsertim 4. Argumentis
ostenditur, locum S. Thomæ ex 3. Sentent. d. 3. a. 1. corruptum esse.
7. Peroratio Auctoris.

I.

Opponitur 1. S. Thomas in 3. Sent. d. 3. a. 1. ubi: *Virgo Beata in Ori-
ginali peccato fuit Concepta: propterea Bernardus ad Lugdunenses scri-
bit: Conceptionem ejus celebrandam non esse, quamvis in quibusdam
Eccl-*

Ecclesiis ex devotione celebretur, non considerando Conceptionem, sed potius Sanctificationem, que quando determinare fuerit, incertum est.

Secundo. IdeoDEM articulo: Sanctificatio B. Virginis non potuit esse decenter ante infusionem anime, quia nondum gratia capax erat. Sed nec in ipso instanti infusionis, ut scilicet per gratiam tunc sibi infusionem praservaretur, ne culpam Originalem incurreret. Nam Christus hoc singulariter in humano genere habuit, ut Redemptione non indigeret, quia Caput nostrum est, sed aliis omnibus convenit redimi per ipsum: hoc autem esse non posset, si aliqua alia anima inventiretur, quo nunquam peccati macula infecta fuisset, & ideo nec B. Virginis, nec alicui Sanctorum hoc concessum est, praterquam Christo.

Tertio. Ibidem: a. 2. Duplex Sanctificatio Virginis fuisse dignoscitur: Prima, quia in utero Sanctificata fuit. Secunda in Conceptione fuit Salvatoris. In prima, ut communiter ab omnibus tenetur, ab Originali fuit purgata peccato quantum ad reatum, & maculam Personae.

Quarto. Et ibidem: Esse sine peccato, dicitur esse proprium Christo, quia nec Originali, nec actuali peccato fuit unquam infectus. Virgo autem Mater eius fuit quidem peccato Originali infecta, a quo, antequam nasceretur, fuit mundata; sed ab actuali peccato omnino fuit immunis.

Quintus. Et 3. p. q. 27. a. 2. Sanctificatio Beata Virginis potest intelligi ante animationem; nec in instanti animationis, sed post animationem; aliter enim non incurrisset maculam peccatis Originalis, & per consequens non indigisset Redemptione facta per Christum. Ec ibidem Responsi ad 2: Si anima B. Virginis nunquam fuisse peccati Originalis contagio infecta, hoc derogaret Dignationis Christi, secundum quam est omnium hominum Salvator. --- Christus non contraxit peccatum Originale, sed B. Virgo contraxit quidem peccatum Originale, sed ab eo fuit mundata, antequam ex utero nasceretur.

Sexto. Et ibidem Responsi ad 4. Licet Parentes B. Virginis fuerint mundati a peccato Originali, nihilominus tamen Beata Virgo ex ipsis genita Originale peccatum contraxit, quia fuit Concepta per carnis concupiscentiam.

Septimo. Quodlib. 6. q. 4. a. 7: Sic autem processit B. Virgo ab Adams, sic et ceteri, & ideo concepta fuit cum peccato Originali, & includitur in universitate eorum, de quibus Apostolus: in quo omnes peccaverunt; A qua universitate solus excipitur Christus, qui in Adam non fuit secundum seminalem rationem, alioquin si hoc alteri conveniret, quam Christo, non indigeret Redemptione facta per Christum. --- Quamvis autem B. Virgo concepta fuerit in peccato Originali, creditur tamen in utero Sanctificata, antequam nata.

Ottavo. In 4. Sent. d. 43. q. 1. a. 4. ad 3: Erroneum est dicere, quod aliquis

quis sine peccato Originali concipiatur, prater Christum, quia talis non indigeret Redemptione, quæ facta est per Christum, & sic Christus non erit omnium hominum Redemptor; & ideo non potest sine errore poni, quod aliquis sine peccato concipiatur. Nec potest dici, quod hac Redemptione non indigerunt, quia praesertim fuit eis, ut sine peccato conciperentur; quia illa gratia facta est Parentibus, ut in eis sanaretur vitium naturæ, quod manente sine peccato Originali nasci non possent. Oportet autem ponere, quod quilibet personaliter indigerat Redemptione Christi, non autem solum ratione naturæ; liberari autem à malo, vel à debito absolvii non potest, nisi qui debitum incurrit, vel in malum dejectus est, & ita non possent omnes fructum Redemptionis Divina in seipsis percipere, nisi omnes debitores nascantur, malo subjecti.

Nonò. Et in I. 3. q. 8 I. a. 3. Secundum fidem Catholicam firmiter est tenendum, quod omnes homines prater solum Christum ex Adam derivati peccatum Originale contrahunt, alioquin redempzione non indigerent, quæ est facta per Christum; quod est erroneum.

Decimo. Et in Compendio Theologiae c. 23 I. Nec solum B. Virgo à peccato actuali immunis fuit, sed etiam à peccato Originali speciali Privilegio mundata. Oportuit siquidem, ut cum peccato Originali conciperetur: quia si cum peccato Originali concepta non fuisset, non indigeret per Christum redimi; est ergo tenendum, quod cum peccato Originali concepta sit, sed ab quodam speciali modo purgata.

Undecimo. In expositione Salutationis Angelicæ: Christus excessit B. Virginem in hoc, quod sine peccato Originali conceptus & natus est; Beata autem Virgo in Originali peccato concepta fuit, sed non nata.

Duodecimo. Et in questionibus de Malo. q. 4. a. 6. Erroneum est dicere, quod aliquis seminaliter ab Adam derivetur, absque peccato Originali, sic enim aliqui homines essent, qui non indigerent gratiæ Christi.

Decimo tertio. In Psalm. 13. ad ea Verba: Non est qui faciat bonum: Christus solus nec peccatum contractum habuit, nec commissum: Beata Virgo habuit contractum peccatum.

Decimo quarto. Et in Apocalypsi, c. 7. Beata Virgo nullum peccatum actualē commisit, tamen Originale habuit, à quo ante ortum Sanctificata fuit, & ita non fuit omni tempore sine omni peccato.

Decimo quinto. Et in 3. p. q. 14. a. 3. ad 1. Caro Virginis Concepta fuit in peccato Originali, & ideo hos defectus contraxit; Sed Christus naturam assumpsit ex Virgine absque culpa.

II. Resp. I. Hæc sunt, quæ nobis ex S. Thoma opponuntur ad ordinandam Virginis causam, quæque tam clara aliquibus visa sunt, ut malent

lent Cœli Reginam criminis accusare, quām S. Thomam erroris, perinde ac si plūs esset istum errasse, quām illam peccasse. Et tamen si alterutrum dicendum sit, longè minus malum, si S. Thomas erravit, quām si Virgo deliquit; compara Doctorem cum Deipara, ignorantiam cum culpa, Discipulum cum filio, & judica, satiusne sit Doctorem à Discipulo ignorantiae, an Deiparam à filio culpæ damnari. Adde Angelicum Doctorem sæpius, multisque locis, ut suprà ostendimus, pro Virginis innocentia stare: Si ergo alibi Immaculatam, alibi verò maculatam agnoscit; cur non potius illius sententiæ accedis, cùm Virginis faveat, quām cùm adversatur? an verò majori fide dignus est, cùm Virginem damnat, quām cùm absolvit? Potes Thomæ Discipulus esse, sive peccatricem, sive innocentem dicas; cum eo tamen discrimine, ut si dicas peccatricem, soli Thomæ, non Virginis faveas; si verò asseras innocentem, utrique & Thomæ, & Virginis servias: Cur ergo malis cum Thoma contra Virginem, quām cum Thoma, & pro Virgine stare, sicque non de uno tantum, sed de utroque bene mereri?

Cæterū quia hīc non tantum Virginis nostræ, sed etiam Angelico Doctori purgando laboramus; ideo videndum est, quid ad illius producta testimonia respondendum sit.

Et quidem dico, gravissimis indiciis probari posse, S. Doctoris de Conceptione Immaculata sententias corruptas fuisse (in maximo semper tamen Sacro Prædicatorum Ordine) proindeque nullam fidem mereri; nam neque in humanis judiciis, quando de domo, aut agro lis vertitur, instrumentis creditur, quæ constat sæpius, multisque in locis vel aucta, vel minuta esse; quanto ergo minus, ubi agitur de condemnanda aut absolvenda Virgine, déque ejus aut vita aut morte (nulla enim pejor mors, quām peccati, quō anima perit) Instrumentis credendum toties violatis, corruptisque? Corrupta autem esse ex sequentibus patebit; nam

1. Certum est, multis & maximis fraudibus impugnandæ Immaculatae Conceptioni ab aliquibus (quos ipse sacer Ordo Prædicatorum semper detestatus est) laboratum esse, videlicet: Conficta miracula, subornatae revelationes, simulatae Angelorum, & Deiparæ apparitiones, incisa dormientibus stigmata imitatione B. Francisci; voces occultis parietibus velut è nubibus missæ; & alia, quæ vulgata & prodita sunt apud Spondanum ad Annum 1508. Surium in Chronico ad Añum 1509. ubi agunt de historia Bernensi. Videri quoque potest Lucas Waddingus in sua legatione ad Paulum V. M 2 2. Lk-

2. Libros quod attinet, quibus Immaculata Conceptio defendebatur. Anno 1553. scripsit Arnoldus Albertinus Episcopus Pacensis, & Inquisitor librum de Hæreticis, qui sèpiùs typis mandatus est, & tandem in Romana editione tota quæstio 17. è medio sublata, quæ Virgini savebat. Idémque contigit Sanctio à Porta Magistro Sacri Palatii, in cuius Mariali Editionis Venetæ, Sermo de Concepione expunctus, qui in Editione Lugdunensi visebatur. Sic in Fasciculo Temporum Wernerhei de Laër Carthusiani Sextâ Mundi ætate ad Annum 1354. Editionis Venetæ omissa est historia Pauli Lectoris subitâ morte exticti, dum contra Immaculatam Conceptionem ex suggestu declamare parat, quæ tamen in aliis Editionibus Parisiensibus legitur. Sic in historia Longobardica Jacobi de Voragine Episcopi Januensis, in novem Editionibus habetur legenda (ut illic vocant) insignis & luculenta, multisque miraculis pro Immaculata Conceptione ornata, quam totam Claudius de Rotta in sua Editione Lugdunensi erasam voluit, reliquis intactis.

Robertus Holcot in celebri suo Commentario super libris Sapientiae Lect. 58. hæc habet: *Vera Conceptio B. Virginis sumitur pones instans infusionis animæ in corpus sufficienter organizatum, nec non omni qualitate morbidâ, quam contraxerat ratione propagationis seminalis, purgatum: Et sic patet, quod ita accipiendo nomen Conceptionis strictè & propriè, B. Virgo non fuit concepta in peccato Originali &c.* Hæc omnia verba habentur non solum in antiquis MM. SS. verum etiam in Editionibus Basileensi Anno 1489. & 1506. & 1586. Parisiensi Anno 1511. & 1514. & 1518. Spirensi 1483. Veneta 1500. & 1586. & 1483. & 1515. Hagenauensi 1494. Et tamen aliqui omnia hæc verba omittunt, quippe Immaculatæ Conceptioni aperte saventia.

Ambrosius Catharinus l. 1. Annotationum in Cajetanum, hunc (alias Virum eruditissimum) erroris redarguens: *Certè, inquit, turpe & illiberale est non ex fide citari Autores; quod èo magis mirum? quòd hunc librum ad Pontificem (Leonem X.) scripsit.* Et in libro de Conceptione ad Concilium Tridentinum p. 1. *Non autem existimo Cajetanum hunc locum Ambrosii fallendi animo citasse, quin potius ipse falsus recitavit bona fide, eo pacto, quo ab aliis, qui contentiosè scripserunt, citatam reperit.* Idémque Catharinus Opusc. de Immaculata Concept. l. 1. propè initium: *Fateor primo Anno Professionis meæ, cùm paulò curiosor in hujus rei disquisitione essem, incidi in quorundam Tractatus, quos ut legi, facile, fateor, seductus sum, nam tot ac tanta congefferunt, ut eam, quam nunc arbitror veritatem, plenè blasphemiam existimarem; non enim tunc bene callebam, ne deprehenderam citationes falsas &c.*

Telti-

Testimonium verò Ambrosii, quod corruptum fuisse conqueritur Catharinus, habetur Serm. 6. in Psalm. 118. *Venit Dominus Christus, & in carne, que peccato in Matre, fuerat obnoxia, militiam virtutis exercuit.* Ubi illa verba: *in Metre* in Ambrosio non reperiuntur, sicutque ab alio adjuncta. Bandellus in Officio de Sanctificatione B. Virginis Lect. 9. hæc habet: *Et in quadam Meditatione Anselmus ad Deum loquens sic ait: Animam gloriosam Virginis Mariae in macula culpa Originalis creasti, sed consequenter eandem à primaria labore purgasti, & amictu Munditia decorasti, & in Sanctitatis puritate postea confirmasti.* Quis hæc legens non crederet, nihil potuisse clarus ab Anselmo dici contra Immaculatam Conceptionem? Et tamen certum est, totam hanc sententiam esse confitam, falsaque Anselmo attributam, cum nec in Prosologio, nec in libro decem Meditationum (qui incipit *Evigila*) nec in alio Meditationum libro, cuius initium est: *Dum considero*, nec alibi locorum inveniatur.

Eodem modo aliqui ex nostris adversariis citantes S. Bernardum in Sermone de S. Joanne Baptista (cujus initium est: *Hodie dilectissimi*) cùm nihil reperirent eorum sententiæ proficuum, illa verba ex integrō addiderunt: *Cum omnes homines præter Christum in iniquitatibus concepti sunt;* quæ verba in Bernardo non extant. Bartholomæus quoque Spina p. 4. c. 9. citans Bernardum Epist. 190. ad Innocentium, hæc verba tanquam Bernardi allegat: *Sive ergo reconciliatio, sive Redemptio, liberatio est de vinculis Diaboli, à quo captivi tenebamur.* Ex quo colligit, B. Virginem, si redempta fuit; fuisse sub vinculis Diaboli, hoc est, peccato. Quæ tamen verba non sunt Bernardi, sed subornatae; Sic ubi S. Augustinus in Psalm. 34. dicit: *Adam mortuus est propter peccatum: Maria ex Adam mortua est propter peccatum Adæ.* Bandellus, omisit illud *Adæ*: quæ omissione contra omnia edita exemplaria totum sensum hujus sententiæ corrupit. Si enim dicas absolutè, *Maria mortua est propter peccatum*; videtur innui, esse mortuam propter peccatum proprium. Sed nimius sim, si omnia hujusmodi recensem. Quælo te, si non Ambrosio, non Bernardo, non Anselmo reverentia est habita, quid tibi de D. Thoma polliceri possis? rivo parcer, qui fontes turbavit?

III. Atque ut propius accedamus ad D. Thomam, dico, dubitari non posse, illius sententias fuisse corruptas. Nam Pater Wielmus Ordinis Prædicatorum Episcopus, in libro pro defensione S. Thome: *Execrabilis est, inquit, quod nequam & scelesti homines quidam, vel ad Thome Autoritatem inervandam, vel ut ego quidem arbitror, ad suam aliquam opinione*

onem, quæ in controvërsiam vertebatur, tanti viri testimoniis fulciendam, & comprobandam egerunt. Imò paucis annis ab obitu S. Thomæ jam ejus libros corruptos fuisse, constat ex libro Ægidii Romani (qui discipulus Angelici fuit) cui titulus est: *Castigatorium in Corruptorem librorum Thoma Aquinatis.* Obiit verò S. Thomas Anno 1274. & Ægidius Romanus floruit Anno 1290. Eodem modo Richardus Klapoël, Hervæus Natalis, Gulielmus Meisselech, Joannes Parisiensis, Gulielmus Ballionius, Cambertus de Primatiis. Hi omnes ex Ordine Prædicatorum scripsere contra corruptores Divi Thomæ, ut omittam Fr. Nicolaum Medensem, Durandellum & Ugonem Archi-Eiscopum; de quibus videri potest Chronicum Dominicanorum. Si ergo toties, & jam à tot annis Doctrina D. Thomæ corrupta est, quis me certum reddet, non multò magis corrupta fuisse, quæ contra Immaculatam Conceptionem in libris S. Thomæ reperiuntur? Quantò enim magis hoc mysterium oppugnabant, quantóque magis Auctoritas S. Thomæ ad illud evertendum valebat; tantò credibilius est, id factum esse.

P. Joannes Nicolai in Prologo ad impressionem Parisiensem S. Thomæ Anno 1663. testatur, se textus Summa D. Thomæ non à Typographicis tantum corruptelis expurgassè, sed maximè ab affectatis, ac industria & studio relictis, quæ legitimum sensum, vel historicam sinceritatem, veritatēmque perverterent; Hiatus quoque plures, & lacunas implevisse ad supplendam seriem textus, quæ alioquin nulla erat, ac dubium Lectorem relinquebat, propter non satis plenum sensum: *Vel in errorem inducebat propter sensum illegitimum.* Sic cùm 1. p. q. 1. a. 5. diminutè dicebatur: Practicarum scientiarum illa dignior, quæ ad ulteriorem finem non ordinatur; à se additum esse: Sed ad ipsam aliæ, sicut ad finem ordinantur. Et in 2. 2. q. 18 5. a. 7. Ubi habebatur, quod Episcopus peccet quidem si de bonis usu suo deputatis immoderata retineat; supplendum esse, non tamen ad restitutionem tenetur &c. &c. Vides, testimonio hujus Auctoris summam Sancti Thomæ corruptam esse, & non solum Typographicis erroribus foedatam, verùm etiam iis, qui legitimum sensum, vel historicam sinceritatem, veritatēmque perverterent. Constat etiam ejusdem confessione, specie & titulo correctionis, plures hiatus & lacunas ab eodem suppletas esse. Sic in Editione Antwerpensi per Heerbergium emissa Año 1612. cui præfuit Cosmas Morelles, contrà quām habebatur in aliis Editionibus Parisiensi & Venetâ; omissa sunt in 1. d. 44. q. unic. ad 3. illa Verba: *Immunis fuit à peccato Originali.* De quo videatur Raynaudus in Pietate Lugduncensi fol. 291.

Eodem

Eodem modo, ut suprà quoque notavimus §. 1. in omnibus antiquis Editionibus S. Thomas in *Comment. ad Galat. c. 3. l. 6.* ita habet: *Mulierem ex omnibus non inveni, quæ à peccato omnino immunis esset, ad minus Originis, vel veniali; excipitur purissima & omni laude dignissima Virgo Maria, quæ omnino immunis fuit à peccato Originali, & veniali.* Et tamen in recentioribus exemplaribus, quæ nunc manu teruntur, hæc ultima exceptio desideratur. Et in *Opusc. 4. de Salusti Angel.* ut §. 1. ostendimus, non tantum omissa sunt, quæ Virginis favebant, sed in sensum contrarium omnino commutata. Et in *3. p. q. 27. a. 2.* S. Thomas in hodiernis exemplaribus dicit B. Virginem *nec ante animationem, nec in animatione, sed post animationem Sanctificatam, & à peccato Originali mundatam esse.* At Codex S. Francisci ad Muros Hispalenses, & Codex Patrum Prædicatorum Massiliensium nihil habet de punto animationis; imò, quod maximi momenti est, Joannes Bromiardus Ordinis Prædicatorum, qui florebat circa Annum 1260. (ut habet Chronicon Prædicatorum) citans hunc ipsum locum S. Thomæ: *S. Thomas, inquit, 3. p. q. 27. a. 2. ponit ejus Sanctificationis excellentiam, quantum ad temporis prioritatem, in hoc, quod Sanctificata fuit in sui animatione, id est, in coniunctione anime cum corpore in utero Matris sue, non ante &c.* Ita Bromiardus in *Summa Prædicantium. Verbo Maria. art. 2. n. 10.* Ergo tempore Bromiardi sententia Divi Thomæ loco citatō, non solum erat alia, sed è diametro contraria illi, quæ modò legitur. Idque magis adhuc confirmatur à S. Vincentio Ferrerio, qui doméstico suo Codici, quō Summa S. Thomæ continebatur, observationes quasdam manu propriâ adjecit, & inter alias ad *3. p. q. 27. a. 2. ad 3.* hanc habet: *B. Virgo fuit immunis à peccato Originali, & Actuali.* Ergo tempore S. Vincentii locus ille S. Thomæ aperte favebat, non obstabat Immaculatæ Conceptioni. Vide, quæ de hac observatione S. Vincētii latius dixi. §. 5. n. 2.

Cùm ergo appareat, S. Thomam, quando agit de Mysterio Conceptionis, fuisse non semel violatum; quæ ex hoc Angelico Doctore producuntur, non magis probant, quām instrumentum probare potest, quod actum, minutum, erasum, mutatumque est.

IV. Resp. 2. S. Thomas locutus est more omnium ferè Patrum, qui de peccato Originali loquuntur, ac præsertim S. Augustini, qui dicunt in prima Conceptione peccatum Originale contrahi, cùm videlicet post conjugalem congressum ex Parentum sanguine in utero Materno prima massa recipitur & forma futuri foetus: non quod foetus inanimatus propriè loquendo peccati capax sit, sed quod illa prima massa processerit ex

rit ex concupiscentia & libidine (quæ aut ipsa est peccatum, aut certe effectus peccati primi Parentis.) & quod maledicta sit à DEO (virtute vide-
licet primæ maledictionis Adamo inficta) ac morti obnoxia, & denique
quod ex illa ipsa Dei maledictione efficaciam habeat, animam rationalem
peccato Originali inficiendi, hoc est, privandi Divinâ gratiâ. Anima e-
nīm cūm à DEO immediate creetur, non aliunde peccato Originali in-
quinatur, nisi quia corpori, massēque damnata, & à DEO maledicta
unitur; Quemadmodum aqua naturaliter limpida & pura, fœtorisque
expers, si sordido vasi infundas, continuo sordescit, fœtisque. Et hæc
est illa *morbida qualitas*, quæ toties occurrit antiquos Theologos legenti
qualitas, inquam, triplici veneno mortisera, videlicet libidinis Parentum
maledictionis. Divinæ, & infectionis animæ rationalis; Multi ergo Pa-
trum, & antiquorum Theologorum censebant, peccatum Originale
prius esse in fœtu, inanimato, quām in anima; & ex fœtu in animam
transire, non quidem quod primarium suum effectum, hoc est, privati-
onem gratiæ corpori imprimat, cūm corpus hujus effectus capax non sit;
sed quod alios effectus, quorum corpus capax est, hoc est, Concupiscen-
tiæ, Maledictionis, & virtutis infœtricis. Ed. ferè modò, quod anima ratio-
nalís tota est in oculo, in hoc tamen non producit primarium suum
effectum, qui est ratiocinari; non quod anima verè in oculo non sit, sed
quia oculus non est capax illius actionis; Sic ex sententia istorum Patrum
peccatum Originale est verè in fœtu, quia ex libidine conceptus, quia
à DEO maledictus, & quia morbidus, ac corruptivus animæ, cui u-
nietur; Sed in fœtu inanimato non producit primarium suum effectum,
hoc est, privationem gratiæ, cujus, antequam animetur, capax non est.

Peccato ergo Originali sic ex sensu Patrum explicato, dixit & S. Thom-
as, & S. Anselmus, ac præterim B. Bernardus Epist. ad Lugdunenses,
B. Virginem conceptam esse in peccato Originali, si videlicet id in-
telligas de Conceptione Corporis, non verò animæ, quæ contingit,
cūm corpus animatur. Hanc esse eorum Patrum sententiam nulla ma-
gis ratione probabitur, quām eorundem Patrum lectione, apud quos
nihil frequentius occurrit; & ideo tempore Alberti Magni, ac etiam S.
Thomæ multorum erat sententia, B. Virginem suisse antè Sanctifica-
tam, quām animatam. Cūm enim peccatum Originale nūl aliud sit,
quām debitum, carendi gratiæ Sanctificante ob Adami prævaricationem,
immediate redundans ex corpore cum libidine concepto, & à DEO ma-
ledicto (quemadmodum pestis non est ipsa mors, sed morbus, ex quo
mors)

mors certò sequetur , nisi remedia præveniant) dicebant , sœcum illum Mariæ exanimem nec fuisse cum Parentum libidine conceptum , nec à DEO maledictum ; nec morbidâ illâ qualitate infectum , quæ animam simul velut quadam contagione aspergit , privâque gratia Sanctificante , vitio corporis , cui unitur ; ab his omnibus dicebant sœcum Mariam , quamvis exanimem , privilegio Divino Sanctificatum , hoc est , præservatum esse . Imò hoc ipso sæculo multi , gravissimique Theologi docent , Beatissimam Virginem etiam quoad Corpus Sanctificatam fuisse , Sanctitate videlicet aliqua corporali quidem , sed tamen supernali (quales sunt dotes Corporis glorioſi) & incompossibili cum omni peccato ; sicut lux est incompossibilis cum omni corporea immunditia . cùm enim omnis actus intellectū & voluntatis pendeat , suāmque originem à sensibus corporeis habeat : potuit imprimi qualitas corporea , quâ sensus impedirentur , ne ullam imaginem , aut objectum contagiosum in animam transmitterent , sicut clausis exactissimè januis impeditur ventus , aut pluvia , ne domum infester . De qua qualitate Corpus Sanctificante , saltēque mediae omnibus peccatis resistente (sicut soliditas adamantina actioni corruptivæ elementorum , ac etiam ignis , & ferri resistit .) Vide fusè Saavedra in Libro de S. Deipara , Disput . 25 . In vestig . 2 . & apud illum Mayron . Bonavent . Nazar . multosque Patres præsertim Gracos . Alii verò , celebrésque Doctores negabant ante animationem Sanctificari potuisse , cùm sola gratia Sanctum efficiat , sola verò anima sit subjectum capax gratiæ Sanctificantis .

Cùm ergo ex sensu Patrum , peccatum Originale contrahatur in prima Conceptione , quam vocant *Conceptionem generationis* , nihil obstat nostræ sententiæ , si dicatur , in hoc sensu B. Virginem in peccato Originali conceptam esse ; nos enim non de *Conceptu generationis* , sed de *Conceptu animationis* ; nec de sœcu , sed de anima loquimur , quam negamus peccato Originali aliquando correptam . Hanc esse mentem Patrum , ac præsertim S. Thomæ , ex sequentibus patet : 1. Quia sœcum necdum animatum vocant passim *Massam damnatam* : *Terram maledictam* : *Carnem peccati* : Agnoscent ergo peccatum Originale non in sola anima , sed in corpore etiam reperiri , imò ex corpore in animam redundare ; cùm enim anima immediatè sic à DEO , nullóque modo ex Adamo procedat , non potest peccatum Adami immediatè in illam transfundī , sed tantum mediante corpore , cui ipsa unitur : Si enim ex omnium Patrum sententia corpus , quod per viam seminalem ex Adamo non procedit ,

cedit, nullo modo subjacere potest peccato Originali (quale fuit Corpus Christi) quantò magis non subjacebit anima, quæ nec procedit ex Adamo, nec procedere potest, nisi aliunde, hoc est, ex contactu connubioque corporis sœdetur? 2. In promptu esset quamplurimos Patrum producere, sed sufficient modò (cùm reliqui passim legentibus occurrant) S. Anselmus, qui *Libro de Conceptu Virginali*, & peccato Originali cap. 7. quærens: *Quomodo homo dicatur concipi in peccatis, quamvis in eo non sit peccatum?* Respondet: Sepè Divina Scriptura afferit aliquid esse, quando non est, idcirco quia certum est futurum esse; simili modo in peccatis concipi homo potest intelligi, quia ab ipso semine & ipsa Conceptione, ex qua incipit homo esse, accipit necessitatem, ut cùm habebit animam rationalem, habeat peccati immunitudinam. Hæc ergo necessitas, & debitum semini ab ipsa Conceptione inhaerens, & ex fœtu, ac embrione in animam redundans vocatur peccatum Originale, vi cuius etiam ante infusionem animæ, vocamur filii iræ, caro peccati, terra maledicta, vasa contumelia, massa damnata, & in peccatis concepti. S. Augustinus l. 1. c. 12. de Nupt. & Concupisc. Ut hinc etiam Christus doceret omnem, quæ de concubitu nascitur, carnem esse peccati, quandoquidem sola Christi caro, quæ inde nata non est, non fuit caro peccati. Eodem modo de Peccato Originali, & de Conceptu Corporis loquuntur Sancti Damascenus, Damianus, Vincentius Ferrerius, Brigitta, aliquique §. 6. citati; & omnium clarissimè ipse Sanctus Thomas 3. p. q. 14. a. 3. in Corp. Caro Virginis concepta fuit in peccato Originali, & ideo hos defectus contraxit. Vides, non ad solam animam, sed etiam ad carnem pertinere in Originali peccato concipi. Idemque S. Doctor supponit quando a. 1. q. 83. 2. 2. quærit: *An peccatum Originale magis sit in anima, quam in carne?* non ergo negat esse in carne, sed magis in anima, quia in hac est quoad principalem suum effectum. Et 3. p. q. 31. a. 7. argum. sed contraria: *Corpus B. Virginis totum conceptum fuit in peccato Originali, ut supra dictum est;* & ideo secundum quod fuit in Patribus, fuit peccatum obnoxium.

Dices: - S. Thomas 2. 2. q. 83. a. 1. Et de malo. q. 4. a. 3. docet: Peccatum Originale esse in sola anima tanquam in subjecto, non verò in carne, ergo ex sententia S. Thomæ non potest B. Virgo dici in peccato Originali concepta ante animationem.

Resp. S. Thomam expressè loqui de peccato Originali quoad effectum primarium, qui est, reddere privatum gratiâ sanctificante, in vindictam peccati primi Parentis, hujus enim effectus, ut dixi, sola anima capax est; non autem loqui quoad alios effectus & denominationes peccati Origini-

Originalis, qui etiam in carne reperiuntur, quales sunt, esse maledictum, esse mortalem, esse infectivum animæ rationalis; quæ denominationes cum realiter in carne reperiantur, etiam ante infusionem animæ; nec ab alia forma, quam peccati Originalis, provenire possint; decadendum omnino est, peccatum Originale anima needum infusâ jam esse, jämque operari in fœtu concepto, quamvis quoad formalitatem culpa, & privationis gratiæ in sola anima reperiatur. Cum ergo peccatum Originale adæquate spectatum consistat in debito & necessitate *principaliter* carendi gratiâ Sanctificante, ut primùm anima corpori advenerit, quod debitum ex corpore in animam derivatur (hæc enim ideo maculatur, quia corpori unitur ex Adamo seminaliter profecto;) Secundariè autem in debito & necessitate moriendi, aliasque pœnaltates subeundi, quæ corpus comitantur; sequitur ex sensu Patrum, & S. Thomæ, dici posse, B. Virginem quoad primam *Conceptionem generationis* fuisse conceptam in peccato Originali, quia videlicet & mortalis concepta est, & cum debito carendi Divinâ gratiâ, si animaretur. Non tamen fuit Concepta in peccato Originali in momento lux *animationis*, quia ejus anima fuit creata in statu plenæ gratiæ, & fatale illud debitum carni ex Adamo seminata impressum, liberali donatione & meritis Christi extinctum est. Quæ tamen non tam ex nostro sensu dicta sint, quam ut explicemus, quæ aliquorum Veterum Patrum, & Theologorum de peccato Originali sententia fuerit, ad quorum mentem dicimus, S. Thomam locutum esse, cum maculam Originalem in Conceptu Virginis agnovit. Nos enim quod attinet, & in corpore, & in anima B. Virginis omnem illam puritatem agnoscimus, ac profitemur, quæ DEI Matri conveniat: Quod si in ipso Corpore, ex aliquorum Patrum sententia, Maculam Originalem admittere omnino velis; nos non quoad alium efficiemus concedemus; quam quoad necessitatem moriendi, debitumque carenti gratiâ, nisi præservaretur.

V. Resp. 3. Sed demus, S. Thomam de momento animationis loqui, demus non fuisse corruptum, demus nunquam pro Immaculata Conceptione scripsisse; quid sequitur; Tunc temporis, cum vivebat, innocentiam Virginis impugnasse? esto; Sed certum est, si nunc viveret, ex Principiis, quæ ipse statuit, sententiam nostram amplexurum. Ipse enim clarissime docuit, non agi festum nisi de Sancto: ipse professus est, B. Virginem ideo credi sine peccato Originali natam, quia Ecclesia celebrat Nativitatis Festum; atqui hæc ipsa ratio pro Conceptione militat: Si ero-

go S. Thomas audiret, quæ tunc non audivit, & videret, quæ tunc non vidit, planè crederet, quæ tunc non credidit, scriberetque, quæ tunc non scripsit. Memorant, qui ejus vitam scripsere; cùm aliquando officio Lectoris pro more ad mensam fungeretur, & syllabam, ut erat, longè pronuntiasset, Correktor verò Grammaticæ ignarus, perperam jussisse breviter proferri, Sanctum continuò corrigenti obtemperasse, causamque ab amico rogatum, hanc dedisse Angelo dignam: *Syllabam longam, aut brevem esse, parum interesse: modestiam verò, humilitatemque servari, interesse plurimum.* Si ergo & erranti, & malè jubenti paruit, suamque sententiam ad nutum præfeci mutavit, quamvis ignari; quanto magis se Ecclesiæ submitteret, & ad hujus aut præceptum, aut imitationem sententiam suam componeret?

Imò nec aliter posset, nisi principiis à se positis veller repugnare: Scripsit: *Non posse Festum celebrari nisi de Sancto.* At Ecclesia celebrat Festum Immaculatæ Conceptionis; ergo Sancta est. Scripsit: *Dubitari non posse, Beatissimam Virginem sive peccato Originali natam esse, quia Ecclesia ejus Nativitatem celebrat.* Atqui etiam celebrat Conceptionem; ergo ex sententia S. Thomæ dubitari non potest, esse sive peccato Originali Conceptam. Si ergo S. Thomas, dum in terris esset, Conceptionem Virginis impugnavit; at certè dum in Cœlis est, videtque, quæ tunc non vidit, Miracula videlicet, Consensum Ecclesiæ, omniumque ferè fidelium, planè sententiam mutavit. Id quoque nobiscum fatetur Joannes à S. Thoma Thomistarum nobilissimus, sic enim in 1. p. d. 2. de Doctrina S. Thome a. 2. scribit: *Postquam Ecclesia Romana celebrat Festum Conceptionis, loquendo in vi Doctrina D. Thome, oportet vice versa de his sententiis censere, & sic D. Thomas censeret.*

VI. Jam his præmissis, facile erit respondere ad singulas D. Thomæ Auctoritates.

Ad Primum ergo ex 3. Sent. d. 3. a. 1. Respondetur: S. Thomam æquè ac S. Bernardum loqui de Conceptu generationis, non animationis. Eodem modo respondeatur ad 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12. & 13. & 14. & 15.

Ad Secundam S. Thomæ Auctoritatem ex 3. Sentent. d. 3. a. 1. ubi dicit: *Sanctificatio B. Virginis non potuit esse decenter ante infusionem anime, quia nondum gratia capax erat, sed nec ipso instanti infusionis &c. &c.*

Respondetur: Hanc sententiam Divi Thomæ vitiatam, & suppositam esse. id verò probatur 1. ex iis, quæ universim suprà diximus de Sanctorum

etorum Patrum, Sanctique Thomae corruptis sententiis. 2. Quia Nicolaus Eymericus Generalis Inquisitor Arragoniae, non admodum hujus Mysteri amicus, in libro, quem contra Immaculatam Conceptionem scripsit Anno 1395. in Cathalogo Auctorum pro sua opinione: *Duodecimus*, inquit, est S. Thomas, cuius tempore hac quæstio nondum erat orta. Et adductis multis ex S. Doctore testimoniis, hoc solum omittit, quod serè unicum, & certè potissimum est, quodque ante alia omnia produci debuit, si tunc temporis extabat. Cajetanus quoque in 3. p. q. 27. a. 2. Inter duas positiones extremas, scilicet: *an fuerit Sanctificata ante infusionem anima, vel post infusionem anima,* est *tertia propositio, quod fuit Sanctificata instanti infusionis anima.* Cuius opinionis Auctor hic non meminit, quid tempore suo nondum erat adinventa. Si ergo S. Thomas non meminit Sanctificationis in instanti Conceptionis; si hæc opinio ejus tempore nondum erat inventa, ergo tempore Cajetani allegata verba non extabant; nam si extarent, non diceret Cajetanus (alioquin huic Mysterio infestus) Sanctum Thomam ejus non meminisse; & hanc questionem ejus tempore necdum fuisse exortam. Ipse Bandellus, quod nemo ardentius innocenter Virginis persecutus est, cap. 33. omnes Divi Thomæ sententias, quæ opinioni suæ favebant, congescit, hâc unâ præteritâ, quâ in S. Thoma nulla luculentior, expressiorque, quæque in eadem quæstione, & articulo continetur, quem pro se Bandellus citat, omissis tamen illis, & decretoriis verbis: *Sed nec in ipso instanti &c. hæc, rogo, omississet Bandellus, si illa in S. Thoma reperiret, aut quomodo ante oculos posita non reperiret, si extarent?* non ergo tempore Bandelli extabant. 3. S. Thomas hanc ipsam quæstionem, & iisdem serè verbis repetit in 3. p. q. 27. a. 2. Ubi tamen in antiquis & legitimis exemplaribus, quæ legebantur Año 1260. non solum ea verba: *Sed nec in ipso instanti infusionis ipsius anima, non habentur;* verum etiam S. Thomas apertè pro Immaculata Conceptione pronunciabat. Joannes enim Bromiardus Dominicanus, qui non longè à S. Thoma floruit, hoc est, Anno jam notato, in sua Summa Prædicantium Editionis Lugdunensis Anno 1522. Veneta Anno 1586. Norinbergensi Anno 1518. & Antwerpiana 1614. Verbo: *Maria. Tom. 2. art. 2. n. 10. agens de Corona Virginis: Ipsi, inquit, tam eminenter Sanctificata fuit, quod nec mortaliter, nec venialiter peccavit, uti patet per S. Thomam in 3. p. q. 27. a. 6. In eadem etiam quæstione a. 2. ponit ejus Sanctificationis excellentiam, quantum ad temporis prioritatem, in hoc, quod Sanctificata fuit in sua animatione, id est, in Conjunctione anima cum corpore,*

pore, in utero Matris, & non antè, quia Sanctificatio & mundatio fit per gratiam, cuius subjectum est anima &c. Si ergo testimonio Bromiardi Sancto Thomæ ætate vicini, omnique exceptione majoris, constat eandem hanc sententiam, & de eodem Mysterio, iisdemque verbis conceptam, fuisse in 3. parte corruptam, & in sensum omnino contrarium commutatam, quid mirum est, idem quoque in libris sententiarum factum esse? idem quippe Mysterium, eadem verba, eadémque causa fallendi. 4. Verba illa producta ex 3. sent. sensum habent planè repugnantem, tantoque Auctore indignum. Sanctificatio, inquit, B. Virginis non potuit esse decenter ante infusionem anima, quia nondum gratia capax erat. Si capax non erat, quid ergo sibi vult illud decenter? quod enim est impossibile, illud nec decenter, nec indecenter fieri potest. Ex his rationibus omnino apparet, citatum locum ex 3. sentent. esse suppositum, Sancto-que Doctori aliunde additum.

VII. Hactenus ad omnia Testimonia & argumenta, quæ ex S. Thoma Virgini opponebantur, respondimus; eadémque operâ nec Virginem ream esse ostendimus, nec Thomam accusatorem, sicque utriusque Innocentiam liberavimus. Et verò nullâ re magis periclitabatur Virginis causa, quam toties jactata Doctoris Angelici Auctoritate; quis enim suspectam non haberet, Thomâ accusante? Ergo eò animum intendi, ut Virginis pudorem tam gravi indicio & testimonio laborantem, periculô absolverem; credebam enim jam triumphatum esse, si in alienis Castris Thomas non staret; quippe aliis hostibus aut obscuris, aut imbecilibus, & ideo facile casuris. Vicimus ergo, Thomâ non solùm non hoste, sed etiam amicō. Felices labores mei, optimèque collata stipendia, quando præmium suscepisti certaminis libertas, & absolutio Virginis fuit. Quòd si illa dicat aliquando mihi: Bene de me scripsisti, quam ergo mercedem accipies? continuò, & ex genu responderim: Non aliam Domina, nisi teipsum. Fiat. Amen..

Laus D E O, & Honor Immaculatae Virginis
M A R I Æ.

I N D E X
P A R A G R A P H O R U M.

- §. I. S. Thomas multis in locis docet Beatissimam Virginem fuisse Immaculatè Conceptam. pagina I.
- §. II. Beatissima Virgo non esset Idonea Mater DEI, si aliquando peccasset; ergo ex sententia S. Thome nunquam contraxit peccatum Originale. p. 9.
- §. III. Ecclesia non celebrat Festum, nisi de aliquo Sancto; Ergo Beatissima Virgo ex sensu S. Thome fuit sine peccato Concepta. p. 13.
- §. IV. Quantois B. Virgo Immaculatè fuerit Concepta; eguit tamen Redemptorem, ergo ex mente S. Thome non contraxit peccatum Originale. p. 19.
- §. V. Celeberrimi ex Ordine Dominicanorum tenent, Beatissimam Virginem esse Immaculatè Conceptam; Ergo idem tenuit S. Thomas. p. 24.
- §. VI. Sensus Ecclesia Auctoritati omnium Doctorum præstat; Ergo Beatissima Virgo ex sensu S. Thome est Immaculatè Concepta. p. 31.
- §. VII. Miracula fieri non possunt, nisi in testimonium Doctrina vera; ergo ex mente S. Thome verum est, Beatissimam Virginem esse sine macula Conceptam. p. 52.
- §. VIII. Beatissimam Virginem esse Immaculatè Conceptam, variis rationibus ex S. Thome desumptis probatur. p. 57.
- §. IX. Refutantur, que contra Immaculatam Conceptionem ex SS. Scripturis producuntur. p. 74.
- §. X. Respondetur ad SS. Patres. p. 78.
- §. XI. Respondetur ad S. Thome Auctoritatem. p. 88.

F I N I S.

